

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL YAPI-SOSYAL DEĞİŞME BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

POLİS İNTİHARLARININ SOSYAL YÖNLERİ

HAZIRLAYAN
MURAT TAŞDEMİR
2501971110

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. FİLİZ BALOĞLU

DÜZELTİLMİŞ TEZ

İSTANBUL-2007

AÇIKLAMA

Düzeltilmiş tezde, sosyolojinin intiharlara bakışı başlığı altında ele alınan başlıkta ;genel anlamda intiharlar hakkında sosyologların görüşleri psikoloji ilmine göre daha kapsamlı ele alınmıştır.

Ayrıca dünyadaki diğer polis teşkilatlarında ki (ABD, İngiltere ve Fransa) intihar vakaları ile ilgili her biri için ayrı bir başlık açılmış kısaca incelenmiştir.Türk polisindeki intihar vakaları ile diğer ülkelerdeki polis intiharı kıyaslanarak Türk Polisinin son durumu incelenmiştir.

Tezin en önemli değişikliği 3.bölümde meydana gelmiştir. Bu bölümde İstanbul örneği adı altında İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli iken intihar eden veya intihara teşebbüs eden 24 örnek olay ele alınmış, bu olayların incelenmesi neticesinde çıkan sonuçlar sosyoloji ilminin bakış açısı ile değerlendirmeye tabi tutulmuş ve intiharların sosyal açıdan nedenleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

ÖZ

Yaşadığımız toplum içinde her sokakta veya cadde de görmeye alıştığımız polisin sık sık intihar olayları ile basında gündeme gelmesi hiç şüphesiz ki üzücü ve toplum nezdinde çözülmesi gereken önemli bir problemdir. Zira devletin kişilere ulaşan ve otoriter eli olan polisin intihar etmesi görmezlikten gelinemeyecek kadar önemli bir vakadır. Ancak bu güne kadar gerek bu sorun üzerine yapılan araştırmalarda gerekse anket çalışmalarında intiharların nedenini psikolojik ve mesleki sorunlarda aranmış ve bu çerçeveden açıklamaya çalışılmıştır. Şüphesiz ki psikolojik ve mesleki sorunlar da bir ölçüde intihara zemin hazırlar ancak tam olarak intiharların temelindeki sorunu açıklamaya yetmez. Polisin yetiştiği; sosyal çevre, eğitim durumu, aile yapısı ile yaşadığı toplumun kültür anlayışı ile kendi kültür anlayışı gibi sosyal nedenlerin de, en az psikolojik nedenler kadar intihara zemin hazırlar. Nitekim bu çalışmada özellikle polis intihar vakalarına sosyal olay gözü ile bakılmış bu çerçevede ışığında meseleye yaklaşılmıştır.

Araştırmanın birinci kısmında genel olarak intihar ve intiharın tanımı sosyolojini ve psikoloji dallarının intihara bakış açısı irdelenmiştir. İkinci kısmında ise intiharlar ve polis intiharları, ülkemizdeki polis intiharlar ile diğer ülkelerdeki polis intiharları karşılaştırmaları yapılmıştır. Polisin eğitim, ekonomik, çalışma koşulları, meslek sorunları, meslek saygınlığı incelenmiş, sosyal olayların polis intiharlarına etkileri ele alınmış bununla birlikte polis intiharlarına karşı kurum, toplum, birey ve ailenin sorumluluklarına değinilmiştir. Üçüncü ve son kısımda İstanbul örneği adı altında 24 örnek olay incelenmiş polis intiharlarının sosyal boyutu üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme yapılarak çözüm önerileri getirilmiştir.

ABSTRACT

The police that we have got used to see everyday at each street or avenue in the society we live, becomes the first news with their frequent suicides. This undoubtedly makes us sad and is an important problem that should be solved according to the society. However, the suicide of the police is an event that cannot be ignored. But till now, the reason of the suicides is not regarded as psychological and occupational problems either in the researches made on this problem or in inquiry studies. And this point of view is not used to solve the problem. Undoubtedly, psychological and occupational problems partly prepares basis but this is not absolutely enough to explain the problem at the basis of the suicides. The social reasons, such as the social environment the police upbrings, his educational condition, family structure; the cultural understanding of his own and of the society he lives also prepares basis to suicides at least as psychological reasons do. Already, in this study, the police suicides are considered as a social event and dealt with in this respect. In the first part of the research, in general, suicide and its description, the points of view of Sociology and psychology about the suicide are investigated. In the second part, the comparison of general suicides and police suicides, the police suicides in our country and the police suicides in other countries have been done. Economy, working conditions, Professional problems and Professional respect has been analysed; and the effect of the social events to the police suicides have been taken into account beside this; the responsibilities of the community, society, individual and also family has been taken into consideration.

In the 3rd and last section; by the name of Istanbul example, 24 cases have been analysed and then evaluations have been made on the social dimension of the police suicides. In the last section, a general evaluation has been made and some solutions have been offered.

ÖNSÖZ

Toplum hayatının vazgeçilmez figürlerinden olan polisin intihar olayları ile güncel hayatımızın girmesi şüphesiz ki tüm toplumu üzmektedir. Polis intiharları yalnızca Türk toplumunun değil aynı zamanda tüm dünyada intihar eden veya intihar riski taşıyan meslek grupları arasında ön sıralarda sayılmaktadır. Ancak dünyadaki intihar oranlarına kıyasla daha az intihar oranına sahip ülkemizde polis intiharlarını yüksek çıkması dikkat çekicidir. Gerek çalışma hayatından kaynaklanan mesleki sorunlar gerek toplum hayatı içerisinde karşılaştığı mesleki sorunlar veya aile içi problemler hep polis intiharlarının nedeni olarak gösterilmiştir. Yapılan bu çalışmada tüm bu sorunlara değinilmekle beraber polis-toplum, polis-şehir hayat, polis-meslek içi statü gibi kavramlara da değinilmiş ve sosyal olayların polis intiharları üzerindeki etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Devletin temel görevlerinden biri olarak kabul edilen güvenlik hizmetleri toplum yaşantısı için vazgeçilmez bir zorunluluktur. Toplumun huzur ve güvenliği açısından, gerek bireysel ve gerekse kitlesel her türlü toplumsal barışı bozan hareket ve davranışları kontrol altında tutma görevi, demokratik ülkelerde Polis teşkilatları aracılığıyla yürütülmektedir.

Polis var oluş amacı itibariyle insan hakları ve hürriyetlerinin koruyucusu ve güvencesidir. Polisin bu amacının dışında kişi hak ve hürriyetlerinin önünde engel olması düşünülemez. Ancak toplum hayatımızın temel taşlarından olan polisin intihar etmesinin altında yatan gerçeklerin doğru teşhis edilip sosyal bir hastalık olarak tanımlayabileceğimiz bu soruna uygun çözüm önerileri bulmak kanımca en doğru seçenek olacaktır.

Bu çalışmada bana göstermiş olduğu sabır ve yardımlardan dolayı Yrd. Doç. Dr. Filiz BALOĞLU 'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİL LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

I. İNTİHAR VE POLİS İNTİHARLARI

1.1. İntiharın Tanımı	3
1.2. Bilim Açısından İntiharlar	4
1.2.1. Sosyolojinin İntiharlara Bakışı	4
1.2.2. Psikolojinin İntiharlara Bakışı	7
1.3. Dünya ve Türkiye’de İntiharlar	9
1.4. Polisin Tanımı ve Tarihi	11
1.4.1. Polisin Görevleri	12
1.4.2. Polis Etiği	13
1.5. Polis ve İntihar İlişkisi	14
1.5.1. Amerikan Polisinde İntiharlar	14
1.5.2. Fransız Polisinde İntiharlar	16
1.5.3. İngiliz Polisinde İntiharlar	16
1.5.4. Türk Polisinde İntiharlar	17

İKİNCİ BÖLÜM

II. POLİS İNTİHARLARININ SEBEPLERİ

2.1. Polis İntiharlarına Bakış	18
2.1.1. Genel Faktörler	18
2.1.2. İllere Göre Dağılımı	19

2.1.3.Rütbelere Göre Dağılımı	21
2.1.4.Birimlere Göre Dağılımı	22
2.1.5.Cinsiyete Göre Dağılımı	24
2.1.6.Yaşa Göre Dağılımı	26
2.1.7.Yöntemlere Göre dağılımı	28
2.2.Polis Alt Kültürü	30
2.2.1.Polisin Eğitim Durumu	31
2.2.2. Polisin Ekonomik Durumu	35
2.2.3.Hiyerarşik Yapılanma	37
2.2.4.Sosyal Kökeni	39
2.2.5.Sosyal Çevre Uyumu	40
2.2.6.Sosyo-Kültürel Durumu	42
2.2.7.Stres	44
2.2.8.Çalışma Şartları	45
2.3. Polis İntiharları ve Sosyal Faktörler	46
2.3.1.Şehirleşmenin Etkisi	46
2.3.2.Kır-Kent Farklılıkları	49
2.3.3.Çevre Faktörleri	52
2.3.4.Kültür Çatışması	53
2.3.5.Meslek Saygınlığı	55
2.3.6.Polis - Toplum İlişkileri	57
2.3.7.Sosyal Statü	60
2.3.8.İntihar ve Sosyo-Demografik Etkenler	62
2.4.Polis İntiharları ve Sosyal Sorumluluklar	63
2.4.1.Polis Kurum Sorumlulukları	63
2.4.2.Polis Toplum Sorumlulukları	65
2.4.3.Polis Aile Sorumlulukları	68

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. İSTANBUL ÖRNEĞİ

3.1. İstanbul'da İntihar Eden Polisler Üzerinde Örnek Bir Araştırma	69
3.1.1.Yöntem	69

3.1.2.Örnek olaylar	72
3.1.3.Değerlendirme	90
SONUÇ VE ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA	101

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil - 1	17
Şekil - 2	18
Şekil - 3	22
Şekil - 4	24
Şekil - 5	26
Şekil - 6	29
Şekil - 7	30
Şekil - 8	30

KISALTMALAR LİSTESİ

1. A.e.	Aynı eser
2. a.g.e.	Adı geçen eser
3. a.g.m.	Adı geçen makale
4. Bkz.	Bakınız
5. Çev.	Çeviren
6. ETK	Emniyet Teşkilatı Kanunu
7. PVSK.	Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu
8. vb.	Ve benzeri
9. vs.	Ve saire

GİRİŞ

Yaklaşık 170 bin personeli ile vatandaşlarımızın güvenliğini sağlayan polis teşkilatı mensupları, görevinin zorluğunu, çalışma saatlerinin belirsizliği ile gece gündüz çalışmasına rağmen bu fedakarlığının yeterince karşılık bulamamasının yanında, bu zor şartlarda altında ailesine, kendisine ve çevresine yeterli zamanı ayıramamaktadır. Bu ve buna benzer mesleki sorunlarla beraber maddi yetersizliğin yanı sıra sosyal yaşantıdan uzaklaşma neticesinde gerek kendisi gerekse ailesine düzenli bir hayat sunabilmek için çıkış yolları aramak durumunda bırakılmaktadır. Ancak yukarıda belirttiğimiz ve daha sayamadığımız diğer nedenlerle birlikte sosyal faaliyetlerinin tamamen olmasa da kısmen yok olmasıyla teşkilat içerisinde sosyo-psikolojik sorunlar baş göstermektedir. Yeterli Psikolojik desteğin verilmemesi nedeniyle yaşadığı toplumda bir başına kalan polisler kendince kurtuluş yolları aramaktadır. Bu tür sorunlar yan yana getirildiğinde polisliğin diğer meslek gruplarına oranla daha sık intihar olaylarının yaşandığı küçük bir araştırma ile açığa çıkmaktadır.

Polis intiharları üzerine özellikle sosyal yönlerine yönelik yapılan araştırmamızın birinci bölümünde intihar olgusu ve tanımı üzerinde durulmuştur. Sosyoloji biliminin intihar olaylarına bakışı ile psikoloji biliminin bakış açısı ayrı ayrı incelenmiştir.

İkinci bölümde ise Dünya ve Türkiye de intiharların istatistiksel bilgilerinin yanı sıra Polis İntiharlarını Türkiye'deki oranı ile dünyadan bazı örneklerle karşılaştırılmış ve ortaya Polis İntiharlarının önemli bir sorun olduğu ortaya konmuş ayrıca buna bağlı olarak polis intihar olaylarının illere, rütbelere, yöntemlere, birimlere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı tablolar halinde sınıflandırılarak ayrıntılı incelemesi yapılmıştır. İntihar olaylarının nedenleri hakkında da Polisin eğitim durumu, ekonomik nedenler, stres, çalışma şartları gibi alt bölümlerde mesleki problemler sıralandıktan sonra çalışanların çevre ilişkileri sosyal ve kültürel durumu, toplum ile ilişkileri gibi sosyal nedenlerde de intiharların nedenleri hakkında net bir fotoğraf çıkarılmaya çalışılmıştır

Bunun yanında polis intiharlarının yapılan tüm çalışmalarda mesleki zorluklar, psikolojik nedenler veya ruhsal hastalıklara bağlanmasının aksine aynı

zamanda sosyal bir olay olduğu ve sosyal olayların etkilerinin de önemsenmeyecek kadar etkili olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca polis intiharlarının önlenmesinde sorumluluk alması gereken unsurlar üzerinde durulmuş ve intiharların önlenmesi veya azaltılması konusunda kurum, toplum, birey ve ailenin de işlevlerinin olduğu irdelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise İstanbul Örneği adı altında 24 intihar ve intihara teşebbüs olayı incelenmiş, alınan veriler ışığında polis içerisindeki bu sorunun sosyolojik temeline inilmeye çalışılmış ve alınan veriler ışığında çözüm önerileri getirilmiştir.

Sonuç ve değerlendirme kısmında ise sorunun tüm yönleri ortaya konarak çözüm önerileri getirilerek polis intiharlarının daha sağlıklı ve doğru anlaşılması için sağlanmaya çalışılmıştır.

I.İNTİHAR VE POLİS İNTİHARLARI

1.1.İNTİHARIN TANIMI

İnsanlık tarihi boyunca, bütün toplumlarda her zaman farklı frekanslarda görülen intihar, sadece ruh sağlığı uzmanlarını ilgilendiren bir sorun olmayıp, artık tüm dünyayı ilgilendiren ve önemli bir insanlık problemi olarak karşımıza çıkan ekonomik, kültürel, toplumsal yönleri olan bir vakadır.

İntihar kelimesinin İngilizce karşılığı olan Suicide terimi ilk kez 1662' de Walter Charleton tarafından M.S. 66 yılında halk arasında itibarını kaybettiği için damarlarını kesen Petronius'la ilgili bir anekdotun çevirisi olan The Ephesian Matron'da kullanıldığı tahmin edilmektedir.¹

"İntihar kelimesi Türkçeye girişi ise Tanzimat'ta olmuştur. Ne Vankulu lugatında (1170), ne de Burhani Katı'da (1287) bu sözlüğe rastlanılmamaktadır. Batı dillerindeki romanlarda görülen "suicide" sözcüğüne karşılık Tanzimat'ta Türkçeye çevrilen eserlerde "kendini katletmenin yerine "intihar" kelimesi kullanılmaya başlanmıştır. Bu sözcük Arapçada "kurban" demek olan "nahr" dan meydana gelmiştir. Nahr, göğüs, göğse vurma, boğazından asılma, gırtlığı bıçakla kesme anlamlarını içermekte olup dilimize intihar olarak geçmiştir."²

İntiharın tanımı konusunda bilim adamları arasında farklı değerlendirmeler yapılmıştır Littre'ye göre intihar" kendini öldüren insanın eylemidir. Bu tanıma göre, kaza ile zehir içen bir insanın ölümü de intihardır.(Nezehat Arkun-intiharın psikodinamikleri) Durkheim ise ölen kişi tarafından ölümle sonuçlanacağı bilinerek yapılan olumlu ya da olumsuz bir edimin doğrudan ya da dolaylı sonucu olan har ölüm olayına intihar olarak tanımlar.³

Masaryk'a göre geniş anlamda intihar hayatın tehlikelerine karşı gerek pozitif ve gerek bir katılma veya negatif ve pasif bir tutumla kişinin hayatına kasıtsız bir müdahalesi sonucu ortaya çıkan anormal tip ölümlerdir. Dar anlamda intihar ise

¹ Eric VOLANT, **İntihar Sözlüğü**, Çev..Turhan ILGAZ, İstanbul 2005, s.143

² Nezehat ARKUN, **İntiharın Psikodinamikleri**, İstanbul Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1978, s.25

³ Nurgün OKTİK, **Muğla'da İntihar ve İntihar Girişimleri**, Muğla Üniversitesi Yayınları, Muğla 2006, s.11

kişinin kasıtlı olarak hayatına son vermesidir. Masaryk'a göre intiharda ölümün hemen gerçekleşmesi gerekmez; kişi ölümü yavaş yavaş da arayabilir. Ayrıca, davranışa aktif olarak da katılmayabilir. Günümüz modern toplumlarında intiharın daha yaygın olduğunu savunan Masaryk'a göre, temizlik ve sağlık şartlarına gerekli özenin gösterilmemesinden kaynaklanan birçok ölüm de geniş anlamda intihardır. ⁴

"Delma'ya göre intihar "aklı başında bir insanın yaşamakla ölmek arasında bir seçme bir seçme yapabileceği halde her türlü ahlak baskısı dışında ölümü seçip kendini öldürmesidir."⁵

Ülkemizin önemli sosyologlarından Erol Güngör dinlerin intihar olayına bakışını incelerken Uzak Doğu kültürü ile tek tanrılı dinlerin bakışı birbirinden oldukça farklıdır der. Örneğin Müslümanlıkta "Allah'ın verdiği canı ancak Allah alır" düşüncesi ışığında intihar edenin cenaze namazının kılınmasının "caiz" olmadığı kuralı konmuştur. Müslümanlık ve Hıristiyanlık –özellikle Katolikler- intihar edenlerin ruhunun cehenneme gideceği kabul ettiğinden bu dinden olanlara intihara daha az rastlanıldığı bilinmektedir. İntiharla cinayet arasında bir fark yoktur; her ikisinde de bir insanın yaşama hakkını elinden almış oluyoruz. Nitekim İslam dini bu yüzden intihar eden insanı katil sayar ve onun cenazesi için dini tören yapılmadığını belirtir.⁶

Nitekim tek tanrılı dinler olarak bildiğimiz aynı kaynaktan beslenen İslamiyet, hıristiyanlık ve Yahudilik gibi dinlerde insanı dünyaya getiren ve hayat veren tanrı olduğu gibi yine verilen hayatı alacak olan da tanrıdır bu nedenle insanın kendi hayatına son vermesi tanrıya karşı gelmez.Yahudilerin kanun ve tefsir kitabı olan Talmut da islamiyetteki gibi, intiharı bir günah saymakta ve intihar eden kişi için geleneksel cenaze merasimini kabul etmemektedir. İntihar eden kişinin cesedi, adam öldürenlerin ve serserilerinki gibi cenaze merasimi yapılmaksızın ayrı bir yere gömülmekteydi. ⁷

1.2.BİLİM AÇISINDAN İNTİHARLAR

1.2.1. SOSYOLOJİNİN İNTİHARLARA BAKIŞI

Psikoloji intiharların nedenini kişinin kendinde ararken, sosyologlar ise intiharların nedenini kişinin dışında-toplumda aramışlardır. Quetelet bu konuda en

⁴Çevirim İçi: <http://www.intihar.de/frame.html> 17.07.2006

⁵ Hamdullah AYDIN, "Askeri intiharlar" yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 1979, s. 3

⁶ Erol GÜNGÖR, *Ahlak Psikoloji Ve Sosyal Ahlak*, Ötüken Yayınları İstanbul 2000, s. 88

⁷ Çevirim İçi: <http://www.intihar.de/frame.htm> 17.07.2006

aşırı determinist fikirleri ortaya atmıştır. Ona göre, intihar “korkunç bir düzenle ödediği bir borç, bir vergidir. Massaryk ise intiharın nedenini medeniyette arar. Ona göre medeniyet ilerledikçe intiharlar da çoğalır zira medeniyetin getirdiği rahatlığın yanın da insanın omuzlarına yüklediği ağır sorumluluklarda vardır eğer insan toplum içindeki vazifelerini yerine getirmediği takdirde bunun bir karşılığının olduğunu iddia etmektedir . Fikirlerine en kuvvetli kanıt olarak da, ilkel toplumlarda intiharın hemen hemen yok denecek kadar az olması, buna karşılık medeni toplumlarda medeniyet derecesiyle intihar frekansını göstermektedir.

İntiharla ilgili en önemli ve geniş inceleme, Fransız sosyolog Emile Durkheim tarafından, Le Suicide (intihar) adlı eserinde yapıldı. Durkheim tüm Avrupa’dan istatistikî bilgiler topladı. Bu istatistikî bilgiler, intiharı ruhsal yabancılaşma, ırk, kalıtım, iklim, ısı ve taklit gibi unsurlara bağlayan geleneksel teorileri reddeden sistematik temeli oluşturdu. Kişisel nedenlerin ve sosyal olmayan nedenlerin intiharla ilgisizliğini gösteren Durkheim, bencillikten ve özgecilikten kaynaklanan intihar ile anomik intihar diye üç intihar tanımladı ve bunların nedenlerini açıkladı. Günümüze kadar bir çok sosyolog ve psikolog tarafından Durkheim’in bu tezleri çürütülmeye çalışılsa dahi kesin olarak reddedilememiştir.

Durkheim “İntihar” adlı kitabında intiharları sosyal olaylara ve toplum yapısı ile açıklamaya çalışmıştır. Ona göre intihar kesinlikle sosyal bir olaydır ve çeşitli Avrupa ülkelerinde yapmış olduğu istatistiklere dayanarak bütün toplumlarda intiharların ekonomik buhranlar ve savaşlarda farklı seyretse dahi intiharların aynı ortalama ile seyrettiğini açıklar. İstatistiklere dayanarak intihar sayılarının artmasının sosyal bütünün kuvvetsiz olmasına yorar. Bağların gevşemesiyle meydana gelen sosyal yapıdaki kuvvetsizlik çeşitli sosyal topluluklarda kendini gösterebilir (din, aile...). Bu yüzden farklı dinlerde intihar ortalaması değişir. Sözgelimi, Protestanlara oranla Katoliklerde intihar ortalaması daha düşüktür. Durkheim’a göre bunun nedeni, Katolikliğin daha kuvvetli bağlarla kişileri inançlara bağlamasından, bütünlüğü daha iyi korumasındandır. Aynı şekilde evlilerin intihar ortalaması bekârlara nispetle daha düşüktür. Zira evlilik daha sıkı bir sosyal topluluktur. Bu toplulukta çocuklarla, çocuk sayısı ayrıca kuvvetlendirici bir rol oynamaktadır.⁸

---

⁸ Arkun, a.g.e., s. 132
“Düzeltilme”

Durkheim'e göre intiharlar egoistik,alturistik ve anomik intiharlar olmak üzere üçe ayrılır. Buna göre;

Egoistik intiharlar: Sosyal ilişkilerin zayıflığından kaynaklanır. Toplumsal yaşam içinde varolan birey, toplum tarafından terk edildiği duygusu içine düştüğünde intihara yönelir. Bekârlarda yalnız yaşayanlarda yaşlılarda görülen intiharlar bu türdendir.

Alturistik İntiharlar: Sosyal bütünlüğün gereğinden fazla kuvvetli olduğu toplumlarda görülen biçimleridir. Uzak Doğu kültürünün hâkim olduğu toplumlarda yaygındır. Japonya'da Kami-kaze pilotlarının Fuji-Yama kraterine atlayan insanların kendini bir amaç uğruna yakan budist rahiplerin intiharları alturistik intiharlara örnektir.

Anomik İntiharlar: Birey ile toplum arasındaki ilişkilerin aniden kopmasıyla ortaya çıkar. Ani iş kayıplarında sosyal statü kayıplarında anomik intiharlar görülmektedir.⁹

Yine Durkheim'in intihar olaylarına ilişkin toplumbilimsel açıklama önerisi,ruhbilim ve toplumsal ruhbilim (sosyal psikoloji) önermelerine karşıt olmayıp,onlarla birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Durkheim ruhsal etkenlerin gerçekliğini teyit etmek için değil ruhbilimcilerin toplumsal olayların ve etkenlerin intiharlar üzerindeki etkisini ispat ve ruhbilimcilerin tek taraflı değerlendirmelerinin yanlışlığını vurgulama amacını gütmüş ve bu konuda çok büyük aşamalar kaydetmiştir.

Günümüzde uzak doğu kültürlerinde görülen toplu intiharlara (Japonya, Çin vb.) ile batı toplumlarında görülen bireysel intiharlara sıkça rastlanılmakla beraber intiharlarla ilgili bilinçlenme sorunu daha iyi tanıma konusunda ciddi çalışılmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar ışığında sosyolojik olarak intiharlara bakış, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Her toplumun kendine has gelenekleri, değerleri, dinleri, yaşayış biçimleri bu toplumların intihar oranlarında da gözlemlenebilir.

2. Normlar ve değer sisteminin katı olduğu geleneksel toplumlarda intihar oranları yüksektir.Nitekim Batman'da görülen kadın intiharları buna bir örnektir.

3. Modernleşme ve aşırı bireyselleşme, birey-toplum ilişkisini yok ederken, bu kopma intihar oranlarının artışına neden olmaktadır. Son yıllarda artan göç ve hızlı

---

⁹ Emile Durkheim, **İntihar**, Çev: Prof Dr. Özer OZANKAYA, Cem yayınevi, İstanbul 2002

şehirleşme nedeniyle Muğla'da görülen intiharlar modernleşmeye bağlı olarak bireyselleşen toplumlarda görülen intiharlara örnektir.

4. Aşırı kentleşme, kültürel farklılıkların azalması da intiharı tetikleyen bir etken olarak kabul edilebilir.

5. Az gelişmiş toplumlarda, gelişmiş toplumlara göre intihar oranları daha düşüktür. Gelişmiş toplumlardaki aşırı bireyselleşme ve rekabet, değer sisteminin çözülmesine neden olmaktadır. Bu da yabancılaşmayı artırırken, bireylerde hiçbir yere bağlı olamama ve intihar düşüncesini tetiklemektedir.

6. Göçler ile birlikte bireylerin sosyal ve kültürel ortamları değişmekte bu da beraberinde uyum sorunu ve intihar düşüncesini tetiklemektedir.”¹⁰

Sosyoloji, 'insanın yarattığı dünya hakkında bir düşünme biçimi'dir. Onu farklı kılan, insan eylemlerini 'geniş çaplı oluşumların öğeleri' olarak görmesidir. Bu insan eylemlerinin oluşturdukları öğeler, rastlantısal olmayan, karşılıklı bir bağımlılık ağı içerisindedir. Bu nedenle bireylerin eylemleri, teker teker değil ama bu ağ içerisinde bir birim olarak değerlendirilebilirler.¹¹

1.2.2. PSİKOLOJİNİN İNTİHARLARA BAKIŞI

Günümüzde intihar olgusu, psikiyatristlerin ve psikologların en temel ilgi alanlarından birisidir. Psikiyatrist ve psikologlar, intiharı sosyologların yaptığı gibi toplumsal olgularla çözmeye çalışmak yerine “neden şu kişi değil de, bu kişi intihar ediyor?” sorusuna kişilerin psikolojik yapılarına inerek yanıt arama çabasındadırlar.¹²

Psikiyatrlar da intiharı kişinin kendi iç dünyasına ki problemlerde aramış intiharın temel nedeni olarak bireyi göstermişlerdir. Bourdin, Esquirol gibi Fransız psikiyatrları intiharı patolojik bir olay sayarlar. Fransız bilim adamlarına göre, intihar eden kişi bu davranışı aşırı bir hezeyan halinde iken yapar. İntihar eden kişinin dengesini bozan ise toplumdur¹³

---

¹⁰ Oktik,a.g.e., s.70

¹¹ A.e., s..63

¹² Ae., s.70

¹³ A.e., s..63

Delmas intiharı psikopatolojik sebebler ile açıklamaya çalışmıştır. İlk önce intiharda önemli olan noktanın insandaki ölüm isteği ve iradesi olduğunu söyleyerek gerçek intihar ile sözde intiharı birbirinden ayırır ve intiharın etraflı bir tanımını verir. Ona göre bir problem olarak ancak gerçek intihar ele alınabilir, sözde intiharda ise hiçbir problem yoktur.¹⁴

Psikoloji ilminin babası olarak adlandırılan Sigmund Freud saldırganlık kavramını daha detaylı olarak incelemiştir. Teorilerini bu kavram üzerinde yoğunlaştıran Freud, “intiharı önceleri özdeşleştirilmiş bir sevgi nesnesine yöneltilmiş saldırganlık neticesi meydana gelen bir depresyonun sonucu olarak yorumlamış; daha sonraları ise ölüm içgüdüsünün etkinlik kazanarak kişinin kendi üzerine çevrilmesi olarak tanımlamıştır. Freud kişiyi intihara yönelten sebebleri tamamen kişinin iç dünyasındaki çalkantılar, sevgisizlik veya denge bozukluğunda aramıştır.¹⁵

Yine “Trauer und Melancholie-Deuil et Melancoline-Matem ve Melankoli” adlı yazısında çöküntü halinin dinamiklerini ortaya çıkarmak yoluyla intiharın psikanalitik açıklamasını denemiştir: Kişideki sadizmin çöküntü hallerinde kişinin kendine çevrildiğini ve “üstben tarafından egonun kendini koyuverip ölüme doğru gittiğini” ileri sürer.¹⁶

Antik Yunan döneminde yaşayan filozoflar intihara karşı çıkmışlardır. Ruhun ölümsüzlüğüne ve intiharların bunu engellediğine inanan Platon ve Aristoteles intihara karşıdır. Platon, yasalarında, kendini öldürenin şerefsizce gömülmesini isterken, Aristoteles, aşk gibi nedenlerden intiharı cesur insanlara yakıştırmayıp savaşlardaki yenilgi nedeniyle intiharı destekler. Antik Yunanda intiharın bireysel bir hak olduğuna inanan Kiton'lu, Zenon'dur. Daha sonra Stoacılar akıllı insanların intiharının yaşam ya da ölüm kararının uygulanması olarak kabul ederken, diğer kişiler veya vatana bir hizmet taşıdığı zaman, kişi yasa dışı bir işe zorlandığı zaman ve kronik hastalıklarda; ölümün yaşama tercih edileceği durumlarda yapılması gereken bir davranış olarak benimsemişlerdir. Hegesias, işi daha ileri götürerek, bilge olmayan kişilerin kendilerini öldürmeleri gerektiğini savunur. Ona göre mutluluk erdemdir. Günlük olayların hazzını arayan kimse bu mutluluğu hiçbir zaman elde edemez; o halde bilge olmayan kişi erdemsizdir, kendini öldürmelidir. Başka bir deyişle Hegesias, “yaşamın yolunu olduğu gibi, ölmenin yolunu da kendimiz

---

¹⁴ A.e., s.69

¹⁵ Çevirim İçi: “ İntiharın Tarihiçesi”’<http://www.intihar.de/frame.htm> 25.04.2006

¹⁶ Arkun, a.g.e, s.139

seçmeliyiz” düşüncesi ile akıllı insanın intihar etme düşüncesini onun seçimine bırakır.¹⁷

On yedinci yüzyıl düşünürü Hume intiharın bir suç olmadığını; çünkü intiharın kutsal yasalara karşı olmayıp doğadaki yerini bulmasına yardımcı olduğunu belirtirken, on sekizinci yüzyıl düşünürü Montesquieu intihara karşı uygulanan kanunları eleştirir. On dokuzuncu yüzyılın sonunda, “ ... asıl iş tam zamanında ölmektir” diyen Nietzsche’de, intiharı bireyin hakkı ve ona verilen bir armağan olarak değerlendirir. Üst insan yaratma çabasında katkıda bulunamayacak bireyin intihar etmesinin gerekliliğinden ve bu gerekliliğin ona mutluluk vereceğinden söz eder.

Her ne kadar on sekizinci yüzyılda yaşamış ve ancak on dokuzuncu yüzyılda dört yıl yaşamış olmasına rağmen bu yüz yılda değerlendirilen aydınlanmanın ünlü felsefecisi I.Kant, doğal olanın insanın belirtir. Kendini Öldürenlerin acı çeken bedenlerinin acısını susturduklarını, ancak sonsuz sürekliliklerine engel olamadıklarını vurgulayan Schopenhauer, intihar etme hakkını boş ve aptalca bulur. Yirminci yüzyılın varoluşçusu Camus, yaşamayı insanoğlunun yapabileceği tek şey olarak görürken, felsefenin temel sorunsallarından bir olan “hayatın yaşamaya değer olup olmadığı” düşüncesinden hareketle insanın gerçek çabasının dünya üzerinde daha uzun kalma mücadelesi olduğunu, bu nedenle intiharın ve ölümün dürüst bir eylem olmadığını iddia eder. İnsanlık tarihin olmadığını başlangıcından günümüze değin intihar olgusunun, bir insanlık hakkı olup olmadığı konusu halen tartışmalıdır. Yukarıda değinildiği gibi intiharın insanlık hakkı olduğunu düşünenler bile İtlenmesi gerektiğini belirtir. Aynı yüzyılda yaşayan Alman düşünür, Schopenhauer insan bedeninin bir var olma isteğinden doğduğunu belirtirken, intiharın insanın doğaya sorduğu, “ölümün ötesinde ne var?” sorusundan başka bir şey yaşamının verilmiş ve daha geçerli bir hak olduğunda mutabıklardır.”¹⁸

1.3. DÜNYA VE TÜRKİYE’DE İNTİHARLAR

Hemen hemen insanlığın var oluşundan bu yana bir olgu olarak karşımıza çıkan intihar, çağımızda modernleşme ile beraberinde getirdiği hızlı şehirleşme ile birlikte artmakta ve önemli bir toplumsal sorun haline gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, 2000 yılında tüm dünyada yaklaşık bir milyon kişinin intihar sonucu kendi

¹⁷ Çevirim İçi “ İntiharın Tarihçesi” a.e., 08.05.2006

¹⁸ Öktik ,a.g.e., s.46-47

yaşamlarına son verdiğini tahmin etmektedir. Bunun tüm dünyadaki ortalaması 100.000'de 16'dır. Bir başka deyişle her 40 saniyede 1 kişi intihar ederek ölürken her 3 saniyede 1 kişi de intihar girişiminde bulunmaktadır. Yine Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, son 45 yılda tüm dünyada intihar oranları %60 artmıştır. İntihar, günümüzde tüm ülkelerdeki ölümlerin ilk 10 nedeni arasında sayılırken, Amerika Birleşik Devletleri'nde 8. sırada yer almaktadır. 15–24 yaş arası ölümlerin beşinci önemli sebebi intiharlardır. Ölüm nedeni olarak intihar, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde benzerlik göstermektedir. Geleneksel olarak en yüksek oranlar hala yetişkin erkeklerde görülmekteyse de 15–34 yaş arası gençlerde artış gösteren intihar oranları, sorunun ciddi boyutuna dikkat çekmektedir. Zira intiharlar tüm dünyada gittikçe artan ve çözümü noktasında özellikle gelişmiş ülkelerin pek bir ilerleme kaydedemediği kronik bir vaka halini almıştır.¹⁹

İntihar ve İntihar davranışı tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de önemli sorunlarından birisi olmaya adaydır. Türkiye'de intihar Avrupa ülkelerine göre daha az tehlike arz eden bir durumdadır. 1996–2002 yılları arasında Avrupa'nın 38 ülkesinde 150.000'den fazla intihar vakası söz konusudur. İntihar girişimlerinin ortalama olarak 30 kat daha fazla olduğu bilinmektedir. Bütün ölümler içerisinde intiharlar, genç ve orta yaş grubunda (özellikle erkeklerde) ölümle sonuçlanan kazalar kadar önemli yer tutmaktadır. 15-35 yaş grubu ölüm oranlarında intiharlar kazalardan sonra ikinci sırada yer almaktadır.²⁰

Bu nedenle intihar ve intihar girişimi çok ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Dünya intihar istatistikleri incelendiğinde, Türkiye bu istatistiklere göre 66. sıradadır. Ve bu durum diğer ülkelerle karşılaştırıldığında, sorun önemsiz gibi görünse de, ülkemizin kültürel norm ve değerleri, intiharın gizil kalmasını onaylarken, intihar istatistiklerinin de sağlıklı tutulmamasını beraberinde getirmektedir. Ayrıca, intihar istatistiklerinin 1967 yılından bu yana tutulduğu göz önüne alınırsa, son yıllarda yükselme eğilimi göstermesi, soruna ciddiyetle yaklaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Türkiye'de intiharlar sürekli bir artış içerisinde. Örneği son 10 yıllık süreçte, kaba ölüm oranı %20 artarken, trafik kazaları nedeniyle ölüm %45 azalmış, oysa intihar hızı %50 artmıştır.²¹

“Özellikle 2000 yılı intiharların diğer yıllara göre en düşük olduğu yıldır. 2001 yılı Türkiye'nin yaşadığı en büyük krizlerden birine sahne olmuştur. Bu sonuca göre

---

¹⁹ A.e., s.96

²⁰ Çevrimiçi: “**Suicide**”<http://www.euro.who.int/document/e77922pdf>, 05.04.2006

²¹ DİE, **Evlenme, Boşanma, İntihar ve Ölüm İstatistikleri**, Ankara 2002

kriz dönemlerinde intiharların az olduğu, krizin şokuyla birlikte ve etkileri artıkça intiharların patlama gösterdiği görülmektedir. 2001 yılında intiharlar bir önceki yıla göre % 43,4 artmıştır. 2000 yılına kadar ise kısmi düşüş eğilimi göstermektedir. Toplumsal kriz dönemleri ile birlikte toplumsal çözülme ve anomi yaygınlaştıkça kişisel kriz vakalarında da artış beklenir.”²²

Türkiye’de intiharlar ile ilgili ilk bilimsel ve ciddi araştırmayı, 1927’de İstanbul Üniversitesinde o yıllarda sosyoloji profesörü olan Max Bonnafous tarafından yapılmıştır. Durkheim ekolünden olduğu için istatistik sonuçları sosyolojik bakımdan yorumlamış, daha doğrusu ekolünün esas fikir ve iddiaları için bu istatistikleri kanıt olarak kullanmıştır.²³

Durkheim’in araştırmasına paralel olarak Türkiye’de savaş ve ekonomik bunalım zamanlarında intihar oranları farklı seyretmiştir. Savaşların olduğu 1917–1919 yıllarında 14,9/100.000 0,1941-1946 yıllarında 10.1/100.000 oranında intihar görülürken büyük ekonomik bunalım yılları olan 1925-1929 yıllarında 34.4/100.000, 1930–1934 yıllarında 38.8/100.000 oranında görülmüştür. Sanılanın aksine savaşların olduğu dönemlerde intiharlarda azalma görülürken ekonomik krizlerin olduğu dönemlerde artma saptanmıştır.²⁴

1.4. POLİSİN TANIMI VE TARİHİ

Polisin tanımı Polis vazife ve yetkileri kanununun 1. maddesinde şöyle tanımlanmıştır:“Polis; asayiş, amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz ve can vs. malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapar.”²⁵ Ancak polisi tarif eden bu tanım henüz göçlerin olmadığı, şehirleşme olgusunun bilinmediği zamanlara aittir. Günümüzde polisin tarifi ile yaptığı iş arasında farklılıklar mevcuttur.

Polisin kelime kökü ise tahmin edileceği üzere, Latince Politia (Polisiya), Yunanca (Politeia)’dan gelmektedir. Türk Polis literatüründe polis genel olarak, toplumda düzeni sağlamak, suç işlenmesini önlemek ve suç işlendikten sonra faileri

---

²² A.e.,s 103

²³ Arkun, a.e., s. 28

²⁴ Aydın. a.g.e., s.2

²⁵ Nevzat Sönmez, **Polis Mevzuatı**, P.V.S.K. Md. 1,Seçkin Yayınları,Ankara 2007, s. 419

ele geçirerek adalete teslim etmekle görevli ve yetkili kişi ve kuruluşlar olarak tanımlanmaktadır. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda polis silahlı icra ve inzibat kuvveti olarak tanımlanır. Türkiye’de polisin tanımı “kamu düzenini ve güvenliği sağlama, yasaların eşit uygulanması sağlama ve silahlı olarak” gibi unsurları içermektedir.²⁶

23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulmuş ve bu meclisin 2 Mayıs tarihli oturumunda hükümet teşkili ile ilgili "Büyük Millet Meclisi İcra Vekillerinin Suret-i İntihabına Dair" 3 nolu Kanun'u kabul etmiştir. Bu kanunun birinci maddesine göre "şerefiye ve evkaf, sulhiye Muaveneti içtimaiye, iktisat (ticaret, sanayi, ziraat, orman, maden) maarif, adliye, mezahip, maliye ve rüsumat, defteri hakani, nafia, dâhiliye, (emniyeti umumiye posta ve telgraf) müdafaa milliye, hariciye, erkânı harbiye-i umumiye işlerini görmek üzere 11 zattan mürekkep icra vekilleri heyeti" kurulmuştur. Milli Hükümetin 9 Mayıs’ta açıkladığı programında iç güvenlikle ilgili olarak aşağıdaki ifade yer almıştır. "iç siyasetimizde bütün çalışmalarımızın hedefi, milletin birlik ve dayanışmasının korunması ile genel güvenliğin kurularak asayişin her yerde teminidir..." 24 Haziran 1920 de Milli Hükümetin Emniyeti Umumiye Müdürlüğü kurulmuş, 1 genel müdür, 1 genel müdür yardımcısı ile emniyet, seyrisefer, memurin şubelerinden ve 6 kişilik Teftiş Kurulundan oluşan küçük bir kadro ile çalışmaya başlamıştır.²⁷Bu gün Emniyet Teşkilatı sorumluluk alanının nüfusun büyük çoğunluğunun yaşadığı il ve ilçelerde halkın asayiş ve güvenliğini 166 183 personel ile sağlamaya çalışmaktadır.

1.4.1. POLİSİN GÖREVLERİ

ETK madde 4 - Polis, silahlı icra ve inzibat kuvveti olup üniformalı ve sivil olmak üzere iki kısımdır. Emniyet Teşkilatında fiili polis hizmetleri dışında kalan yazı, hesap, levazım, telli veya telsiz haberleşme, kriminal laboratuvar, trafik fenni muayene, kayıt, tescil ve benzeri hizmetler, emniyet hizmetleri sınıfı mensupları tarafından ifa olunur. Polis bir kolluk görevlisidir. Yalnız kolluk kavramı polis için geniş bir kavramdır. Kolluk genel olarak tüm kollama görevi yapan kuruluşları kapsamaktadır. Zabıta teşkilatı: Umumi ve hususi olmak üzere iki kısma ayrılır. Umumi zabıta silahlı bir kuvvet olan (polis) ve (jandarma) dır. Hususi zabıta, umumi

²⁶ Mehmet Kul-Fatih Demir , “Emniyet Teşkilatına Sosyolojik Bir Bakış”, Polis Dergisi Sayı : 26, Ankara 2001, s.159

²⁷ Çevirim İçi: “Polisin Trihçesi”<http://www.sivas.pol.tr>, 11.05.2006

zabita haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabita kuvvetleridir.²⁸ Ancak artan nüfus ve şehirleşmeye paralel olarak kanun ve yönetmeliklerde yazmayan görevleri de mevcuttur yazılı olmasa dahi toplum tarafından beklenen temsil ve örnek olma , bazen kurumlar arası posta vazifesi görme gibi iş ve işlemler bunlardan bir kaçıdır.

Dünyanın en eski ve en yaygın mesleklerinden olan “polislik”, her şeyden önce bir insanlık, uygarlık ve şehir mesleğidir. Polislik mesleğinin temelinde iyilik etme, koruma, kollama, yol gösterme ve yardım olup, polisliğin amacı da aracı da insandır. Bilgi toplumunun, demokratik düzenin ve insan haklarının büyük bir duyarlılık kazandığı günümüzde, polislik mesleği daha önemli ve hassas bir meslek haline gelmiştir.²⁹

Ülkemiz coğrafi olarak ele alındığında kolluk kuvvetlerinin sorumluluk alanları itibariyle ülkemiz topraklarının %92’si jandarmanın %8’i ise polis sorumluluk alanında yer almaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsünün 1999 yılı tahmini nüfus verilerine göre %65 gibi büyük bir oranı Polis sorumluluk sahasında %35’i de Jandarma sorumluluk sahasında bulunmaktadır. Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı Polis görev sahası dışı olup bu alana il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan polis teşkilatı bulunmayan yerlerdedir.³⁰ Suç sayısı ve suç çeşitliliği açısından alana göre ters nüfusa göre paralel bir ilişki mevcuttur yani polis jandarmaya göre daha fazla olay ve suç ile karşılaşmaktadır.

1.4.2.POLİS ETİĞİ

Burada intiharlarla direkt ilgili olmasa da polisi daha iyi anlama açısından polis etiğine değinmekte fayda vardır. Günümüzde toplum arasında polisliğin meslekler arasında saygınlığı istene düzeyde bulunmamaktadır. Bunun nedeni hizmeti yapan görevlilerin kişiliğinden değil, yapılan işin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Zira Polisin meşgul olduğu işler, genelde saygınlığı ve prestiji yüksek olan işler değil, aksine kirli ,çamurlu, karanlık, karmaşık ve kirli işlerdir. Polisin görevini yerine getirirken muhatap olduğu kişiler ise ahlaksız, hırsız, katil ve asalak tiplerdir.³¹

²⁸ Emniyet Teşkilatı Kanunu Madde 4

²⁹ Remzi Fındıklı, “ **Meslek Olgusu ve Polislik Mesleğinin Özellikleri**”, Türkiye’de Suç Ve Polislik, Ankara 2001, s.89-102

³⁰ Mehmet Kul-Fatih Demir, a.e.

³¹ Necati Alkan ve Mehmet Kul “**Polis İntiharları**” Ankara, Polis Dergisi 2006 Yılı Sayı:47, s.347

Bu zor işin istenen seviyede yapılması ise nitelikli insanlarla mümkündür. Personelin niteliğinin geliştirilmesinde eğitimin ve eğitimde devamlılığın önemli bir rolü vardır. Çünkü eğitim, çağı yakalama ve geleceğe hazırlanma yarışıdır. Türk polisinin bu yarışta amacı; sosyal ve kültürel şartlara uyum sağlayabilen, halkla iyi ilişkiler kurabilen, kendini ve çevresini sürekli geliştiren, disiplinli, çalışkan, insan haklarına saygılı, hukuk kurallarına göre hareket eden bireyler haline gelmelerini sağlamak olmalıdır. Bu beklentilerin gerçekleşmesine ve polisin hizmet kalitesinin artırılmasına, yürütülen eğitim etkinliklerinin önemli katkısının olacağı açıktır.³²

Polisin görevini yaparken içinde sosyalleştiği kültürde kendisine aktarılan doğrular, gelenekler, görenekler ve normlar ile mesleği gereği kendisine aktarılan bilimsel bilgiler (pozitif hukuk kuralları) birbirleriyle çatışabilir. Burada polisin olayları incelerken duygularını dikkate almamalı ve normların gereğini yapması beklenmektedir.³³

“Kişilerin çıkarlarıyla grupların çıkarları çatışabilir ve kişiler gruptaki tüm insanları düşünmek yerine, kendi kısa vadeli istek ve çıkarlarını ön planda tutabilirler.Polis yeri geldiğinde olayların durumuna göre her iki çatışan grubun da gözетerek yetkisi dahilinde sorunların üstesinden gelebilme yeteneğine sahip olmalıdır.”³⁴

1.5.POLİS VE İNTİHAR İLİŞKİSİ

1.5.1. AMERİKAN POLİSİNDE İNTİHAR

National P.O.L.I.C.E. Suicide Foundation (Ulusal Polis İntihar Kuruluşu) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, her yıl Amerika’da yaklaşık 300 polis intihar etmektedir.Örneğin; New York’ta 1985 yılından bu güne kadar 36 polis vazife başında öldürülmüş, aynı dönemde 87 polis intihar etmiştir.

Los Angeles’ta 1989 yılından bu yana 12 polis görevi başında öldürülmüş, 22 polis ise intihar etmiştir.

---

³²Erkan, a.g.e., s.21

³³ Tülin İÇLİ, “ Sanık Haklarının Suç Araştırmasına Etkisi” , Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Ankara, s. 154

³⁴ Çiğdem Kağıtçıbaşı, **Yeni İnsan Ve İnsanlar**,Evrım Yayınları 10.Baskı, İstanbul 2004, s.312

Polis intiharları diğer meslek gurubu mensuplarına oranla 2 kat daha fazla olduğu, çoğu polis intiharlarının saklandığı veya belirtilmediği ve kendini vuran polislerin %90'nının alkollü olduğu tespit edilmiştir. Alkol bağımlılığı oranı halkta %10 iken bu oran poliste %23'e çıkmaktadır. Amerika'da 1994 yılında 137 polis görevde öldürülürken 300 polisin intihar ettiği saptanmıştır.³⁵

Bu durum sadece eyalet polis teşkilatında değil, federal düzeydeki teşkilatlardan örneğin FBI, 1993 yılından bu yana görev başında 4 özel ajanını kaybetmiştir. Ancak aynı dönemde kendini öldüren özel ajan sayısı 18'dir.

Aynı zamanda meslek bireyin sosyalizasyon araçlarından bir diğeridir. Dolayısıyla meslek bir kişinin yanlış sosyalizasyonuna sebebiyet verebilir. Bu bağlamda özellikle riskli meslek guruplarında intihar olaylarına sıkça rastlandığı gözlenmektedir. Yapılan araştırmalara göre öyle meslek gurupları vardır ki bunların intihar frekansları diğerlerine oranla çok yüksektir. Örneğin Amerika'da kadın doktorların diğer meslek guruplarına dört kat daha fazla intihar ettikleri bilinmektedir. İngiltere'de ise Polislerin diğer meslek guruplarına göre daha fazla oranda intihar ettikleri tespit edilmiştir. Türkiye'de de silahlı görev yapan asker ve polislik mesleğinde intihar olayları oldukça yüksek olduğu bulgulanmıştır.³⁶

Ayrıca New York polisinde intihar oranı genel intihar oranına göre üç kat daha fazladır.³⁷

İntihar riskinde bulunan birçok polis, zayıf görünme, işlerini kaybetme, arkadaşları tarafından küçümsenme ve yardım talep etmeleri halinde gizli kalmayacağı gibi endişeler yüzünden profesyonel yardıma başvurmamaktadır.³⁸

1.5.2.FRANSIZ POLİSİNDE İNTİHARLAR

Fransız polisinde meydana gelen intihar oranlarında ise Fransa'nın son on yıllık normal intihar oranlarına göre % 50 daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Fransa

---

³⁵ Mesut Demirbilek, v.d., "Polis İntiharları" Polis Dergisi Sayı:29, Ankara 2001, s. 185-196
"Düzeltilme"

³⁶ Aklan, Kul, a.g.e.

³⁷ George James, "11 Police Suicide Leaves a void, and questions" New York Times, November 1994

³⁸ Mesut Demirbilek, a.g.e., s.186

polisinde intihar oranları diğer ülkelerde olduğu gibi büyük metropollerde yoğunlaşmaktadır. Mesela Paris, Lyon gibi şehirlerde polis intiharları daha sık görülmektedir. Ancak ABD polisine göre sorun ileri boyutta değildir mesela 1995 yılında yapılan çalışma raporuna göre Yine New York polis departmanında çalışan polislerde intihar oranı 100 000 kişide 29 iken bu oran genel intihar oranında 100 000 de 12 'dir. bu Amerika ulusal polis direktörü Robert Douglas her yıl ortalama 300 polisin hayatına son verdiğini belirterek bu sayının çok büyük bir rakam olduğunu belirtmektedir. Ancak Fransız polisinde oran Amerika'da ki kadar ileri boyutta olmamakla beraber diğer meslek gruplarına göre yüksek düzeyde seyretmektedir.³⁹

1.5.3.İNGİLİZ POLİSİNDE İNTİHARLAR

İngiltere'de polisin siyasal bir rolü yoktur. Gizli polis bulundurmaz. Temel anlamda İngiliz polisi hükümete değil yasaya hizmet ettiği için siyasal olarak tarafsız kalmaktadır. Nihayet, beyan edilen tek silahı bir job olduğu için görünürde asgari bir şiddet kullanmaktadır.⁴⁰

İngiliz polisinde yönetici sınıfını soylu tabir edilen üst sınıftan kişiler yer almaktadır. Son yıllarda bu gelenek kısmen gevşetilse bile halen devam etmektedir. Alt yönetici birimleri ise diğer memurlardan meydana gelmektedir.

İngiltere'de polisin kuruluş ve çalışma sistemi diğer Avrupa ülkelerine nazaran farklılık göstermektedir. 19.yy başlarına kadar sistemli bir polis teşkilatı bulunmayan İngiltere halk içindeki casuslar vasıtası ile düzeni sağlarken 1880 yıllar sistemli bir polis teşkilatlanmasına geçişte dönüm noktası olmuştur.⁴¹

Halk içindeki saygınlığı diğer Avrupa ülkelerine göre üst seviyede olan Londra polisinde her ne kadar üst seviyede memurlardan oluşmakta ise de intihar oranı 1/100.000'de 5.8 'dir .Bu da normal intihar oranlarına kıyaslandığında oldukça yüksek bir rakama tekabül etmektedir. İngiltere'de de polis intiharları son yıllarda meslek grupları arasında oldukça yüksek ve kayda değer bir oranda

---

³⁹ Çevrimiçi "Officer Suicide": <http://www.tearsofSacop.com/police/articles/dugdale.html>, 25.09.2006
"Düzeltilme"

⁴⁰ GLEIZAL Jean-Jacques, DOMENACH J.Gatti, Claude JOURNES, **Batı Demokrasilerinde Polis**, Çev. Mustafa KANDEMİR, Temiz Yayınları, Ankara 2000, s.87

⁴¹ A.e., s.88

seyretmektedir.⁴² Avrupa polis teşkilatları içerisinde daha modern ve mensuplarının asil tabir edilen sınıftan gelen İngiliz polisinde intihar bir sorun olarak yüzyılın 2. çeyreğine kadar önemsenmemiş ancak son dönemlerde artan intihar oranları nedeniyle ciddi boyutta tartışmaya açılmıştır.

1.5.4.TÜRK POLİSİNDE İNTİHARLAR

İstanbul emniyetinde erkek çalışanların sayısı 28520 'dir. Yaklaşık 635 erkek memurdan biri intihar etmektedir. İstanbul emniyetinde bayan çalışanların sayısı 1036'dır. Yaklaşık 250 bayan memurdan birisi intihar etmektedir. Bu durum bayan memurların erkek memurlara göre yaklaşık 2.5 kat daha fazla intihar etmiş olduklarını göstermektedir.⁴³

Meslek Hayatında Size Yaşamınıza Son Ver meyi Düşündürecek Kadar Derinden Etkileyen bir Olayla Karşılaştınız mı.?	Sayı	%
Evet	15	30.0
Hayır	35	70.0
Toplam	50	100.0

44

Polis dergisinde yapılan bir ankette meslek hayatında intiharı düşündürecek kadar bir olayla karşılaşmış karşılaşılmadığı sorusuna %30 ile evet cevabı verilmesi dikkate değer bulunmuştur.

Dünya sağlık örgütü tarafından hazırlanan raporda dünya genelinde intihar oranı ve intihar etme riski altında bulunan meslekler arasında askerler, öğretmenler, avukatlar, hemşireler gibi mesleklerin yanında emekli polisler ve yüksek oranda psikolojik travma yaşayan polislerde sayılmıştır.⁴⁵

Yine polis içindeki intiharların sık sık meydana geçmesinden dolayı İçişleri bakanlığı Mülkiye müfettişlerince rehberlik ve Danışma bürosu verilerine

⁴² Erlend Hem, Anne Marie Berg, Qivind Ekeberg, “**Suicide Among Police Officers**”, The American Journal of Psychiatry, April 2004

⁴³ Murat GÖK, “**İstanbul’da Polis İntiharları**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2002

⁴⁴ A.e., sh.351

⁴⁵ Çevrimiçi: “**Suicide**” <http://www.euro.who.int/document/e77922pdf> 05.04.2006

dayanılarak hazırlanan raporda İstanbul Emniyet Müdürlüğü personelinden 9 amir, 164 polis memuru, 10 sivil memur ve 132 yardımcı hizmetli olmak üzere toplam 315 personelin psiko-sosyal sorunları olduğunu ve 315 personel arasında 5'nin intihar düşüncesi içerisinde olduğu tesbit edilmiştir.⁴⁶ Bu raporda göstermektedir ki polisin meslekten kaynaklanan ciddi bir sorunu vardır tedavi dilmezse ileride daha büyük sorunları beraberinde getirecektir.

II.POLİS İNTİHARLARININ SEBEPLERİ

2.1. POLİS İNTİHARLARINA BAKIŞ

2.1.1. GENEL FAKTÖRLER

Polis intiharları ile ilgili bu güne kadar sınırlı sayıda araştırmanın yapıldığı gözlenmektedir. Yapılan bu araştırmalarda genel çerçevede Polis intiharlarının nedenleri ve intihar eden polislerinin profillerinin ortaya konulduğu görülmektedir. Polis intiharlarının nedenleri olarak ta özellikle de psikolojik faktörlere vurgu yapıldığı gözlenmektedir. Hâlbuki intihar olgusu aynı zamanda sosyoloji yönü olan bir sorundur. Bu bağlamda söz konusu olan araştırmalarda Polis intiharlarının sosyolojik yönüne hiçbir vurgunun yapılmadığı dikkati çekmektedir. İntihar konusunda psikiyatrist ve psikologlar, "neden şu kişi değil de, bu kişi intihar ediyor?" sorusuna kişilerin psikolojik yapılarına inerek cevap aramışlardır. Bu tür görüşler birçok yönden eksiklik göstermesine rağmen, yinede intiharların nedenini açıklayabilmede önemli katkılarda bulunmuştur. Zira Polisin birey olarak Çocukluk yaşantıları, ailevi sorunları meslek içerisinde karşılaştığı sorunlar zaman içerisinde depresyon, paranoya, panik atak ve sinizm gibi ruhsal sorunlara neden olarak, psikolojisini bozmaktadır.

Yine Los Angeles'ta yapılan başka bir araştırmada polis intiharlarının normal insanların intiharlarına göre 2-3 kat daha fazla olduğu, erkek polislerin daha fazla intihar ettikleri belirlenmiştir. Ailevi problemler, vardiyalı çalışma, alkol,(%35'i alkollü

---

⁴⁶ çevrimiçi: "Polis Bunalımında" <http://www.internethaber.com>,25.08.2006
"Düzeltilme"

iken) negatif halk imajı, silahla içli dışlı olma, hoşgörüsüz ortamda kalma, çoğu insanın hayatı boyunca göremeyeceği kadar kötü olayı bir sene içinde görme ihtimali intiharı arttırıcı nedenlerin başında sayılmaktadır.⁴⁷

Amerikan polisinde intiharların genel sebeplerine bakıldığında bunlardan birkaçı duygusal problemler, mesleğini kaybetme korkusu, çalışma arkadaşları ve partneri ile olan problemler sayılabilir.⁴⁸

Evlilikle ilgili sorunlar, alkolizm, ekonomik sıkıntılar, stres ve depresyon intihar nedenleri olarak görülmektedir.⁴⁹ Türk polisinin intihar nedenleri Amerikan polisinin nedenleri ile stres, ekonomik sebepler gibi konularda benzerlik gösterse de aslında ülkemizdeki genel kültür yapısı, aile yaşantısı ve gelişmişlik düzeyi gibi konulardan dolayı farklılıklar göstermektedir.

Ülkemizde intihar girişimin güdülerini olarak; askerlikle ilgili sorunlar%44, aşk%14, Ruhsal ve organik hastalıklar%11, parasal sorunlar %11, ailevi sorunlar%9 oranında bulunmuştur. Bu çalışmada intiharların daha çok evde gerçekleştirildiği, anne baba kaybı olanlarda fazla görülmesine(11) karşılık 1989 ile 1999 yılları arasında gerçekleşen 242 polis intiharına sebepler açısından baktığımızda kayıtlara sırası ile ruhi bunalım(89), ailevi nedenler(57), bilinmiyor(31), maddi nedenler(12) olarak sıralanmaktadır.

2.1.2. İLLERE GÖRE DAĞILIMI

Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre 1996 – 2005 yılları arasında intihar eden personelin illere göre dağılımına bakıldığında ilk üç sırayı İstanbul, Ankara ve İzmir'in aldığını görmekteyiz. Diğer illere bakıldığında dikkat çeken diğer biri ise 6 intihar olayı ile Hakkari ile son yıllarda özellikle Doğu ve Güneydoğu illerinde kırsal bölgelerinden hızlı göç alan Mersin olduğunu görmekteyiz.

S.NO İLLER İNTİHAR EDEN
PERSONEL SAYISI

S.NO İLLER İNTİHAR EDEN
PERSONEL SAYISI

---

⁴⁷Gök, a.g.e.

⁴⁸ Thomas E. Baker, Jane Baker “**Preventing Police Suicide**”
(Çevrimiçi) <http://www.fbi.gov/publications/leb/1996/oct966.txt>, 22.06.2006

⁴⁹ George James, "Police Suicide Leaves A Void, and Questions" New York Times, New York November 1994

1	ADANA	11	35	KARS	2
2	AFYON	1	36	KASTAMONU	2
3	AĞRI	3	37	KAYSERİ	2
4	AKSARAY	3	38	KIRIKKALE	3
5	ANKARA	29	39	KIRKLARELİ	1
6	ANTALYA	6	40	KIRŞEHİR	1
7	ARDAHAN	3	41	KİLİS	1
8	ARTVİN	1	42	MALATYA	2
9	AYDIN	4	43	MANİSA	5
10	BALIKESİR	2	44	MARDİN	3
11	BAYBURT	1	45	MERSİN	11
12	BİLECİK	1	46	MUĞLA	4
13	BİNGÖL	1	47	MUŞ	3
14	BİTLİS	2	48	NEVŞEHİR	1
15	BURSA	7	49	NİĞDE	1
16	ÇORUM	1	50	ORDU	2
17	DENİZLİ	3	51	OSMANIYE	1
18	DİYARBAKIR	2	52	RİZE	1
19	EDİRNE	1	53	SAKARYA	2
20	ELAZIĞ	3	54	SAMSUN	2
21	ERZURUM	1	55	SİNOP	2
22	ESKİŞEHİR	4	56	SİVAS	1
23	GAZİANTEP	4	57	ŞANLIURFA	5
24	GİRESUN	2	58	ŞİRNAK	4
25	GÜMÜŞHANE	2	59	TEKİRDAĞ	2
26	HAKKARİ	6	60	TOKAT	3
27	IĞDIR	1	61	TRABZON	1
28	ISPART	1	62	TUNCELİ	2
29	İSTANBUL	61	63	UŞAK	1
30	İZMİR	19	64	VAN	1
31	K.MARAŞ	2	65	YOZGAT	3
32	KOCAEL	4	66	ZONGULDAK	1
33	KONYA	1	67	GENEL MÜDÜRLÜK	19
34	KARAMAN	1		GENEL TOPLAM	289

Şekil - 1

Ancak bu bazı vakaların polis kayıtlarına intihar olarak yansımaması unutulmamalıdır.

2.1.3.RÜTBELERE GÖRE DAĞILIMI

POLİS TEŞKİLATINDA EĞİTİM DURUMU VE RÜTBE AÇISINDAN İNTİHAR.

RÜTBEYE GÖRE	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	TOP	MEVCUT TOPLAM PER SAYISI
Emn. Müd.													
Emn. Amiri													
Bşk.	3					2				1		6	
Kom	2				1	1		1				5	3054
Kom. Yrd.	1			1	2				6		1	11	4135
Pol.Mem	12	6	11	10	6	18	22	37	28	27	25	202	141969
GiH							1		2	1		4	4232
Bekçi	1		1	2	2	1	1		2	3		13	1595
Tek Yrd,											1	1	11614
GENEL TOPLAM	19	6	12	13	11	22	24	38	38	32	27	242	170896

Şekil - 2

Toplumda intihar olaylarının geneline bakıldığında eğitim seviyesiyle intihar olayları arasında ters yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Ancak Emniyetteki İntiharlarda çalışma şartları açısından zor koşullarda bulunan bekçiler ile üniversite mezunu seviyesindeki Komiser yardımcılarında intihar olaylarının oran olarak daha yüksek seviyede olması düşündürücüdür. Emniyet Teşkilatında sayılan oldukça azalan Bekçiler gerçekten de teşkilatımız içerisinde zor şartlarda çalışmaktadırlar.⁵⁰

Benzer bir araştırmada polis ile benzer yapıya sahip TSK personelinde intihar eden personel üzerinde yapılan bir araştırmada ise; düşük eğitim düzeyinden %42 olgu görülürken yüksek eğitim düzeyinde % 2 olgu bulunması,1970 yılında A.Kılıçturay'ın silahlı kuvvetlerde yaptığı çalışmada belirtilen, intihar girişiminde bulunanların çoğunluğunun düşük eğitim düzeyinden geldiği şeklindeki bulgulara rastlanmıştır. Bu bulgulara dayanarak, eğitim düzeyi ile intihar girişimi arasında tersine bir orantı bulunduğu düşünülebilir. Kadın olgularda eğitim düzeyi açısından belirgin fark saptanmamıştır.⁵¹

Buda göstermektedir ki polisin en alt kademesini temsil eden bekçiler ile en üst eğitim kademesini temsil eden üniversite mezunu komiser yardımcılarını intihar oranında birliktelik sağlayarak araştırmaya değer bir olgu olduğunu ispatlamaktadır.

2.1.4. BİRİMLERE GÖRE DAĞILIMI

İstanbul, Ankara, İzmir gibi metropol illerdeki intihar olaylarındaki fazlalık dikkat çekicidir.En çok intihar edilen birim değerlendirmesinde İlçe Emniyet, Çevik Kuvvet, Karakol birimlerinin ilk sırayı aldıkları görülmektedir. Bu durum 2000 yılının son aylarında Çevik Kuvvet personelinin gösteri olaylarının temelinde bazı sorunların var olduğunu göz önüne sermektedir.⁵²

“Tayin ve atama dönemlerinde İstanbul’ a aynı anda atanan binlerce teşkilat mensubu öncelikle Bayrampaşa ilçesinde bulunan Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde göreve başlamakta ve genelde kırsal kesimden gelen yeni mezun Polis Memuru ve Komiser Yardımcıları İstanbul’ da yakınları varsa yakınlarında

⁵⁰ Yılmaz Yaşar, “ **Polis ve İntihar**”, Emniyet Genel Müdürlüğü A.P.K. yayınları, Ankara 2000, s.30

⁵¹ Aydın,a.g.e.,s.35

⁵² Musa Zabun, “ **Emniyet Teşkilatında İntihar**”,Polis Dergisi,Ankara, 2001 Sayı : 26, s.183

yakınları yoksa maaşları henüz tahsis edilemediğinden meslek onuru ile bağdaşmayan şartlarda kalabilmektedirler.”⁵³

Son iki dönemdir, yönetmelikte olmamasına rağmen, özellikle büyük şehirlerde, polis okulunu bitiren genç memurlar için ilk durak Çevik Kuvvet. Çevik Kuvvet aslında emniyet teşkilatının en hassas birimi. Çünkü burada görev yapan genç insanlar, doğrudan toplumsal gösterilerde görev alıyorlar. Fanatik grupların gösterileri, maçlar ve kaçak bina yıkımı gibi olaylarda doğrudan sivil halkla karşı karşıya gelen tecrübesiz polisler, zaman zaman, kameralara vatandaş copluyan polis görüntüsü verilmesine neden oluyor.

Mesleğe teşkilatın en gerilimli noktasında başlama, genç polislerin psikolojik dengesinin bozulması yönünde ilk adım olarak değerlendiriliyor. Evlenme çağı olan bu dönemde alınan yeni sorumluluklar da üzerine eklendiğinde, polis memurlarının mesleğe olan bakışları kısa sürede olumsuz yönde değişmeye başlıyor

Alt kültür gurubu insanlar ile daha çok ilişkilerde bulunulan ve daha zor çalışma şartlarına sahip İlçe Emniyet, Çevik Kuvvet, Karakol gibi birimlerdeki intihar olaylarındaki fazlalık dikkat çekicidir. Bu birimlerdeki mesai kavramı göreve göre düzensiz olarak nitelendirilmektedir.⁵⁴

Hafta sonu tatili olmayan zorunlu haller dışında izin kullanmayan insanların yaptıkları işi sevme]eri olanaksız ve bu işte başarılı olmalarını beklemek realiteye aykırıdır. Özellikle toplumsal olaylarda görevli olan Çevik Kuvvet Polisi, sabahın erken saatlerinde muhtemel geçiş güzergahlarında görevlendirilmektedir. Aynı polisler (çünkü kullanılabilir tüm personel görevlendirilmiştir, 12 veya 16 saat süresince olumsuz şartlarda ayakta beklemektedirler, Bu süre zarfında sıradan ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan ve bedensel, ruhsal olarak yorulan polis, en küçük toplumsal direnme karşısında esnek davranma kabiliyetini kaybetmek ve istenmeyen olaylara sebebiyet verebilmektedirler.⁵⁵

Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı tarafından 2003 yılında polis okullarına giren 6258 polis adayı üzerinde yapılan bir ankette mezuniyetinden sonra çalışmak istediği birim sorulduğunda 1. sırayı meslek içerisinde gözde branşlar olarak görülen istihbarat,terör ve kaçakçılık gibi sivil kıyafetle görev yapılan meslek içerisinde iyi polislerin görev yapabileceği anlayışının

---

⁵³ Gök,a.g.e.,s.19

⁵⁴Çevrim İçi: “İntihar”<http://egm.gov.tr/StratejiGelistirmeDB/arastirma/intihar/bölüm9.htm>, 12.05.2006

⁵⁵ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayını,a.g.e.

olduğu birimler olmaktadır. Ancak genel olarak yeni mezun polislerin ilk görev yerleri olarak verildiği Çevik Kuvvet ve trafik şubeleri tercih edilmeyen branşlar olarak görülmektedir.

Karakol/Asayiş	%8,21 (541)
Terör/İstihbarat/Kaçakçılık	%61,55 (3852)
Trafik	%5,85 (366)
Eğitim/Bilgi işlem	%22,18 (1388)
Çevik kuvvet	%2,21 (138) ⁵⁶

Yapılan başka bir araştırmada polis adaylarının %85' i polis olmaktan memnun olduklarını belirtirken %90' ı polislik mesleğini saygınlığını orta derecede bulmaktadır. Polis adaylarının yarısından fazlası çocuklarının polisliği seçip seçmemesini kendilerine bırakırken %40'ı çocuklarının da polis olmasını istemektedir. Ayrıca polislerin %98 'i polisliği uygun bulurken %95' i polisliği başka bir meslek için bırakmayacaklarını belirtmişlerdir. Buradan polislik mesleğini adaylar tarafından bilerek ve isteyerek seçildiği çıkmaktadır. Adayların polislik mesleğini seçmesinde kişisel etkenler; çevresel etkenlerin daha önünde yer almaktadır. Polislik mesleğinin kendilerine uygun bulan adaylar mesleği terk etmeyi düşünmemektedir.⁵⁷ Ancak genellikle meslek hayatına geçmeden anılan değerler yüksek çıkmakla beraber meslekte kıdem ilerlerken bu değerlerde aşağıya doğru bir seyir almakta meslekte bıkkınlık moral ve motivasyon aşınması olmaktadır.

2.1.5. CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

İntihar edenlerin %95 'inin erkek %5'inin kadın olduğu fakat teşkilatımızda çalışan erkeler 169829 olduğu ve intihar oranının $229/169829=0,00134$ olduğu bayan çalışanların sayısının 10042 olduğu ve intihar oranının $13/10042=0,00129$ olduğu tespit edilmiştir.⁵⁸ Son dönemlere kadar polisliğin erkek mesleği olarak görülmesi ve polisliğin aileler tarafından da ilk zamanlarda kız çocuklarına göre bir

⁵⁶ Polis Akademisi Başkanlığı, Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu ,Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları 2003, s.40

⁵⁷ Gök,a.e, s.19

⁵⁸ Zabun,a.g.e, s.184

meslek olmadığı yargısı olsa da yıllar içerisinde bayan polis oranında artış olmuş ancak halen tüm polis sayılarına oranlandığında küçük bir kesiti oluşturmaktadır. Bu nedenle bir bayan intiharı yüzdeyi oldukça arttırmaktadır.

CİNSİYETE GÖRE	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	TOPLAM
Kadın						1	1	3	5	2	1	13
Erkek	19	6	12	13	11	21	23	35	33	30	26	229
GENEL TOPLAM	19	6	12	13	11	22	24	38	38	32	27	242

Şekil - 3

“Yaklaşık otuz bin çalışanı olan İstanbul Emniyet Müdürlüğünde 97-2002 yılları arasını kapsayan 6 senede toplam 49, 1 senede yaklaşık 8 personel intihar etmiştir. DİE’ nün 1998 yılı verilerine göre Türkiye’de intihar oranları 100.000 de erkeklerde 3,5 , bayanlarda 2,4 iken bu oran İstanbul Emniyeti çalışanlarında erkeklerde 100,000 de 26, bayanlarda 64 ‘tür. Türkiye ortalamasının 7,5 bayanlarda 27 katına denktir. Bu rakamlar normal halkta A.B.D.’de 18,7-4,4 Almanya ‘da 21,5-7,3; Çin de14,3-17,9, Kazakistan ‘da 51- 9,4, Hindistan’da 11,4-8’dir.”⁵⁹

Emniyet Teşkilatında çalışan bayan polislerin çalışma şartları erkeklere göre daha uygundur.Oysa erkek görevlilerde özellikle polis memurlarının iş yükünün ağırlığını yüklenmeleri, gece görevlerinin yoğunluğu, mesai saatlerini düzensizliği ve beraberinde getirdiği uykusuzluk ve yeterince beslenememe bu memurda meslek hastalıklarının daha çok görülmesine yol açmaktadır.Kadın polisler oranla,erkek polislerin çoğu kırsal kökenlidir.Eşleri ev hanımı olan ve geniş aileden gelenlerin sayısı fazladır.Ancak yapılan değerlendirmelerde bayan polisler daha rahat görülse de bayan olmalarından kaynaklanan sebeplerle intihara erkeklerden daha çok teşebbüs ettikleri,yine bayan olmalarından kaynaklanan sebeplerle intihar girişimleri teşebbüs aşamasında kaldığı görülmüştür.Bu sebeple erkek intiharları Emniyet Teşkilatında yaygın olarak görülmektedir.⁶⁰

⁵⁹Gök ,a.g.e., s.40

⁶⁰ Çevrim İçi: <http://www.sucanalizi.com/index.php> 19.06.2006

2.1.6. YAŞA GÖRE DAĞILIMI

Aşağıdaki şekil de görüldüğü gibi Polis intiharları meslek hayatını ilk yıllarında yoğunlaştığı görülmektedir. Sonraki yıllarda gittikçe azalan bir seyir izlemektedir.

YAŞA GÖRE	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	Top lam
24	1					1	2	5	7	6	3	25
25	2			1	1	1	1	4	3	7	4	24
26	2	3		3		1	3	4	4	1	2	23
23					1	1	2	4	9	1		18
22						1	3	8	1	1	1	15
27	1		3		1		1		2	3	3	14
28	1					2			1	3	6	13
33					1	1	1	2		1	2	12
34	1			1				1				8
21						1	3	2	1			7
35			1			1	1				2	7
29			1			1	1	1	1		1	6
30			1	1	1			1	1	1		6
37			1		1	1		1			2	6
42	1	1	1	1	1				1			6
43	1			1	1	1			2			6

20						1	3	1				5
32		1		1		2		1				5
38	2		1				1		1			5
40	1		1					2		1		5
31			1					1	1	1		4
36	2			1	1							4
39					1				1		1	3
45	1				1					1		3
41										2		2
44	1					1						2
46						1			1			2
47							2					2
48			1							1		2
49										2		2
50												
Genel toplam	9		2	3	1	2	4	8	8	2	7	42

Şekil - 4

"22–27 yaş aralarındaki Emniyet mensuplarının intihar olaylarına diğer yaş gruplarına göre daha meyilli oldukları görülmektedir.%65 oranında intiharların 22–27 yaşları arasında gerçekleşmesi emniyette bu yaşların risk grubunda olduğunu göstermektedir. Türkiye geneli intiharların yoğunlaştığı dönemin 15–24 olduğu göz

önüne alınacak olursa İstanbul Emniyetinde bu dönemin daha ileri yaşlarda yaşandığı görülecektir.”⁶¹

İntihar girişiminde bulunan olguların yaşa göre dağılımı incelendiğinde; tüm olguların 19–40 yaş grubunda toplandığı ve ağırlığın 19-21 yaş grubunda bulunduğu(%81) görülmektedir. Bu bulgular intihar girişimlerinin gençlerde yaygın olduğu şeklindeki tartışma bulgularına uymaktadır. Kadın hastaların da 15-30 grubunda bulunması, genel bulgulara uygunluk göstermektedir. ⁶²

Polislerin çalışma hayatında ilk 5 yıl uyum süresi olarak kabul edildiğinden, bu zaman dilimi içinde uyumsuzluk sorununun, intihar eylemlerinde etkin rol oynadığı söylenebilir. Diğer taraftan, büyük bir olasılıkla ilk 1-5 yılın yuva kurma ve aile sorumluluğunu üstlenme dönemi olabileceği düşünülürse, bu durumun intiharı teşvik edici bir faktör olması mümkündür diyebiliriz. ⁶³

Bunun yanında genç erkek polislerdeki intihar olaylarının fazlalığı da dikkat çekicidir. Ayrıca bu zaman diliminde yoğunluğunu kırsal bölgelerden gelen ve gelir düzeyi düşük ailelerden gelen polislerin ilk etapta metropol şehirlerde görevinin çokluğu ile beraber sahip olduğu kültür ile şehir kültürü arasında çatışma yaşadığını ve çözümsüzlük karşısında ani kararlar vererek çözümü intihar veya kendini toplumdaki soyutlayarak yalnızlığa ittiğini unutmamak gerekir.

2.1.7. YÖNTEMLERE GÖRE DAĞILIMI

İstanbul’da 1997-2002 yılları arasında polis intiharlarının tamamının BEYLİK tabanca ile gerçekleştirilmesi polislerin intihar vasıtaya kolayca ulaşılabilmesi ile açıklanabilir. Diğer taraftan polislerin yüksek intihar riski grubuna girdikleri şeklinde bir sonuç da çıkarılabilir.⁶⁴

---

⁶¹Gök,a.g.e., s.40

⁶²Aydın,a.g.e.

⁶³Çevrimiçi:<http://egm.gov.tr/StratejiGelistirmeDB/intihar/bölüm9.htm>, 25.09.2006

⁶⁴ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı, **Polis ve İntihar**, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara 2000, s.67

YÖNTEM E GÖRE	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	TOPLA M
Beylik Silahla	17	5	12	12	8	20	2	37	36	31	26	226
Asarak	2				2		1				1	6
Boğularak		1							1			2
Standart Dışı Silahla				1	1			1				3
Binadan Atlamak						1	1		1			3
Tren Altına Atlamak						1						1
Hap İçmek												
GENEL TOPLAM	19	6	12	13	11	22	24	38	38	32	27	242

Şekil - 5

Bunun ötesinde beylik tabancanın sembolik anlamda kimlik oluşturu bir rolünden de bahsetmek mümkündür. Bir başka açıdan ise beylik tabanca bir anahtardır. Cinayetleri yapan, intihar eden insanların sosyolojik özelliklerini açan bir anahtar. Birincisi namus meselesi, ikincisi amiri ya da meslek dışı biri tarafından aşağılanmadır. Her iki durumda da kişi, saygınlığına sürülen lekeyi yine o saygınlığın sembolü ve aynı zamanda gücünün kaynağı silahına sarılarak temizlemektedir.

Yine askerlerde incelenen 76 intihar olgusunda yöntem; ateşli silah%55, ası%33, ilaç ve zehirlenme%4, bir araç altına atlama%4, oranında, 66 intihar girişimi olgusunda ise; ateşli silah%35, ilaç ve zehirlenme %35, kesici alet%24, ası%3 araç altına atlama %2 oranında bulunmuştur. İntihar eden Polisler arasında beylik tabancasının kullanılması Belçika İçişleri bakanlığını ilginç bir karşı önlem alma zorunluluğu ile karşı karşı bırakmıştır. İçişleri Bakanı Patrick Dewael`ın imzası ile

ülkede ki federal polisin iş bıraktıktan sonra beylik tabancalarını da işyerine bırakma zorunluluğu getirmiş, bu karar, 2005`te intihar eden polis sayısının 11`i bulması ve bunun diğer meslek grupları mensuplarının iki katı olması nedeniyle yürürlüğe konduğu belirtilmiştir.⁶⁵

2.2.POLİS ALT KÜLTÜRÜ

Alt-kültür oluşumu aslında her meslek için geçerli olmakla beraber polis ve asker gibi meslek gruplarında çok daha net bir şekilde gözlemlenmektedir. Eğitimi ve görevini, hatta görev dışı yaşamının büyük bir kısmını, sivil toplumdan kısmen uzak bir ortamda gerçekleştiren ‘üniformalı’ meslek gruplarında alt-kültür oluşumu daha kolaydır. Polis mesleğinin kendi içinde gerçekleşen ‘sosyalleşme’ sürecinin doğal bir sonucu olarak oluşan bu alt-kültürü yok saymak mümkün olmadığı gibi, bunu yok etmeye çalışmak da hem yanlış hem de mümkün değildir. Yapılması gereken şey, bu alt-kültürün varlığını kabul ederek bunun meslek mensupları üzerinde yapabileceği muhtemel olumsuz etkileri azaltmak ve kontrol etmektir. Ayrıca bunun yanı sıra, sağlıklı bir meslek alt-kültürü ve görev anlayışı geliştirilmelidir.⁶⁶ Diğer meslek gruplarında alt kültür oluşumu sosyal hayatla ilişkilerin daha sık olmasından dolayı katı olmamakla birlikte polis veya asker gibi meslek gruplarında daha katı ve dışa kapalı kendi içerisinde dayanışmacı, kapalı bir hal sergilemektedir. Bu da daha az toplum içerisinde olma ve de sosyal hayattan kopma anlamı taşımaktadır.

Meydana gelen intihar olaylarında kişinin alt kültürünün önemli bir payı olduğu ve mesleğe başlamadan önceki özelliklerinin bilinmesinin intihar olaylarının çözümlenmesi açısından önem arz ettiği düşünülmektedir.⁶⁷

Polisiye alt kültürler, polisiye sistemlerin tümü için evrensel değildir. Toplumların şekli, polis güçlerinin tipleri, polis karşısında halkın davranışları, halkın polisten talepleri, polisin profesyonelleşme seviyesi, bir spesifik polis kültürünün

---

⁶⁵ Çevrim İçi: <http://www.sabah.com.tr/2005/06/26/dun126.html>, 23.07.2006

⁶⁶ Erkan,a.g.e., s.48

⁶⁷ Gök ,a.g.e., s.14

geliştirilmesi veya geliştirilmemesini tanımlayabilecek önemli faktörleri oluşturmaktadır.

Emniyet müdürlüğü tarafından gerek çalışan gerekse aday polis memurlar üzerinde yapılan anketlerde kırsal kesimden gelerek polis memuru olan personel yine kendi yöresinden çalışmayan bir kıza evlenmekte yıllık izinlerini de kendi yöresinde akrabaları arasında geçirmektedir.

Böylece polis uzun süre sosyalleşmemekte, Ankara, İstanbul gibi büyük kentlerde yaşayanlar bile kentsel kültüre karşı uzun süre direnmekte, sinemaya, tiyatroya hatta eşi ile birlikte dışarıda bir akşam yemeğine gitme ihtiyacı duymamaktadır. Görev sırasında da gene kendi meslektaşları ile arkadaşlık kurmaktadır. Görevi sırasında muhatap olduğu kesimde toplumun alt kültürüne mensup kişilerdir.

Burada içe kapanma ve sosyal hayattan kopmaya önemli bir örnek Kızılderililerdir. Kendilerine ayrılan tahsis bölgelerine kapatılmalarından sonra bazı yeteneklerini kaybettikleri, kendilerine olan özsaygıları Polis alt kültürünü anlama açısından şu ilginç örneği vermek uygun olacaktır; Kızılderililerin tahsis bölgelerine kapatılmalarından sonra Güneş Dansı yapmaları, nesli tükenmekte olan yaban domuzunu avlamaları ve diğer vahşi gelenekleri yasaklandı. Tabii, kabileler arasındaki bütün savaşlar da öyle. Kızılderili erkekler, sağlık gerekçesiyle güç timsali olan saçlarını kesmeye zorlandılar. Ailelerini geçindiremedikleri için devlet onlara bir refah programı hazırladı. Bütün bunlara bir de artan bağımlılık ve kaybolan özsaygı eklendi. Kültürel bozulmanın ilk ana belirtisi, yüksek oranda alkolizm, yaralama, intihar, cinayet ve kazaların artmasıydı. İnsan onurunun yeniden kazanılması ve saldırganlığın kültürel yoldan türetilmesi, sistematik bir biçimde yok edildiğinde, saldırganlık bu sefer kendini yıkıcı (kültürel yönden) yollarla göstermeye başlamıştır.⁶⁸

2.2.1.POLİSİN EĞİTİM DURUM

Şüphesiz günümüzde tüm meslek grupları arasında eğitimin önemi gün geçtikçe daha çok önem kazanmıştır. Özellikle güvenlik hizmeti gibi hayati derecede önemli bir konumda bulunan polisin eğitimin bilgi beceri konusunda çağın gerisinde kalması söz konusu olamaz.

---

⁶⁸ Cole,a.g.e., s.56

Polis Meslek Yüksek Okullarında eğitimini gören polis adayların mezun oldukları liselerin türlerinin dağılımı aşağıda verilmektedir.

Tablo6. Lise Türleri	Yüzde
Endüstri Meslek Lisesi ve Teknik Lise	%43,7
Normal lise	%40,5
Diğer liseler	%9,3
İmam Hatip Lisesi	%6,0

Adaylara ayrıca liseyi bitirme dereceleri sorulmuş ve alınan cevaplardan, liseyi 56 (orta) not ortalaması ile bitiren adayların yüzdesinin 72,6, 7 not ortalaması ile bitiren adayların yüzdesinin 23,7, 8 ve daha yukarı not ortalaması ile bitiren adayların yüzdesinin ise sadece 2,6 olduğu anlaşılmıştır. Adayların %90'ı lise veya dengi okuldan diplomasını okuyarak alırken, %6'sı liseyi dışarıdan bitirerek, %3,5'lik bir kesim ise 2 veya 4 yıllık yüksekokul/fakülteyi bitirerek polislik mesleğine başvurmuştur.⁶⁹Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından 50 Polise uygulanan 37 soruluk anket sorusunda babalarının eğitimine verdikleri cevapta ilkokul mezunu olanlarının %52 ile çok yüksek düzeyde olmuş yüksekokul olanlar ise %2 en son sırada yer almıştır.⁷⁰

Baba Eğitim Durumu	Sayı	%
Okur yazar değil	4	8.0
Okur yazar	7	14.0
İlk okul	26	52.0
Orta Okul	8	16.0
Lise	4	8.0
Yüksek Okul	1	2.0
Toplam	50	100.0

Şekil -6

Yine aynı araştırmaya göre üniversite eğitimi alamama nedeni olarak ekonomik nedenler %45,9 ile ilk sırada, orta öğretimde iyi eğitim alamama nedeni %32,8 ile ikinci sırada yer almıştır. Adayların tamamına yakını çeşitli sebeplerden dolayı üniversiteyi kazanamamış veya kazanma olasılığı bulunmadığını

⁶⁹Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı ,a.g.e

⁷⁰Alkan ve Kul, a.g.e.

düşünmektedirler. Adaylar üniversite eğitimini neden alamadıkları sorusuna aşağıdaki nedenleri sıralamışlardır.

Üniversite eğitimi alamama nedeni	Yüzde
Ekonomik nedenler	%45,9
Orta öğretimde iyi eğitim alamama	%32,8
Rehberlik eğitimi eksikliği	%4,4
Coğrafi sebepler	%1,8

“Bununla birlikte, adaylarda üniversite eğitimi almağa karşı bir ilginin varlığı görülmektedir. Açık öğretimde, 2 veya 4 yıllık bir üniversitede eğitim almak isteyenlerin yüzdesi 88,6’ya ulaşmaktadır. Adayların %69,3’ü polis okuluna gelmeden önce eğitime en az 1 yıl olmak üzere ara verişlerdir. Ankette aileleri ile ilgili olan soruların yanında kişisel bilgilerini içeren sorular da bulunmaktadır. Polisliğe başvuruda lise mezunu Olma şartı arandığı için adayların hepsi en az lise mezunudur.”⁷¹

Adayların Babalarının Eğitim Durum	1.Sınıflar		2.Sınıflar		Genel
	Adet	%	Adet	%	%
Tahsili Yok	8	4,70	3	1,96	3,33
İlkokul	95	55,25	105	68,63	61,94
Ortaokul	23	13,70	20	13,07	13,38
Lise	22	12,80	14	9,15	10,97
Üniversite	24	13,55	11	7,19	10,37

Şekil - 7

Şekil - 8

⁷¹Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı, a.g.e , s.36

Adayların Annesinin Eğitim Durum	1.Sınıflar		2.Sınıflar		Genel
	Adet	%	Adet	%	%
Tahsili Yok	36	21,95	28	18,30	20,12
İlkokul	103	59,90	112	73,20	66,55
Ortaokul	13	7,60	9	5,88	6,74
Lise	10	5,80	3	1,96	3,88
Üniversite	10	5,80	1	0,65	3,22

72

Yine Elazığ Polis Okulu öğrencileri üzerinde yapılan ankette polis adaylarının çoğunluğunun anne ve babalarının eğitim durumları ilkokul mezunu olarak görülmektedir. Ortaokul ve lise mezunu annelerin oranı %4 ila %6 arasında değişirken, üniversite mezunu annelerin oranı sadece %3,22'dir. Birinci sınıflarla ikinci sınıflar karşılaştırıldığı zaman ise birinci sınıf öğrencilerinin anne ve babalarının tahsil durumlarının ikinci sınıflara göre biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Daha önce yapılan (Örneğin Polis Okulu öğrencileri için 1997 yılında yapılan anket) anketlerle karşılaştırıldığı zaman hem anne hem de baba eğitim seviyesinin gittikçe arttığı görülmektedir. Burada gün geçtikçe ülkemizin eğitim seviyesinin de artmasının etkisi vardır.⁷³

"Kentleşme alanında yapılan çalışmalar baba – anne meslekleri ve eğitiminin sosyal sınıf farklılıkları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu alanda yapılmış olan bir araştırmada alt sınıf semtlerde yaşayan annelerin eğitiminin babaların eğitimine oranla oldukça düşük olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır."⁷⁴

Polis okullarının iki yıllık polis meslek yüksek okuluna dönüştürülmesi, müracaatlarda askerlik şartının kaldırılmış olması ve ülkede mevcut iş imkânlarının iyice azalması sonucunda polisliğe başvuran adayların sayısının arttığı ve dolayısıyla kazanan adayların eğitim seviyelerinin gittikçe yükseldiği görülmüştür. Bunu, sınava girip kazanan adayların ÖSS puanlarının daha önceki yıllara göre yüksek olmasından çıkarıyoruz. Daha önceleri adayların tamamına yakını çeşitli sebeplerden dolayı üniversiteyi kazanamamış veya kazanma olasılığı bulunmayanlardan oluşmakta idi. Şimdi ise yukarıda sayılan sebeplerden dolayı adayların üniversiteyi kazanmasına rağmen gitmedikleri, hatta üniversite eğitimini

⁷²Alkan ve Kul,a.g.e.

⁷³ Nevzat Sönmez,,**Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Yapısı ve Bunun Mesleğe Yansımaları** ,Elazığ PMYO Okulu Örneği, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi Yılı 2003 Sayı : 35 s.106

⁷⁴ A.e., s.106

yarıda bırakarak Polis Meslek Yüksek Okulunu seçtikleri görülmektedir. Bunun temelinde adayların polisliği garanti gözüyle baktıkları bir meslek olarak görmeleri, kazandıkları üniversitenin polislik mesleğiyle karşılaştırıldığında gelecekte kendilerine bir iş imkanı sağlamayacağı düşüncesi, kısa yoldan mesleğe atılma ve bir an önce maddi imkanlar sağlama, masrafsız ve ailesine yük olmadan bir eğitim imkanının olması, polislik mesleğinin bazılarında daha cazip gelmesi, normal memurlara göre maaşının biraz daha fazla olması gibi sebepler bulunmaktadır.⁷⁵

Bu arada son yılların dikkat çeken kadın intihar vakalarını yaşadığı Batman'da intihar eden kişilerin eğitim durumuna bakıldığında; İntihar eden kadınların %29,3'ü okuma-yazma dahi bilmemektedir. Kadınların %16'sı ilkokul mezunu % 4'ü ortaokul mezunu ve % 6,7 'si lise mezunudur. Kadınların %42'si gibi oldukça yüksek bir oranın eğitim düzeyi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Erkeklerin % 19,2'si ilkokul % 19,2'si lise % 11,5 'i ortaokul mezunu iken %15,4 'ünün okur-yazar olmadığı görülmüştür.

İntihar girişiminde bulunan erkeklerin eğitim durumlarına bakıldığında ,%28,9'la en yüksek oranı ilkokul mezunlarının oluşturduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla %23,8'ile lise %6,7 'ile ortaokul mezunları izlemiştir. Girişimde bulunan erkeklerin %15,6'sı okur-yazar olmayıp %4,4'ü ise okur-yazar, ancak bir ilkokul mezunu değildir. Hem intihar edenler hem de girişimciler arasında ortaokul ve üstü eğitim kurumlardan mezun olanlar oranı yaklaşık %10 dur.

İntiharın eğitim düzeylerine göre dağılım incelenirse, en sık okur-yazar olmayan grupta intihar meydana gelirken 12, ilkokul mezunlarında 9, ortaokul ve lise mezunlarında 5'er intihar olayı meydana gelmiştir.⁷⁶

Askerler arasında ise özellikle düşük sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyi düşük erler ve lise mezunu astsubaylarda intiharlar yoğunluktadır.⁷⁷

2.2.2. POLİSİN EKONOMİK DURUMU

Mesleğe yapılan başvuruların büyük çoğunluğu işçi, memur ve çiftçi gibi ekonomik gelir seviyesi yüksek olmayan ailelerden gelmekte ve doğal olarak bu sınıfların değer yargıları polis teşkilatına taşınmaktadır. 2002-2003 Eğitim-Öğretim

⁷⁵Sönmez,a.g.e., s.107

⁷⁶ T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, “ 1995-2000 Yılları Resmi Kayıtlarından Batman'da Gerçekleşen İntihar ve İntihar Girişimleri Üzerine Bir İnceleme” Ankara 200, s.28

⁷⁷Aydın,a.g.e., s.35

döneminde Elazığ Polis Meslek Yüksek Okulunda okuyan 325 adaya uygulanmış olan ankette yer alan bazı soruların değerlendirilmesi sonucunda polis adaylarının büyük bir çoğunluğunun düşük sosyo-kültürel ve ekonomik tabandan geldiği ortaya çıkmıştır. Bu sosyal tabanın kültürel değer yargıları ile meslek hayatlarının ilk basamağı olan PMYO'ya gelen adaylar, beraberlerinde taşıdıkları çevresel ve ailevi kültürel değerlere paralel bir meslek içi sosyalleşme yaşamaktadırlar.⁷⁸

Güvenlik bilimlerine bağlı tüm polis meslek yüksek okullarına giren polis adaylarına ailelerinin ortalama aylık geliri sorulduğunda tabloda görüldüğü gibi %32,13 ile 100-200 milyon (2003 verileri ile),%32,10 ile 200-300 milyon cevabı verilmiştir. Bu da göstermektedir ki polisliği tercih eden adayların büyük çoğunluğu düşük gelir düzeyine sahip ailelerin çocukları olmaktadır.

2003 yılı 6258 öğrencilerin ailelerini aylık ortalama gelir dağılımı

100-200 Milyon	%32,13 (2011)
200-300 Milyon	%32,10 (2009)
300-400 Milyon	%19,99 (1251)
400-500 Milyon	%11,74 (735)
500 Milyon ve üstü	%4,03 (252) ⁷⁹

2004 yılı 6384 öğrencinin polis mesleğinin en iyi yanı sorusuna verdiği cevap dağılımı

İyi para kazanması	%1,66 (106)
Toplumda Polisten çekinmesi	%26,96 (156)
Düzenli Maaş	%50,03 (3194)
Resmi Elbise	%18,91 (1207)
Toplumda Sevilmesi	%2,44 (1721) ⁸⁰

Aynı araştırmanın 2004 yılında yapılan kısmında 6384 adayın yarısına denk gelen 3194 aday (%50,03) düzenli maaş garantisi cevabını vermiştir.

“Ancak bunun yanında Emniyet Teşkilatının çeşitli alanlardaki uzman personel ihtiyacını karşılamak amacıyla 1992 yılından beri Polis Akademisi bünyesinde FYO

⁷⁸Sönmez,a.g.e., s.106

⁷⁹ Polis Akademisi Başkanlığı, **Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu**, Ankara 2003, s.36

⁸⁰ Polis Akademisi Başkanlığı, **Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu**, Ankara 2004, s.38

(Fakülte-Yüksekokul) Şube Müdürlüğü oluşturulmuştur. Ankara da bulunan çeşitli üniversitelerde burslu olarak okutulan öğrenciler mezun olduktan sonra Emniyet Teşkilatında istihdam edilmektedir. Ancak Emniyet Teşkilatında aradıklarını bulamayan ve düşük ücretle çalışmakta olan bu personel de ücretleri yüksek olan başka kurumlara geçmektedir.”⁸¹

Maddi açıdan sıkıntıda olan, iyi bir aile ortamına sahip olmayan, gerekli sosyal olanaklardan yoksun polis, toplum içerisinde yalnızlığa itilmekte ve büyüyen sorunlarını da çözüme kavuşturamadığından dolayı içine düştüğü psikolojik sorunların sonucunda da intihar etmektedir.

2.2.3 HİYERARŞİK YAPILANMA

“Türk Polis teşkilatının emir komuta zincirinin olduğu mesleki rütbelerin bulunduğu istisnai durumları hariç resmi üniforma giyerek görev yapan hiyerarşik bir sistemi vardır. Görevlerin yerine getirilmesinde emir komuta zinciri fonksiyonu ağırlığını hissettirmektedir.”⁸²

“Emniyet Teşkilatı içinde, ast üst ilişkisine dayalı bir hiyerarşinin bulunması, kişilerin kendilerini istediği gibi ifade edememeleri gibi olumsuzluklara sebep olabilir. Bu en azından strese meyilli insanlar üzerinde diğerlerine oranla daha fazla olumsuz etki yapabilir.”⁸³

Polisin amir ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan polis kolejine ergenlik çağı gibi bir zaman diliminde adımını atan bir bireyin, fizyolojik ve psikolojik değişimler, gelişimler çağının başında olduğu söylenebilir. Bu dönemdeki bireylerin, bilinçli bir şekilde farkında olmadıkları halde, en büyük arzusu, kendine ait bir kimlik, kişilik ve benlik geliştirebilmektedir. Fakat resmi bir ortam olan ve yaşamın ikinci şahıslar tarafından programlandığı kolej ortamında, bir bireyin kendine ait bir kimlik, kişilik ve benlik geliştirmesi mümkün değildir. Bireye verilen mesaj, 'biz senden nasıl biri olmanız istiyorsak o şekilde ol' olarak özetlenebilecek olan bir mesajdır. Diğer bir ifadeyle, bireyler bir çarkta dişli olarak yetiştirilmektedirler. Verilen görevleri sorgulamadan, araştırmadan yapan bir dişli... Sadece emredilene yapan bireyler, çalıştıkları ortamda yanlış giden, aksayan bir şey olduğunda onu değiştirebilecek

⁸¹ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayını,a.g.e., s.41

⁸² Baş.a.g.e., s.54

⁸³ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayını,a.g.e., s.40

cesareti de kendilerinde bulamıyorlar. Polis koleji ve polis akademisindeki uzun yatılılık hayatı bireyi kalıplıyor. Diğer bir ifadeyle, fabrikasyon ürünü bir mamul haline getiriyor.⁸⁴

Mevcut teşkilat yapısı ve yasal görevlendirme içinde Türkiye'deki polislerin genel davranış biçimi Türk kamu yönetimi özelliklerinden doğrudan etkilenmiş gözükmektedir. Türk yönetim anlayışına, güçlü devlet anlayışı, katı merkezîyet yönetim düşüncesi ve yukarıdan aşağıya yönetme düşüncelerinin egemen oldu bilinmektedir

Bu anlayışın polis davranışına doğrudan yansımaları en doğal durum olarak görülebilir. Ancak özellikle üstlerin verecekleri yersiz, haksız ve kanunsuz emirler karşısında astların nasıl davranacağı zor bir durumdur. Çünkü bir ast eğer amirinin emrini kanunsuz olduğu gerekçesiyle veya rasyonel olarak kabul etmediği için yapmazsa bu sefer amiriyle çatışmaya girecektir. Dolayısıyla bunu göze alma hem mesleki hem de sosyal yönünü olumsuz etkileyebilir. Geçimi için bir insanı mesleğini icra etmesi en doğal durum olarak kabul edilebileceğine göre, emir alan polislerin geleceğiyle ilgili hem sosyal hem de ekonomik endişeleri olacaktır.⁸⁵

Yapılan bir diğer araştırmaya göre polislerin büyük çoğunluğunun her zaman amir baskısı hissettiğini ifade ettiği gözlenmektedir. Bu veri hiyerarşik bir yapısı olan Emniyet Örgütünde halen geleneksel yöneticilik yaklaşımlarının uygulandığını göstermektedir. Son yıllarda polis amirlerinin eğitim düzeyleri sürekli 'Hizmet içi kurslarla' arttırılmaktadır. Bunun yanında pek çok Polis Akademisi mezunu yurt içi ve yurt dışında yüksek lisans ve doktoralarını yapmaktadır. Ancak, iyi eğitilmiş polis amirleri genelde Genel Müdürlük vb. merkezi bölgelerde istihdam edilmektedir. Bundan dolayı modern yöneticilik yaklaşımlarını bilen polis amirleri henüz emniyet örgütünün bütün birimlerinde istihdam edilememektedir.

"Meslek gereği oluşmuş hiyerarşik yapı ve sıkı disiplin, psikolojik bunalıma ve strese neden olmaktadır, Devriye olarak sürekli araba içinde oturmak ya da belli bir yerde, karda-kışta ayakta nöbet tutmak ve beslenme, tuvalet gibi zorunlu ihtiyaçlarını karşılamakta çektiği zorluklar, Polisin mesleğine olan sevgisini azaltabilmektedir."⁸⁶

---

⁸⁴Ali Çağlar, "Türk Polis'nde Sosyalleşme ve Polis kültürü" Türkiye'de Suç ve Polislik, Güner Matbacılık, Ankara 2001, s.89

⁸⁵Baş,a.g.e., s.54

⁸⁶Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Diare Başkanlığı Yayını,a.g.e., s.44

Emniyet teşkilatı içinde ast üst ilişkisine dayalı bir hiyerarşinin bulunması, kişilerin kendilerini istediği gibi ifade edememeleri gibi olumsuzluklara sebep olabilmektedir.⁸⁷ Korkularla yaşanan bir meslek hayatında ister istemez aile ve çevreye de bu göz ve davranış ile yaklaşılmasına sebep olmakta ve ilişkilerde normallik kaybolmaktadır.

2.2.4.SOSYAL KÖKENİ

Polislerin sosyal kökenlerini incelerken ilk etapta ait oldukları sosyal çevreyi incelemek bize bir ipucu verecektir buna göre polis adaylarına doğduğu yer sorulduğunda aşağıdaki tabloda yer aldığı gibi yarıdan fazlası köy,bucak ve ilçe merkezleri cevabını vermiştir. Yani polis adayların geneli küçük il merkezlerini de hesaba katarsak kırsal kesimde doğduklarını kolayca söyleyebiliriz.

2002 yılı 5355 Öğrencinin doğduğu yerleşim birimi dağılımı

Köy ve Bucakta	%19,87 (1064)
İlçe Merkezinde	%38,51(2062)
İl merkezinde	%40,67 (2178)
Yurt dışında	%0,88(47) ⁸⁸

Hayatlarının büyük bölümünün geçtiği yere göre sınıflandırırsak aynı şekilde yarısının köy,bucak ve ilçe merkezlerinde yaşadıklarını yalnızca %15,87 gibi oranın büyük şehir merkezlerinde hayatlarını geçirdikleri görülmektedir.

2004 yılı 6384 öğrencinin hayatlarının en büyük bölümünün geçtiği yerleşim birimi dağılımı

Köy ve Bucakta	%18,45 (1178)
İlçe Merkezinde	%31,52 (2012)
İl merkezinde	%34,12 (2178)
Büyük şehir merkezinde	%15,87 (1013)
Yurt dışında	%0,05 (3) ⁸⁹

⁸⁷Gök,a.g.e., s.12

⁸⁸ Polis Akademisi Başkanlığı,Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu,Ankara 2002, s.26

⁸⁹ Polis Akademisi Başkanlığı,**Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu**,Ankara 2004, sh.20

Bu bağlamda ülkemizde polislik, bu araştırma sonuçlarında da görüldüğü gibi alt ve orta sosyo ekonomik düzeyde olan daha çok ekonomik gücü iyi olmayan ve genellikle kırsal kesime ait ailelerin çocukları tarafından tercih edilen bir meslek gurubu olarak tanımlayabiliriz.⁹⁰

Çiğdem Kağıtçıbaşı İnsan ve İnsanlar kitabında kırsal kesimde yetişen çocukların önemli bir özelliğinin de A.B.D,Türkiye, Kore, Tayvan, Tayland, Filipinler, Singapur ve Endonezya'dan ulusal örneklerle gerçekleştirilen kültürler arası "Çocuğun Değeri" araştırmasında düşük sosyo-ekonomik düzeyde ve özellikle birbirine sıkı bağlarla bağlı aile sistemlerinin egemen olduğu kırsal kesimdeki tarımla uğraşan geleneksel gruplarda çocukların "ana-babaya itaat"i en fazla;"bağımsız ve kendine güvenir" olmaları da en az değer verilen özellikler olarak göstermiştir.⁹¹

2.2.5. SOSYAL ÇEVRE UYUMU

Ankara'da Çevik Kuvvette çalışan personelde yapılan araştırmaya göre memurların %80'iAnkaranın civar ilçelerinde Sincan, Eryaman, Mamak... gibi yerlerde oturmaktadır.Ankara Polisi Etimesgut, Sincan, Batıkent, Kayaş ve hatta çevre ilçelerde ikamet etmek durumunda kalmaktadır. Buradan kente ulaşmak, kişinin asgari 2 saatini almaktadır. Kaldı ki, polislerin lojmanları dahi şehrin kenar kısmındadır ve servis araçları sadece büro hizmetlerinde istihdam edilen personele bile yetmemektedir.⁹² Kadro diye tabir edilen sokak ve asayiş polisliğinde aktif polislik yapan birimlerde ikinci bir emre kadar iş bırakamama kavramı olduğundan dolayı yorgun ve bitkin bir şekilde toplu taşıma araçları ile evine giden bir polis memuru kısa süre içerisinde yıpranmasına sebep olmaktadır.

Yaklaşık 27000 polise sahip İstanbul'da da polisin genellikle Bağcılar,Esenler, K.çekmece ,G.Osmanpaşa ,Ümraniye v.s. gibi hızlı göç alan düzensiz bir yerleşime sahip şehrin varoşları olarak tabir edilen kırsal kültürün tüm ayrıntıları ile yaşadığı semtlerde oturduklarını söylemek zor olmasa gerektir.

---

⁹⁰ Alkan ve Kul,a.g.e.

⁹¹ Arkun,a.g.e., s. 42

⁹² Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayını ,a.e. s.39

Polis dergisinde yer alan araştırma da polislerin komşuları ile diyaloglarının %54 ile az diyenlerin büyük çoğunluğu oluşturdukları, hiç yok diyenlerle(%8) beraber toplam%62 kısmın sosyal çevreden kendilerini soyutladıkları anlaşılmaktadır.

Komşularınızla Diyalogunuz Hangi Düzeydedir	Sayı	%
Hiç yok	4	8,0
Az	27	54,0
Çok iyi	19	38,0
Toplam	50	100,0

93

Yine polis adayların ailelerinin %81,8' i yaşadıkları konutların kira olmadığı tespit edilmiştir. Kiralık bir evde oturanların yüzdesi ise 17,7' dir. Buradan ailelerin daha çok yerleşik düzende yaşadıklarının dolayısıyla çevresel bağlarının daha köklü olduğu sonucu çıkmaktadır.⁹⁴ Meslek hayatına başladıktan sonra ise memleketlerinde görev yapamadıklarından dolayı kirada oturma zorunda kalmaktadırlar.

Polislerin büyük çoğunluğu (%58) çevresinde derdini paylaşacak kişilerin olduğunu ifade etmektedirler.%36'sı ise çevrelerinde derdini paylaşacak kişilerin olmadığını belirtmektedirler. Dertimi paylaşacak kimse bulamıyorum oranının yüksek çıkması dikkate değer bulunmaktadır. Zira birbiri ardına eklenen sorunlarla karşı karşıya kalan bir polis çalışanı, dertlerini, tasalarını, üzüntülerini, yeri geldiğinde de sevinçlerini paylaşacak birilerini bulamıyorsa sağlıklı bir ruh sağlığına sahip olabilmesi mümkün görülmemektedir. Her insanın çevresinde dertlerini paylaşacağı en azından birkaç insan bulunmalı ki sıkıntılarını onlarla paylaşarak azaltabilsin. Bu bulgu, aynı zamanda insanın kent yaşamında nasıl yalnızlaştığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.⁹⁵

Batman örneğinde İntihar eden veya intihar teşebbüsünde bulunanların büyük çoğunluğu kentin 1985 yılından sonra göç alan gecekondu mahalle/köy özelliğindeki ve 3. bölge olarak nitelendirdiğimiz semtlerinde yaşayan kişiler arasında gerçekleşmiştir. İkinci bölge daha az birinci bölgede yok denecek kadar azdır.

⁹³ Aklan,Kul,a.g.e., s.351

⁹⁴ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Diare Başkanlığı Yayını,a.g.e., s.35

⁹⁵ Alkan ve Kul ,a.g.e., s.354

(birinci bölgede meydana gelen iki olay, kısa bir müddet önce ikinci bölgeden taşınmış kişilerdir.⁹⁶

Burada Prof Dr.Orhan Türkdoğan'ın gecekondulaşma ile ilgili olarak yaptığı tespit polislerin bir çoğunun varoş tabir edilen gecekondularındaki yerleşim birimlerinin kültürünü yansıması bakımından önemlidir.Türkdoğan'a göre gecekondulaşma her iki kuruluşa uyum sağlama niteliğini zamanla kaybettiği için "geçişli " diyebileceğimiz bir kimliği yansıtmaktadır. Bu "geçişli "durum, yani kırılık hayat tarzına alışık olan insanlarımızın kent hayatının dinamik yapısına uyum sağlayamayışı, bir takım yan- kültür alanlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak suçluluk, fuhuş ,alkolizm, uyuşturucu madde alışkanlıkları, intihar, akıl hastalıkları ve benzeri toplumsal bozukluklar, devyant davranışlar yoğun bir biçimde karşı-kültür alanlarının ortaya çıkmasını hızlandırır. Bir yan kültür alanı olarak, gecekondulaşma yoğunluk kazandıkça karşı-kültür alanlarının oluşması da o nispette güçlenir.⁹⁷

Durkheim bireyin toplumdan aşırı soyutlanması ile intiharlar arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu Aile ve toplum ile bütünleştiği ölçüde intiharların azaldığını öne sürer.(Emile Durkheim-intihar)

2.2.6.SOSYO -KÜLTÜREL DURUMU

Polislik, "muhafazakâr", "tutucu", "koruyucu", "statükocu" hatta "monoton" bir meslektir. Gerçekten, polis, ülkede mevcut siyasi rejimi ve statükoyu koruyup sürdürme ve istikrarı sürdürme aracıdır. Esasen polisliğin doğasında bir tutuculuk ve kuralcılık eğilimi vardır. Bu nedenle polisliğin kişi olarak kendini geliştirme imkânı olmayıp sadece verilen emirleri uygulama görevi vardır.⁹⁸

"Polis kültürünün son özelliği olan muhafazakârlık İngiltere'nin olduğu kadar A.B.D.'nin de belirgin niteliğidir. Bu nokta üzerinde anketlere hiçbir zaman izin verilmez, fakat spontane olarak yapılan konuşmalar ve İngiltere'de polis federasyonu gibi meslek derneğinin aldığı tavırlar bunu yeterince açığa vurmaktadır. Politikanın ilerisinde Polisler, kendilerine her türlü sapma şeklini reddettiren klasik bir

---

⁹⁶ Batman Barosu Başkanlığı, " **Batmanda Yaşanan İntihar Olayları İle İlgili Araştırma Raporu**", Batman 2001 Sh.14

⁹⁷ Orhan Türkdoğan, **Değişme Kültür ve Sosyal Çözümle**, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, İstanbul 1988, s.107

⁹⁸ Remzi Fındıklı, a.e.

ahlaka bağılı bulunmaktadırlar. İngiliz chief constable'lar politikadan uzak olduklarını ileri sürerler fakat kaybolmuş bir toplumsal uyumdan ve kuvvetli bir otoriteden yana tavır koyarlar. Nesnel alanda politikaları daha iyi görünse bile İşçi partilerinin ideolojisi Polise karşı muhafazakârlarınkinden daha düşmanca gelir.”⁹⁹

Benzer sonuçların Emniyet Teşkilatı içinde geçerli olduğunu söylemek doğru olacaktır zira her zaman devletin güvenliğini sağlama yıkıcı bölücü ve devlete zarar veren gruplara karşı her zaman mücadele içinde olan polis kendini ister istemez otoriter ve devletçi düşünceler ile donatır, davranışlarını buna göre ayarlar.

“2002 yılı 5355 öğrencilerinin daha önce okul hayatları boyunca katıldıkları sosyal aktivite dağılımı

Katılmamış	%46,42 (2486)
Okul Spor takımı	%38,73 (2074)
Tiyatro	%6,48 (347)
Müzik	%4,72 (253)
Resim/El sanatları	%3,64(195)” ¹⁰⁰

Buna göre adayların büyük çoğunluğu sosyal aktivitelere katılmadığı katılanların ise spor aktivitelerine katıldığını ifade etmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, ekonomik düzeyi düşük olan Polis memurlarının büyük çoğunluğu şehir merkezlerine en az bir saat uzaklıkta ki semtler de oturuyor. Eşi ve çocuklarıyla ayda bir gün olsun bir lokanta da yemek yiyemiyor, bir tiyatro ya da sinemaya gidemiyor. Çalışma koşullarının ağırlığından ve mesai saatlerinin düzensizliğinden işinden arta kalan zamanlarını dinlenerek geçirmek zorunda kalıyor. Eşine, çocuklarına, akrabalarına ve komşularına yeteri kadar zaman ayıramadığından dolayı, bir zaman sonra çevresinden soyutlanıyor.¹⁰¹

Bu durum Durkheim'in bencil intihar olarak tanımladığı, bireyin toplumsal çevresi ile bütünleşememesi sonucu meydana gelen intihar olayları yaşanabiliyor. Yasal ve kültürel nedenlerden dolayı psikologlardan yardım alamayan bir Polis memuru, sorunlarını çözmede kendini yalnız, sahipsiz ve çaresiz hissedebiliyor ve zaman içerisinde yaşamın anlamını yitirebiliyor.

⁹⁹ Jean-Jacques Gleiza, J.Gatti-Domenach, Claude Journes, **Batı Demokrasilerinde Polis**, Çev. Mustafa Kandemir, Temiz Yayınları Ankara-2000, s.284

¹⁰⁰ Polis Akademisi Başkanlığı, **Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu**, Ankara2002, s.138

¹⁰¹ Alkan, Kul, a.g.e.

2.2.7 STRES

“Kişiler arası çatışmalar; kişiliklerin uyumsuzluğu, amirlerle ve meslektaşlarla bozuk ilişkiler, işleri yapma ile ilgili metodlar konusunda anlaşmama problemler strese yol açmaktadır. Emniyet teşkilatı gibi, ast üst ilişkilerin ve kuralların yoğun olduğu ve kesin bir şekilde uygulandığı kurumlarda bu tür sorunlar daha çok görülür. Üniformanın verdiği resmiyet, ilişkilerin hiyerarşik bir düzlem içinde işlemesi ve ayrıca toplumsal olaylarda ve diğer görev alanlarında vatandaşlarla karşı karşıya gelirken haksız eleştirilere maruz kalması strese ve stresin derecesine negatif etki yapar.”¹⁰²

Polis görev icabı, halkın can ve mal güvenliğinde sorumludur. Birçok insanı ilgilendiren hayati kararlar almak, kişide gerginlik ve stres yaratan bir kaynaktır. Halkın güvenliğinin yanı sıra, kendi ve meslektaşlarının güvenliği, devletin temsil düzeyi nedeni ile hedef olma ihtimalinin yüksekliği de sorumluluğu ve buna bağlı olarak stresi de artırmada etkindir. Görevi kanunsuzlukla mücadele etmek, toplumda huzuru sağlamak olan polisin bir mesai saati kavramı yoktur. Her an vazifeye çağırılı bilir. Bazen 24 saat hatta 48 saat görev mahallinde bulunabilmektedir. Görev icabı, devletin başka kurumlarda görev yapan memurlarla veya normal vatandaşlarla karşı karşıya kalabilmekte, akşam evine giderken de mahallesinde, sokağında veya otobüste itham edici bakışlarla karşılaşabilmektedir. Bu ise, tek amacı ve görevi, devletin, vatandaşı korumak, huzuru ve sağlamak can güvenliğini sağlamak olan polisin yaptığı görevde, yeterli doyumu sağlayamamasına, sıkıntı, stres ve bunalım sahibi olmasına yol açabilmektedir. Görevi başında Şehit düşen arkadaşlarının varlığı ve onları şehit eden mihraklarla mücadele ederken karşılaştıkları haksız eleştiriler de polisin önemli stres kaynakları arasındadır.¹⁰³

Özellikle polislik mesleği gibi stres oranı çok yüksek meslekler, mensupları üzerinde ciddi tahribatlar yapmakta, erken yaşlanma, sinirsel ve ruhsal bozukluk ve hatta intihar gibi olaylara sebebiyet vermektedir. Stresin polis intiharları üzerinde ciddi bir etkisi olduğu sanılmaktadır.

Stres konusunda yapılan pek çok bilimsel araştırma, günlük yaşam sorunları ile etkili biçimde başa çıkamayan ve meslek olarak en yüksek risk grubunda

---

¹⁰² Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayını, a.g.e., s.28

¹⁰³ A.e., s.28

bulunanların polisler olduğunu ortaya koymuştur. Batı toplumları bu gerçeğin ışığında polis örgütünde çalışan her kesimden personel üzerinde sayısız araştırmalar yapmış ve yapmaktadır.

Polislikte hiyerarşik yapının sağlamlığı ve sıkı disiplin, psikolojik bunalıma ve strese neden olabilmektedir. Poliste iş yükünün ağır olması, mesai saatlerinin düzensizliği ve özellikle gece görevlerinin yoğun olması ve beraberinde uykusuzluk, yetersiz beslenme, ailesine yeterli zaman ayıramama gibi nedenlerin etkili olması, polisin sosyal yönünü kaybetmesine sebep olmaktadır.¹⁰⁴

Stres kaynaklarından işle ilgili olanlar en az diğerleri kadar insan hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Birey, genç yetişkinlikten emeklilik çağına kadar olan yaşamının büyük bir bölümünü, seçtiği mesleği yapmak üzere iş yaşamında geçirmektedir. Bu nedenle bireyin meslek yaşamındaki mutsuzluğu onun hayat alanlarını da etkileyebilmektedir. Bazı işler bireyde daha çok stres yaratırken bazıları ise daha düşük seviyede strese neden olmaktadır. Çalışma alanı insan hayatı olan sağlık alanında da stresin çalışanlar üzerindeki etkisi kuşkusuz büyüktür.¹⁰⁵

2.2.8. ÇALIŞMA ŞARTLARI

“Polis istirahatlı dahi olsa, hatta yeni görevden ayrılmış dahi olsa, amir tarafından verilen emir gereği tekrar göreve dönmek zorundadır. Dolayısıyla polis görevde iken, hangi saatte istirahata ayrılacağını net olarak bilenmemektedir. İkinci emir olasılığı her an özel yaşamına ilişkin programını aksatabilmektedir. Programlı bir yaşamdan yoksun kalan polis sürekli olarak görünmeyen bir “iş stresi”nin baskısı altındadır. Bu ise kaçınılmaz olarak çalışmasını olumsuz etkilemektedir.”¹⁰⁶

“PVSK’nın (Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu) ek 4. Maddesine göre polis görevli bulunduğu mülki sınırlar içinde, hizmet branşı, yeri ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerin tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli, yetkili ve sorumlu kılınmıştır.”¹⁰⁷

---

¹⁰⁴A.e., s 31

¹⁰⁵Çevirim İçi: “Stres”<http://tr.wikipedia.org/wiki/stres>, 27.08.2006

¹⁰⁶Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Diare Başkanlığı Yayını,a.g.e., s.48

¹⁰⁷Nevzat Sönmez, a.g.e. P.V.S.K. Md.4, s.419

“Yapılan ergonomik çalışmalarda 8 saati aşan mesai sürelerinden prensip olarak kaçınılması önerilmekte ise de Emniyet Teşkilatında çalışan personel, halen yeteri kadar dinlendirilmemektedir, Örneğin; “Ankara Emniyet Müdürlüğü çalışanları, 1997 yılının ilk alt ayında hemen hemen hiç hafta sonu tatili yapamamıştır.”¹⁰⁸

Hafta sonu tatili olmayan zorunlu haller dışında izin kullanmayan insanların yaptıkları işi sevmeleri olanaksız ve bu işte başarılı olmalarını beklemek realiteye aykırıdır. Özellikle toplumsal olaylarda görevli olan Çevik Kuvvet Polisi, sabahın erken saatlerinde muhtemel geçiş güzergahlarında görevlendirilmektedir. Aynı polisler (çünkü kullanılabilir tüm personel görevlendirilmiştir), 12 veya 16 saat süresince olumsuz şartlarda ayakta beklemektedirler, Bu süre zarfında sıradan ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan ve bedensel, ruhsal olarak yorulan polis, en küçük toplumsal direnme karşısında esnek davranma kabiliyetini kaybetmek gibi istenmeyen olaylara sebebiyet verebilmektedir¹⁰⁹

Türkiye’de polis 12 saat görev yapıyor. Kamu görevlileri yılda toplam 1700 saat çalışırken, poliste bu süre 3400 saati geçiyor. Emniyet mensuplarının ortalama yıllık fazla mesai toplamı 1764 saate ulaşıyor, buda aynı ücreti alan ve aynı kanuna tabi olan iki meslek arasında ki uçurum oluşturmaktadır.¹¹⁰

2.3. POLİS İNTİHARLARI VE SOSYAL FAKTÖRLER

2.3.1.ŞEHİRLEŞMENİN ETKİSİ

Son yüzyıl hızlı değişimlerin ve dönüşümlerin yaşandığı bir yüzyıldır. Bu yüzyılda, ekonomik ve teknolojik değişimler kültürel dönüşümlere neden olurken, bireyler bu hızlı değişim ve dönüşümlere uyum sağlamak ve varlığını sürdürmek konumundadırlar. Hem kendi yaşam evrelerindeki çocukluk, gençlik, ergenlik, yaşlılık gibi değişimler hem de toplumsal değişim ve dönüşüm süreçleri, bireyleri yaşamla baş etmeye zorlarken; yalnızlık ve yaşam mücadelesi gibi iki farklı olguyu bir arada yaşamaya itelemektedir. Ülkemizde yaşanan hızlı kentleşme, ekonomik ve

¹⁰⁸ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayını, a.g.e., s.55

¹⁰⁹ A.e., s.55

¹¹⁰ <http://ntvmsnbc.com/news/362540.asp>

doğal krizler, terör, şiddet, göçler gibi değişim ve dönüşümler bireyleri köklerinden sarsarak fırtınalı bir çevrede yaşamaya zorlamaktadır.¹¹¹

Durkheim kişinin faaliyetlerini belirleyen ve denetleyen sosyal grupla bir tutulma ölçüsüne göre, toplumdaki intihar oranlarının değiştiğini belirlemiştir. Sosyal çevre tarafından daha fazla benimsenen kişinin intihara yönelme ihtimali daha azdır. Sainsbury sınıf ve mekan hareketliliğinin yüksek olduğu yerlerde intihar oranlarının en yüksek düzeyde olduğunu, aile hayatı ve dengenin hakim olduğu yerlerde ise en düşük düzeyde olduğunu saptamıştır. Ayrıca yalnızlığın da intiharda sık rastlanılan bir etken olduğunu bulmuştur. Başarılı yönetim, astlarını terkedilmişlik ve kaybolmuşluk duygusundan koruyan yönetimdir.¹¹²

Araştırmalar, erkek beyaz ırktan yaşlı ilerlemiş ve toplumsal olarak yalıtılmış kişilerde intihar riskinin yüksekliğini ortaya koyar. Aile öykülerinde intihar girişimi veya tamamlanmış intihar bulunan hastalarda ve kronik ağrı, yakınlarda geçirilmiş ameliyat veya kronik fiziksel hastalık öyküsü olanlarda risk yükselmiştir. Yüksek risk altında bulunan diğer bir grup da işsiz, yalnız yaşayan veya önemli bir kaybın yıldönümüne yaklaşan hastalardır.¹¹³

Türkiye, 1923-1950 yılları arasında durgun bir sosyal yapıya sahipti. Ancak 1950'lerden itibaren siyasi rejim değişikliği sonucunda hızlı bir zirai makineleşmeye sahip olmuş buda geniş çapta köylerden büyük şehirlere nüfus akımına yol açmıştır. Aynı zamanda liberal kapitalist sisteme dayalı çarpık sanayileşme hareketlerinin bir sonucu olarak, gecekondulaşma denilen bir takım yan kültür alanları oluşmaya başlamıştır.¹¹⁴

Fakat şehir hayatı ve gelişen teknolojinin getirdiği rahatlık gençlerin bir kısmını bunalıma sevk etmekte ve ailenin küçülmüş olması gençlik bunalımının önemini daha da artırmaktadır.¹¹⁵

Sanayileşmeyle birlikte toplumlar, büyük bir değişim ve dönüşüm yaşamıştır. Büyük kentlerin nüfusu hızla artmış teknoloji büyük bir hızla gelişmiş birincil ilişkilerin yerini ikincil ilişki almış ve mesleklerde uzmanlaşma ön plana çıkmıştır.¹¹⁶

"Özellikle geleneksel toplum yapısından modern toplum yapısına geçerek sanayileşen toplumlarda intihar oranlarının geri kalmış ve sanayileşmekte olan

---

¹¹¹ Oktik, a.g.e.

¹¹² Cole, a.g.e.

¹¹³ Sait Demirel, **Kendini Yaralama Davranışı**, y.y., 2004

¹¹⁴ Alkan, Kul, a.g.e., s.345

¹¹⁵ Amiran Kurtkan Bilgiseven, **Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları İstanbul 1987, s.153

¹¹⁶ Alkan, Kul, a.g.e., 344

ülkelere göre daha yüksek oranlarda olduğu gözlenmektedir. Çünkü temel felsefesi rekabet ve bireysellik kültürü üzerine kurulu olan çağdaş toplumlarda insanlar, yalnızlaşarak kendilerini kıyasıya bir mücadelenin içerisinde bulunmaktadırlar. Bu rekabet ve bireysellik kültürü bir toplumu ayakta tutan ortak değerler sisteminin çözülmesine neden olmaktadır.”¹¹⁷

“ Bu çerçevede 1950’li yıllardan itibaren ülkemizde yaşanan ekonomik ve toplumsal değişimler, yeni suç türlerinin ortaya çıkmasına ve suçların nicel olarak artmasına neden olmuştur. Yurdumuzdaki nüfus patlamasının, artan işsiz sayısının gecekondulaşmanın giderek ağırlaşan geçim koşullarının, yüksek öğrenim kurumlarına giremeyen kitlelerin büyük ölçüde yeni suç türlerini beslediği söylenebilir. (Keleş ve Ünsal,1996:101) Türkiye nüfusunun%65’ini oluşturan şehir merkezlerinde görev yapan polis, bu hızlı değişimden çok derinden etkilenmiş/etkilenmektedir.”¹¹⁸

Modern sanayi cemiyetinin getirdiği hayat tarzı ve onunla birlikte yayılma istidadı gösteren rasyonalist-pozitivist düşünce tarzının örf ve adetlere karşı çıkışa zemin hazırladığı görülüyor. Türkiye tam modern sanayi cemiyeti olmak üzere bir bünye değişikliğine girerken örf ve adet aleyhtarlığının şiddetlenmesi bu genel manzaranın içinde özel ve çok önemli bir durum meydana getirmektedir.¹¹⁹

“Batman örneğinde de hızlı çok hızlı bir büyüme göstermesi ve yoğun göç alma nedeniyle sosyal yapısı karmaşık bir kent haline gelmesine neden olmuştur. Köy kültürünü kente taşıyan insanların kenar mahallelerde yoğunlaşması adaptasyon sıkıntısını doğurmuştur. Batman’da sosyal faaliyetlere katılma olanağı azdır. Aile parkları, piknik alanları yetersiz, sinema, tiyatro, cafe kültürü yerleşmemiştir.”¹²⁰

Dolayısıyla resmi olarak şehir olmuş ancak sosyal imkanlar açısından bakıldığında şehir görünümünden uzak bir profil çizmektedir.

Muğla intiharları ile ilgili yapılmış olan araştırmada, dünya ve Türkiye genelindeki değişim ve dönüşümleri yaşamasının yanı sıra ayrıca özgün bir konuma sahip, doğanın cömertliği, uygun iklim koşulları nedeniyle bu bölgeye damgasını vuran turizm, toplumsal dinamikleri değiştirip dönüştürmekte, sosyal hareketlilik, hizmet sektörünün gelişmesi, göç ve ona bağlı olarak hızlı kentleşmenin de

---

¹¹⁷ A.e., s 343

¹¹⁸ A.e., s 345

¹¹⁹Erol Güngör,**Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik**,Ötüken Yayınları İstanbul 1996, s.89

¹²⁰ T.C. Batman Valiliği,**İntihar Vakaları İle İlgili Değerlendirme Raporu** ,Batman 2006, s.4

merkezlerinden biri haline getirdiği, bu değişme ve dönüşmenin sonucu olarak sosyal yapılar, değerler ve normlar farklılaştığı bunu da bireyleri yalnızlık ve yeni yaşam koşulları ile yüz yüze bıraktığı tesbit edilmiştir.¹²¹

Türk toplumunun bireyci toplumdaki ziyade , toplulukçu bir kültürün üyeleri olarak (Hofstede, 1980) iç grubumuz olan ailemizde veya mahallemizde daha fazla uyuma davranışı gösterirken, dış grup olarak gördüğümüz bir başka toplulukta veya kentte aynı şekilde davranmayabilir ve sosyal etkiye direnebiliriz. Bireyci toplumların üyeleri de iç gruplarına dış gruplardan daha çok güvenirlir, ancak onların iç gruplarının normlarını sorgulamaya ve gerektiğinde reddetmeye olan eğilimleri daha fazladır, özellikle grup normlarına uyduklarında kendi çıkarlarının zarar göreceğine inanıyorlarsa.¹²²

“Hofstede’nin açıklamasından sonra, bireycilik-toplulukçuluğun değişik tanımları yapılmış; tanımlar esas olarak kişinin başkalarıyla olan ilişkisine odaklanmıştır. Örneği Triandis, McCusker ve Hui (1990) kişinin başkalarıyla olan ilişkilerini bireycilik-toplulukçuluk bağlamında şu şekilde özetlemişlerdir: Bireyci kültürlerde, bireyler iç gruplarından duygusal olarak kopukturlar; ayrışıklık ve özerklik gereksinimi büyüktür. Onlar için kişisel amaçlar, grup amaçlarından önce gelir; davranışlar yarar-zarar analizi çerçevesinde incelenir ve başkalarıyla çatışma olağandır. Toplulukçu kültürlerde ise; kişinin benliği iç grup terimleriyle tanımlanır. Bireyler için grup amaçları bireysel amaçların önüne çıkar ve kişinin davranışları iç grubun istekleri ve normları doğrultusunda belirlenir. Çatışma hoş görülmez, grup içi uyum önem taşır. İç Grup homojendir ve iç grup – dış grup ayrımı büyüktür. İtaate dayalı sosyalleşme, sosyal destek ve karşılıklı ilişkililik görülür.¹²³”

2.3.2. KIR-KENT FARKLILIKLARI

Türkiye’de daha önce yapılmış bir araştırma kır-kent farklılığının, modernlikte önemli bir faktör ve sosyo-ekonomik gelişmenin de bir belirtisi olduğunu da göstermiştir.¹²⁴

Bu güne kadar yapılan araştırmalarda polislerin genelde kırsal alandan geldikleri gözlenmektedir. Ancak, Karakaş (2003,46)’nın yaptığı araştırmaya göre ise bu verilerde önemli bir değişimin olduğu söylenebilir. Kentten gelen polislerin

---

¹²¹Nurgün OKTİK, a.e., s.2

¹²² Kağıtçıbaşı,a.g.e., s.90

¹²³A.e., s.360

¹²⁴Arkun,a.e , s.44-45

oranı % 37'ye yükseldiği, köy ve kasabalardan gelenlerin toplamı ise %62 olduğu gözlenmektedir. Her ne kadar yukarıdaki tablodan polislik mesleğini tercih edenlerin büyük çoğunluğunun bu mesleğe girmeden önce il merkezlerinde yaşadığı görülse de, bu kişilerin büyük çoğunluğunun şehir merkezlerinin çevresinde bulunan gece kondu bölgelerinde yaşayan alt ve orta sosyoekonomik düzeydeki ailelerin çocukları olduğu sanılmaktadır. Zira Türkiye 1950'li yıllardan sonra köylerden şehir merkezlerine çok büyük bir nüfus hareketliliğine sahne olmuştur.¹²⁵

"Bu görüşü destekleyen bulgular, Türkiye'de kırsal kesimden kente göçü de kapsayan kentsel aile-toplum ilişkileri araştırmalarında bulunmuştur. Bu araştırmalar, metropolitan bölgelerde, kırsal kesimden göç etmiş gecekondu ailelerinde ve kentsel orta sınıf ailelerinde hatta yüksek tahsilli meslek sahipleri arasında bile akraba-komşuluk ilişkilerinin önemini ve sürekliliğini vurgulamaktadır."¹²⁶

"Kente göç, giderek kentin yapısını daha karmaşık bir hale getirmekte,nüfus kalabalıklaşmakta ,bir çok hizmet daha güç verilmektedir.Kente göç eden insanlar alıştıkları yüz yüze,samimi ilişkileri formel ilişkilerle değiştirirken,bir yandan da kent hayatına uyum çabası vermektedir."¹²⁷

"Bu bağlamda, polislerin geldiği "sosyokültürel yapı" şehir merkezlerinde görev yapan Polislerin kent yaşamına uyum sağlamalarını etkilediği söylenebilir. Ayrıca elde edilen bulgulardan anlaşıldığı gibi Polislerin gelir düzeylerinin düşük, çalışma koşullarının ağır ve mesai saatlerinin düzensiz olması, toplumun kültür birikiminden faydalanarak sosyalleşmelerini engellemektedir. Sosyolog Bahar bunu " Ekonomik sıkıntı intihara diğer etkenlerin ortaya çıkması için zemin hazırlıyor. Diğer etkenlerin başında polisin sosyalleşmesi gerekiyor. Polis memurlarının büyük çoğunluğu köy ve kasaba kökenlidir. Bu durum Polislerin büyük çoğunluğunun şehir hayatına uyum sürecini zorlaştırıyor." şeklinde ifade etmektedir.¹²⁸

"Üçüncü bölge olarak belirtilen yerlerde yaşayanların büyük çoğunluğu köy kökenli olup geldikleri köye ait tüm özelliklerin üzerinde taşımaktadırlar. Köy kökenli tüm bu değerler şehirde olduğu gibi yaşanabilir zemin bulmaktadır. Çoğu zaman bu değerler şehir değerleri ile çatışmaktadır.

---

¹²⁵ Alkan,Kul,a.g.e., s.348

¹²⁶ Arkun,a.g.e., s 58

¹²⁷ Mustafa E. Erkal, **Sosyoloji Toplum Bilimi**, Filiz kitapevi,İstanbul-1987

¹²⁸ Alkan,Kul,a.g.e., s.357

Günümüz çok hızlı bir teknolojik gelişmeyi yaşamakta bu sayede farklı yaşamlara tanık olunmaktadır. Bireyler çağın teknolojik iletişim ilerlemeleri sayesinde kendisinden uzak farklı sosyal yaşamları izlerken kendisine ait somut yaşamın içinde bulunduğu kültürel ve sosyal yapının geriliği ciddi bir çatışma yaşamaktadır.”¹²⁹

Çalışmanın önemli bir bulgusu, insanların, psikolojik destek alma ve verme konusundaki beklentilerinin maddi konulardaki beklentilerinden daha fazla olmasaydı. Demek ki kişiler arası ilişkilerde psikolojik kaynaklar maddi kaynaklardan daha fazla önem kazanmaktadır. Bu bulgu, kır kökenli denekler dışında bütün kategorilerdeki denekler için (erkek, kadın, yaşlı, genç ve kentli) geçerliydi. Kır kökenliler için ise psikolojik ve maddi beklentiler arasında bir fark görülmedi. Bu durum, daha önce önerilen sosyo-ekonomik gelişmeyle birlikte karşılıklı maddi bağımlılıkların azalacağı, fakat duygusal olanların değişmeyeceği şeklindeki sosyal değişme modeline uymaktadır. Türkiye’de kır kökenli deneklerin maddi ve psikolojik destek beklentileri arasında bir fark olmaması, az gelişmiş bölgelerde maddi bağımlılıkların önem taşıdığını göstermektedir. Başka bir deyişle, kır kökenli denekler duygusal kaynakları kadar maddi kaynaklarını da yakınlarına vermeye hazırlar. Maddi desteği, kentli deneklerden daha fazla vermeye hazırlar. Kent kökenliler ise psikolojik desteği vermeğe hazır olmalarına karşın maddi desteği vermeğe hazır değiller. Ancak destek alma beklentilerinde kır kökenliler için de psikolojik destek maddi desteği geçmektedir. Bu denekler içinde, kendileri vermeye hazır olmalarına karşın, başkalarından maddi destek alma beklentilerinin düşük olması, karşılıklı maddi bağımlılığın giderek azaldığının farkında olduklarını göstermektedir. Kendilerinin vermeye hazır olması, toplulukçu ”verme ve paylaşma” değerinin bir yansıması da olabilir.¹³⁰

2001 yılı 4701 öğrencinin mezuniyetinden sonra çalışmak istediği yer dağılımı

Doğduğu yerde	%12,1 (568)
Ailesinin ikametinde	%39 (1833)
Büyük Şehirde	%12,8 (604)
Aile ve Akrabalarından Uzakta	%3,6 (168)
Nereye tayin yapılırsa	%32,1 (1509)

¹²⁹ Batman Barosu Başkanlığı, a.g.e., s.15

¹³⁰ Arkun, a.g.e., sh.45

Geçersiz

%0,4 (19)¹³¹

“Hause Profr’e göre :Kırsal yörelerden kentleşmiş bir topluma geçiş , sosyal hayatın bir cephesinde büyük çapta değişiklik meydana getirir. Şehir kavramı sadece fiziki çevrenin değişmesi, ihtiyaçların yeni şekiller alması değildir. Onunda ötesinde şehirleşmenin kültürel yapıyı, davranış biçimlerini hatta insanı mahiyetini etkilemiş olmasıdır. Böylece kitleleşme iktisadi ve fiziki açıdan bir yerleşme biçimi olmakla kalmıyor, aynı zamanda da kendine has bir hayat tarzı ve kültür de yaratmaktadır. Gecekondulaşma bu tür bir gelişimin bir ürünüdür.”¹³²

Türkiye’de daha önce yapılmış bir araştırma kır-kent farklılığının, modernlikte önemli bir faktör ve sosyo-ekonomik gelişmenin de bir belirtisi olduğunu da göstermiştir.

2.3.3.ÇEVRE FAKTÖRLERİ

Polis adaları daha önce bahsedildiği gibi büyük kısmı kasaba ve köy kökenli olup daha önce büyük sosyal gruplarla hiç iletişime geçmemiş veya daha önce kısa süreli olsa yaşamamış olduğundan dolayı mesleklerinden dolayı yeni bir sosyal çevre hayatlarında farklı bir boyut kazanmaktadır. Uyum sorunu ise önemli bir sorun teşkil etmektedir.

çevre koşullarının insanlar üzerindeki etkileri, Mc.Gill Üniversitesi’nde profesör olan Psikolog D.O.Hebb tarafından grafik olarak gösterildi. 1941 yılında Kanada tarafından finanse edilen bir araştırmada, günde 20 dolar ödenen deneklerden, bir yatağın sığacağı genişlikte ve 24 saat aydınlık bir odadaki rahat bir yatakta, yatabildikleri kadar yatmaları istendi. Görme, işitme ve dokunma duyuları, koruyucu araçlarla önemli ölçüde sınırlandırılmıştı. Başlangıçta deneklerin çoğu, işleri hakkında düşünmeyi, çalışmalarını gözden geçirmeyi, yazacak şeyler kurmayı ve benzeri işleri planladı. Fakat sonuçta hepsi, hiçbir şey üzerinde açık bir biçimde düşünemediklerini ifade ettiler. Düşünme eylemleri başka şeylerle etkileniyordu. Hemen her deneyde, tecrit sonucu deneklerin randımanları düşüyor ve

¹³¹ Polis Akademisi Başkanlığı, **Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu**, Ankara 2001, s.45

¹³²Türkdoğan,a.g.e., s.107

düşüncelerinin kapsamı tedrici olarak değişiyordu. Önce çalışmaları hakkında düşünmeye yöneliyorlar, sonra geçmiş olayları hatırlamaya başlıyorlardı. Zaman geçtikçe sinirlilikleri artıyordu. Sonuç olarak uzun süren soyutlamadan sonra bir çoğu serap görmeye başlıyordu. Serap sadece görsel değil, aynı zamanda işitsel ve dokunsaldı.¹³³

1998 Yılında Batman'ın kenar mahallelerinde 113 kişi üzerinde bir araştırmada; ankete katılan annelerin%82.30'unun.babaların ise%47.80'inin okuryazar olmadığı saptanmıştır. Bu araştırmada ise intihar edenlerin yarısına yakınının okur-yazar olmadığı görülmüştür. Bölgemizde özellikle kırsal kesimlerde katı geleneklerin devam etmesi ile eğitim düzeyi yakından ilişkili olduğu tesbitine varılmıştır.¹³⁴

2.3.4.KÜLTÜR ÇATIŞMASI

“Kültür bir milletin dini,ahlaki,hukuki,akli estetik,lisani,iktisadi ve ferdi hayatların ahenkli bir bütünüdür.”¹³⁵

Tarihin vazgeçilmezliği insan düşüncesinin kaçınılmaz bir başka özelliğine dayanıyor. Sosyal olaylar hakkındaki düşüncemiz genellikle kendi hayatımız boyunca edinmiş olduğumuz tecrübelerimize dayanır. Rastladığımız olayların daha önce rastlamış olduğumuz benzeri olaylar üzerinde düşünerek bunlardan bazı sonuçlar çıkarır; sonra yeni olayla eskiler arasında gördüğümüz benzerlikler ölçüsünde bu yeni duruma uygularız. Ancak sosyal olayların ve müesseselerin çoğunlukla insan hayatını aşan bir tarihleri vardır.

“Sosyal sınıf, aile yapısı ve aile değerleri arasındaki karmaşık ilişkileri ve bunların sosyal değişimle değişmelerini anlamak önemlidir. Genel olarak kabul edilen görüş, modernleşmeyle geniş aileden çekirdek aileye geçiş olduğu ve bu geçişle paralel olarak ailedeki düşünce ve etkileşim kalıpların Batı orta sınıf ailesindekilere doğru değiştiği yolundadır. Bu tür varsayımlar, aile yapıları ve değerlerinin çeşitliliğini, bu çeşitlilik gösteren örneklerin “geçiş döneminde” olduklarını varsayarak göz ardı etmektedirler. Bu görüşler, bize ailenin temelini oluşturan bazı ana kavramları zaman ve mekân içinde (kültürler arasında)

---

¹³³Cole,a.g.e., s.132

¹³⁴ Lütfullah AKSOY, “ Batman’da İntihar Vakaları”, Batman Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü,Batman 2000, s.9

¹³⁵ Orhan Türkdoğan, **İslam Ekonomik Sistemi ve Weberci Görüşler**, Turan Yayıncılık, İstanbul 1996, s.147

incelememiz gerektiğini göstermektedir. Aşağıdaki bağımlılık-bağımsızlık kavramı da ailenin çeşitliliğine işaret etmektedir.”¹³⁶

“Türkiye ve benzer ülkelerde, aile-içi ve sosyal ilişkilerde, kişiler arası bağıllık ve bağımlılık en önemli değerlerdir. Çekirdek aile yapısına doğru bir değişme görülse de, bu tür ilişkiler devam eder. Örneğin, yaşlı ana-babalar kendi geçim kaynakları olsa bile evlatlarıyla birlikte veya onlara yakın oturmayı tercih ederler. Evlatlarının da onları huzur evine göndermeleri ayıptır. Maddi yatırımlar yaşlı ana-babadan daha çok çocuklar için yapılırsa bile, kuşaklar arası yoğun duygusal bağlar değişmeden kalır. Yaşlı ana-babalar yaşadıkları sürece ailenin bir parçasıdır. Aile içinde işlevleri vardır ve kendilerini bir kenara itilmiş hissetmezler. Böylece, aile-içi dikey ilişkilerde, kuşakların birbirinden kopması değil, sürekli duygusal yakınlık ve bağıllık görülmektedir.”¹³⁷

Batı’da ise aile ve çevre denetimi ve ilgisi, çocuk ve genç tarafından sevilmediği şeklinde algılanırken, doğu toplumlarında bunun tersi işletmekte, denetim ve ilginin olmaması, çocuğun veya gencin sevilmediği, ciddiye alınmadığı, önemsenmediği şeklinde algılanmaktadır. Toplumdan topluma izafi (göreceli) olan bu tutumun normal veya patolojik oluşunu toplum tayin etmesi” gibi kültürler arası farklılıklar da görülmektedir.¹³⁸

Orta tabaka çocukları genellikle ahlaki vicdan bakımından daha kuvvetli görünmektedir. Bu çocuklar, ceza olarak dayak yemekten ziyade, sevgiden mahrum bırakılan, yani psikolojik ceza gören çocuklardır. Orta tabakadan aileler daha çok şahıslarla ve fikirlerle ilgili işler yaparlar, onların meslekleri doğrudan doğruya emir ve kumandadan ziyade şahsi inisiyatif ve sorumluluk gerektiren şeylerdir. Daha çok bu yüzden ki, orta tabakadan anne ve babalar çocukların hareketlerini, onların niyetlerine, hislerine göre değerlendirmekte, çocuklarına sorumluluk terbiyesi vermeye çalışmaktadırlar.¹³⁹

Durkheim intiharın; kişisel, psikolojik ve patolojik bir olay olmaktan ziyade, sosyo kültürel bir kültürel olay olduğu biçimindeki düşüncesini destekleyen sağlam istatistik verilere sahiptir. Durkheim, intiharın, kişinin psiko-sosyal çevresiyle bütünleşme derecesine sıkı sıkıya bağlı olduğunu saptamıştır. Eğer bütünleşme çok gevşekse, “ben” zorlanmadığı için veya herhangi bir şekilde yönlendirilmediği için ya

---

¹³⁶ Arkun, a.g.e., s.82-83

¹³⁷ A.e., s.58

¹³⁸ Mustafa E. Erkal, **Etnik Tuzak**, Der Yayınevi, İstanbul 1998, s.215

¹³⁹ Erol Güngör, **Ahlak psikolojisi ve Sosyal Ahlak**, Ötüken Yayınları İstanbul 2000, s.89

da hayatın bir amacı olmadığı için bencillikten kaynaklanan intihar veya anomik intihara yol açar. Çok sıkı bütünleşmemiş ve “bağlı” kişi fedakâr mizacın yol açtığı özgecilik kökenli intihar sürecine girer.¹⁴⁰

Mustafa E.Erkal ise değişimin toplum yapılarında kaçınılmaz olduğunu engellenemz olduğuna göre değişimin beraberinde gelen sosyal çözümlenin etkilerine karşı sosyal yapıyı meydana getiren unsurlarla, bütünleşmeyi kolaylaştırıcı önlemler alma yoluna gidilmesi gerektiğini söyler.¹⁴¹

Durkhem’in toplumla bireyin bütünleşmesinin intiharları azalttığını düşünürsek polislerin yaşadığı toplum ile uyum sağlama probleminin intiharları arttırdığı sonucu çıkmaktadır.

Bu çerçevede, küçük kasaba ve ketlerden polis örgütüne katılan polislerin, geldikleri yerlerin kültür değerlerini meslek hayatına taşıdıkları ifade edilebilir. Bu sosyolojik bulgulara ilave olarak eşlerinin ve çocuklarının doğum günlerini kutlayan polis sayısının her geçen günle birlikte arttığı da dikkati çekmektedir. Çünkü kent kültürü bireyleri, mesleklerin kendi alt kültürüne rağmen kendi özellikleri çerçevesinde yoğurmaktadır.¹⁴²

Özellikle Batman’a sonradan yerleşen ebeveynler ile kırsal kesimdeki ebeveynlerin katı gelenekçiliği karşısında yeni kuşak gençlerin değişim istemeleri, sürekli çatışma doğurmaktadır.¹⁴³

Batman özellikle kırsal kesimden çok hızlı göç almaktadır.(Birkaç aile aynı evde birlikte yaşamaktadır) Köyden kente göçler sonucu, insanlar, özelliklede gençler kültür şoku yaşamaktadırlar. Gençler kitle iletişim araçlarından özelliklede televizyonlardan görüp düşledikleri yaşam ile kendi gerçeklerini uzlaştırma konusunda zorluklar yaşamaktadırlar.¹⁴⁴

2.3.5.MESLEK SAYGINLIĞI

Meslek saygınlığı tüm mesleklerde önem verilen ve beklenen bir durumdur ancak polislik gibi bazı meslekler için diğer meslekler göre toplumdan beklenen bir görev olarak addedilmektedir.Yapılan bir çok araştırmada polislerin kendini diğer

---

¹⁴⁰ Emile Durkheim,a.e.g., s.235

¹⁴¹ Mustafa E. Erkal, a.g.e.

¹⁴² Alkan,Kul, a.g.e.

¹⁴³ Aksoy,a.g.e., s.9

¹⁴⁴ T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı,**Batman’da Artma Eğilimi Gösteren İntihar Olaylarının Ön İncelemesi Raporu**,Ankara-2000, s.4

insanlardan farklı gördüklerini ve yaptıkları işten dolayı toplumun kendilerine karşılığını vermesini beklemektedirler.

“Grubun birey üzerindeki etkisi, bireyin benliğinin ait olduğu gruplara bağlı olarak şekillenmesinde de kendini gösterir.

Özellikle toplulukçu kültürlerde yaşayan bireylerin kimlik tanımlarının önemli bir kısmını gruplarla olan ilişkileri belirler. (Markus & Kitayama, 1991). Öyleyse kim olduğumuzun cevabı büyük ölçüde hangi gruplara ait olduğumuzun cevabıyla çakışır.”¹⁴⁵

Mesleklerin sayısı kadar bu mesleklerin nitelik ve estetik yönü, mesleği yapanların maharet ve becerisi ile mesleğin toplumdaki saygınlığı da önemlidir. Bilindiği gibi mesleklerin şöhret ve saygınlığı, mesleğin bizzat kendisinden değil, meslek mensuplarının mesleklerini icra etmede gösterdikleri üstün başarı, yetenek ve meziyetlerinden kaynaklanmaktadır. Kısaca, meslekleri toplumda saygın kılan husus, mesleği icra edenlerdir. Her ne kadar belli mesleğin mensubu olmak veya yetkili bir idari makamı işgal etmek, kişiyi, “önemli adam” konumuna sokarsa da, asla onu “değerli kişi” konumuna sokamaz. İşte hayatta esas olan, “önemli kişi olmak” değil, “değerli kişi” olabilmektir. Unutulmamalıdır ki, makam ve mesleklerin şerefi, belli bir mesleğin mensubu olmak veya belli makamlardan oturmaktan değil, kişilerin nitelik ve yetenekleri ile mesleğe katkılarından gelmektedir. Bir başka deyişle, makam veya meslek kişiye şeref vermez, aksine, kişiler meslek veya makamlara başarılı çalışmaları ile değer ve şeref kazandırır.¹⁴⁶

Askerlerde, özellikle rütbe ve kafa düzeyi yükseldiği ölçüde şeref, disiplin, sorumluluk kaygısı artmaktadır. Zaten meslek gereğiyle fazla gelişmiş olan yıkıcı kuvvetler başkalarına olduğu gibi, kendilerine karşı da çevrilince sonuç daha radikal olmaktadır. Esir düşmemek, savunduğu kaleyi, kenti teslim etmemek için seve seve kendini öldüren bir asker için, askerlik şerefi ve gururu yanında yaşam değersizdir.¹⁴⁷

İstanbul ve İzmir’de de durum farklı değildir. Emniyet mensuplarının toplumsal rollerini meslek saygınlıklarıyla bağdaştıramadıklarından sürekli bir çatışma ve kaygı duymakta, bu durum gerektiğinde personeli intihara kadar götürebilmektedir.

---

¹⁴⁵ Kağıtçıbaşı, a.g.e., s.248

¹⁴⁶ Fındıklı, a.g.e., s.89

¹⁴⁷ Arkun, a.g.e., s.173

“Sosyal etki kaynağının, yani sosyal uyma davranışını meydana getiren kişi veya grubun, algılanan mevkii ne kadar yüksekse bireylerde meydana getirdiği uyma davranışı da o kadar fazla olmalıdır. Milgram’ın itaat araştırmasında bunun belirgin bir örneğini görüyoruz. Milgram aynı araştırmayı Yale Üniversitesi yerine eski bir binada yapmıştır. Deneyin bu kısmında deneklere, araştırmacının sanayi için incelemeler yapan bir özel firma tarafından yapıldığı bildirilmiştir. Böylece Yale Üniversitesinin bilimsel saygınlığı ortadan kaldırılınca, esas deneyde denekler arasında %65 oranında görülen sonuna kadar itaat davranışı %48’e düşmüştür. Demek ki, yüksek saygınlığa ve mevkiye sahip bir kaynaktan gelen sosyal etkiye uyma davranışı daha fazla olmaktadır.”¹⁴⁸

Özellikle İstanbul’da polislerin toplumsal rollerini meslek saygınlıklarıyla bağdaştıramadıklarından sürekli bir çatışma ve kaygı duymakta, bu durum gerektiğinde personeli intihara kadar götürebilmektedir.

Bu kaostun içinde küçük insanlar öteki küçük insanları dövüyor, sövüyor, hırpalıyor; dövülenler, sövülenler, hırpalananlar onları yoksulluğa mahkum eden hayata giderek olumsuz gözle bakıyor. Maaş ya da kişisel para sorunu içinde intiharı seçen polisin de varoşlardaki insanlar gibi bu toplumun içinde giderek yabancılaştığını ve yalnızlığa alıştırdığını görüyoruz dedi.

2.3.6. POLİS –TOPLUM İLİŞKİLERİ

“1950’de yararlanılacak hale gelen, bu tarihten beri bilinen fakat ancak 1970’de yayınlanan Amerikalı William A. Westley’in tezi, polis mesleğinin kültürü hakkında ilk sosyolojik çalışmayı oluşturur. A.B.D.’nin batısındaki bir şehrin polis memurlarını gözlemleyen yazar onların kendilerini “tehlikeye atılmış ve tedirgin edilmiş” hissettiklerini saptar. Bazen şiddetin kurbanıdırlar, ona çok büyük önem verirler ve toplumla bir hasım ilişkisi sürdürürler.”¹⁴⁹

“Yapılan araştırmalar göstermiştir ki vatandaşımız polisinden dürüst ve güven veren tarafsız, adaletli, rüşvet almayan, şiddete başvurmeyen “kendisinde yasalara ve kurallara uyan halktan biri olduğunu unutmayan, halkın çıkarlarını öncelik veren,

¹⁴⁸ Kağıtçıbaşı, a.g.e., s.81

¹⁴⁹ Gleizal,Domenach, Journes,a.g.e., s.271

hoşgörölü, sağduyulu, sabırlı, nazik, pratik zekâya, sahip ve insan haklarına saygılı davranış içerisinde beklemektedir.”¹⁵⁰

Kağıtçıbaşı toplulukçu kültürleri “beraberlik kültürü”, bireyci kültürleri de “ayrışıklık kültürü” olarak belirlemiş ve bu farklı kültürlerdeki benlik ve kişiler arası ilişkileri incelemiştir. Toplulukçu kültürlerin insanları, gruplarının onayını almayı bireyci kültürden insanlara göre daha fazla önemserler ve alamazlarsa da utanç duygusu yaşarlar (Hui & Triandis, 1986; Triandis, 1989). Bireyci kültürden bir kişi, gruptan özerk olma ve birey olma gereksinimine daha fazla sahiptir. Bu farklı kültürel yönelimlerden çıkarılan sonuç, toplulukçu kültürden olan kişilerin bireyci kültürden olan kişileri oranla daha fazla uyma davranışı gösterecekleri yönündedir. (Yamaguchi, 1994). Gruba uyum, toplulukçu kültürlerde, bireyci kültürlerde olduğu gibi bir zayıflık ve birey olma özelliğini yitirme işareti sayılmaz. Tam tersine, kişiden beklenen budur ve olgunluk belirtisidir.¹⁵¹

İntihar ve intihar girişiminde, toplumun bu olaya karşı geliştirdiği tutum, bireyin karşılaştığı baskılar ve bunların kişinin temel kişilik özellikleriyle etkileşimi asıl rolü oynayan etmenlerdir.¹⁵²

Sosyalleşme, insan yavrusunun toplumun bir üyesi haline gelmesidir, yani ailesinin, akraba ve komşuluk çevresinin, kent ve köyünün ve nihayet ulusunun bir parçası olduğunu öğrenmesidir. Büyümekte olan çocuk, etrafındakilerle etkileşim sonucu, onlarınkilere benzer davranışlar geliştirecektir. Böylece tek tek kişiler yerine toplumun üyeleri olan, birbirinde farklılıkları olduğu gibi, birbirine büyük benzerlikler de gösteren toplumsal bireyler oluşur.¹⁵³

Toplum insanları ve insanlar arası ilişkileri duygu, düşünce ve davranışları etkilediği gibi fertler de toplumu etkilerler. Onlara göre fert ve toplumu birbirinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Ferdin toplumda önceden meydana getirilmiş olarak bulunduğu semboller ve jestler, fertlere sosyalleşme süreci içinde kazandırılır ve bunlar fert için tabii hale gelir. Toplumdan topluma değişen bu jest ve semboller fertlerin bunları zihni değerlendirmeleriyle ortak ve benzer tepkilere kavuşur.¹⁵⁴

“Sosyalleşmiş insanlar; davranış ve duyguları, benimsedikleri değerler sistemiyle çeliştiğinde veya kendileri ya da başkalarıyla ilgili bir takım beklentileri

---

¹⁵⁰ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, **Polis İçin Günlük Yaşam Kuralları**, Ankara 2002, s.76

¹⁵¹ Kağıtçıbaşı, a.g.e., s.90-91

¹⁵² Aydın, a.g.e., s.1

¹⁵³ Kağıtçıbaşı, a.g.e., s.325

¹⁵⁴ Burhan Baloğlu, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemi**, Der Yayınları, İstanbul 2006, s.7

yerine gelmediğinde suçluluk duyarlar. Bir takım insanların, diğerlerinden daha güçlü beklentileri olduğu açıktır, yani kendilerinden daha fazla şey beklerler. Bu insanlar sonuç olarak daha şiddetli çelişkiler yaşar ve böylece kendilerini diğerlerinden daha fazla suçluluk duygusuna kaptırırlar.”¹⁵⁵

“Toplumun önyargıları da polis memurların kendi içlerinde yalnızlaşmalarına ve yakın arkadaş gruplarını genellikle mesleki çevreden seçmelerine yol açıyor. Bu durumda, polis memurları, sıkıntılarını teşkilattaki arkadaşlarıyla paylaşamıyorlar.”¹⁵⁶

Türkiye’de sosyo–kültürel dokunun farklı olması merkezi Polislik politikası anlayışını yetersiz kılmaktadır. Ayrıca kamu yönetim anlayışının da merkezi olmasının polislik politikası ve uygulamalarına olumsuz etkisi vardır. Bir şehirdeki polis sayısının ve uygulamalarının o şehir halkının istek ve ihtiyaçları dikkate alınarak belirlenmesi demokratik anlayışın zorunluluğudur. Aksi takdirde halka danışılmadan alınan kararlardan memnun olmayan kitlelerin oluşması kaçınılmaz olacaktır. Buda polis ile halk arasında uçurum oluşturur.¹⁵⁷

“Toplumun polisten beklenebilir “iyi”, “güvenilir”, ve “dürüst” polis tanımları kültürel örüntü ile bağlantılı olarak incelenmelidir. Toplum, polisten görevini yaparken sadece normlara uymasını mı istemekte, yoksa polisin duygularını mı işe katmalıdır? Polis görevini yaparken toplumun beklentileriyle çatışma içine girebilir. Kültürün toplumdaki göreliliği dikkate alınır bazı uygulamalar arasındaki farklılık daha kolay açıklanabilir.”¹⁵⁸

“Polisler demokratik toplum hayatının bir bölümünü oluşturmaktadırlar. Dolayısıyla polislerin hizmet ettikleri topluma karşı sorumlulukları vardır. Polis organizasyonu da dâhil olmak üzere her hangi bir organizasyondan hizmetin üretilmesi istenen seviyede olmuyorsa yapılacak ilk işlem bunun sebeplerinin araştırılıp çözümlerin üretilmesi olmalıdır.”¹⁵⁹

Özellikle Polis alt kültürünün oluşturan birincil özelliklerin polis intiharlarını besleyen unsurlar olduğu söylenebilir. Şüpheliğin önemli bir özellik olarak gösterildiği bir meslekte, suçu önleme ve suçluları yakalama üzerini eğitilmiş bir Polisin sivilleri de potansiyel bir tehlike olarak görme riski her zaman vardır. Bu

---

¹⁵⁵Cole,a.g.e., s.98-99

¹⁵⁶ Çevrim içi:<http://www.tumgazeteler.com/fc/ln.cgi?cat=402334>, 15.07.2006

¹⁵⁷ Polis Akademisi Başkanlığı, **Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polis**, Polis Akademisi Yayınları Ankara1996, s.30

¹⁵⁸Tülin İçli, “ **Sanık Haklarının Suç Araştırmasında Etkisi**”, Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2002., s.155

¹⁵⁹ Polis Akademisi Başkanlığı, a.g.e., s.31

bakış acısı polisi “biz ve onlar ayrımına “ götürmektedir. “Biz ve “onlar ayrımı” ise Polisi toplumdan uzaklaştırarak soyutlamaktadır. Özellikle son derecede içine kapanık bir hayat sürdüren polislerin, polis lojmanlarında oturması, polis lokallerinde eğlenmesi, polis kantinlerinden alış veriş yapması, işe polis servisleriyle gelip gitmesi, arkadaşlarını da kendisi gibi polis olan kişilerden seçmesi, baş edemeyeceğini düşündüğü bir sorununu işyeri arkadaşlarıyla paylaşması ‘biz’ ve ‘onlar’ ayrımının yaşanmasına neden olmaktadır.

2.3.7.SOSYAL STATÜ

İnsanların sosyal münasebetleri kadar statüleri de vardır. Statüleri toplamı o ferdin sosyal statüsünü meydana getirir. Böylece o fert sosyal statüsüne uyan sosyal sınıfa mensup olur. Rahatlıkla söyleye biliriz ki hekimlik mesleği tarih boyunca klandan ve modern cemiyete kadar en yüksek statüye sahip olmuştur. Bunda insan sağlıklı ve hayatı ile yakından ilgili bir meslek oluşunun rolü büyük olsa gerekir.”¹⁶⁰

“Nüfusun çoğalması, kültür seviyesinin yükselmesi ile cemiyetlerde farklılaşma sosyal tabakalaşma ortaya çıkmıştır.”¹⁶¹

“Ergenlerde intihar girişimlerini destekleyen etkenlerin aynı zamanda depresyon, aileden ve çevreden kaynaklanan yetersiz destek, anne ve babanın aşırı alkol alması ve düşük sosyo ekonomik statüsü olduğu saptanmıştır. Groholt ve arkadaşları, bu etkenlerin kendini yaralama davranışını desteklediğini de vurgulamışlardır.

Ülkemizde polis örgütüyle ilgili yapılan araştırmalara göre polisliğin sosyal yönden “prestijli”ve”saygın” bir meslek olduğunu söylemek zordur. Meslek saygınlığı ve prestij konusunda yapılan iki bilimsel araştırmadan birinde 60 meslek arasında Polislik otuz altıncı sırada yer alırken diğer araştırmada 40 meslek arasında ise on altıncı sırada yer almıştır.”¹⁶²

Hawton ve arkadaşları (2001) ise sosyo-ekonomik yoksunluk yaşayan bölgelerdeki erkek çocuklarının kendini yaralama davranışına daha sık başvurduklarını bildirmişlerdir.

¹⁶⁰Mehmet Eröz, **İktisat Sosyolojisine Başlangıç**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1977, s.80

¹⁶¹ A.e., s.76

¹⁶²Alkan,Kul,a.g.e., s.356

M. Banton, Amerikan toplumunun daha heterojen niteliğine rağmen polisin. İngiliz toplumundaki benzerine göre daha az dışlandığını saptar. İngiltere daha bütünleşmiş görünse de, sosyal roller daha keskin olarak belirlenmiş, polisin özel hayatını siyasal hayatından zor ayırmakta ve topluluk içinde hiçbir zaman tamamen erimemektedir.¹⁶³

Adaylar polis olmanın en kötü yanı nedir sorusuna %40 civarında toplumda sevilmemesi, %36 tayinin çıkması olarak cevap vermişlerdir. Polis olmanın en iyi tarafı olarak neyi görüyorsunuz sorusuna ise, %60 civarı düzenli maaş, %20'si toplum tarafından sevilmesi, %15'lik bir kesimi ise resmi elbise ve toplum içerisindeki statüsü olarak cevap vermişlerdir.¹⁶⁴

“İnsan bir yerden bir yere mesela köyden şehre göç ettikleri zaman sosyal mevkilerinde mesela mesleklerinde, çalışma ve yaşayış tarzlarında sınıf mensubiyetlerinde de bir değişiklik olmaktadır. Bu durumu ziraat bölgelerinden sanayi bölgelerine olan kitle göçlerinde görürüz. Büyük bir şehre veya bir sanayi bölgesine göç, göç edenlerin eski âlemleri ile olan bağlarının kesilmesine yol açar. Bu insanlar sadece bir mekân değil aynı zamanda sosyal bir muhit değişikliğine de maruz kalmaktadır. Göç edenlerin bütün meslek hayatı değişmekte tarla işinin yerine fabrikalarda makine başında görülen işler almaktadır. Köy evinin yerini kira ile tutulan gece kondu veya bir apartman dairesi almaktadır. Çeşitli ayni yardımlar kesilmiş geçim sadece gündeliğe dayanır olmuştur. Bunlar kökü derinlere kadar giden sosyal değişimlerdir. Eski sosyal çevreye ait hüviyetler hızlı veya yavaş yavaş şekildi değişmekte yeni nesiller ayrı muhitte yepyeni sosyal şartlar altında yetişmektedir.”¹⁶⁵

Eğitim seviyesi yüksek olan ailelerin, çocuklarını cazip bir meslek olan görmedikleri anlaşılabilir polislığe yönlendirmedikleri anlaşılmaktadır. Anket sonuçlarından, adayların babalarının %84'lük kesiminin memur, çiftçi, işçi veya emekli gibi göreceli olarak düşük ücretli çalışan insanlar olduğu görülmüştür. Adayların babalarının meslek dağılımları şu şekildedir.

Adayların Baba Meslekleri	Yüzde
İşçi veya işçi emeklisi	%34,0
Memur veya memur emeklisi	%21,8

¹⁶³ Gleizal, Domenach, Journes, a.g.e., s.272

¹⁶⁴ Sönmez, a.g.e.

¹⁶⁵ Eröz, a.g.e., s.81

Çiftçi	%21,8
Diğer	%13,6” ¹⁶⁶

2.3.8.İNTİHAR VE SOSYO –DEMOGRAFİK ETKENLER

“Cumhuriyetin kuruluş yıllarından itibaren 1924–1926 yıllarında ve 1929–1931 yılların arasında intiharlarda gözlenmiştir. Bu tarihler arasında Türkiye için Siyasi ve Sosyal bakımdan yapısal değişimler olmuştur.1924 ‘te başlayan Laiklik hareketlerinin ardından 1925’te Hilafetin kaldırılması, 1935’ te Tekkelerin Kapatılması Olayı ve Medeni Kanunun kabulü ile aile hayatında meydana gelen esaslı değişimler bir takım şahsiyet sarsıntlarına ve bocalamalarına neden olmuştur.”¹⁶⁷

İntiharlar genelde yüksek öğrenim görmüşlerde daha az eğitimsizlerde daha sık görülmektedir. Mesela Amerika’da kadın doktorların diğer meslek gruplarına göre dört kat daha fazla intihar ettikleri bilinmektedir. İngiltere’de ise polislerin diğer meslek gruplarına oranla daha fazla intihar ettikleri gözlenmektedir.

Dünya ülkelerinin geneline bakıldığında ise sanayi ve ticaret işleriyle uğraşanların daha fazla intihar ettikleri görülmektedir.

İntiharların en sık görüldüğü grupların biriside polisliktir. Çalışan kişinin mesleği ile intihar olayları arasında bir bağlantı vardır.

“İntihar olaylarını artıran asıl neden, insanların fakirleşmesi veya zenginleşmesi değil bunların birer bunalım olmaları, yani toplu yaşamda düzensizliklere yol açmalarıdır. Her denge değişmesi daha büyük bir rahatlığa, genel yaşamın canlılığında bir yükselmeye yol açtığına bile insanları gönüllü ölümlere iter. İster ani bir ekonomik gelişmeden, isterse beklemedik yıkımdan ileri gelsin, toplum yapısında ciddi düzenlemelere her girildiğinde, insanlar kendilerini daha kolay öldürmektedir.”¹⁶⁸

¹⁶⁶ Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı Yayın, a.g.e. s.35

¹⁶⁷ A.e., s.7

¹⁶⁸ A.e., s.8-9

2.4. POLİS İNTİHARLARI VE SOSYAL SORUMLULUKAR

2.4.1. POLİS KURUM SORUMLULUKLARI

İntihar riski taşıyan meslekler arasında üst sıralarda yer alan polislik son yıllara kadar dikkat çekse de gerçek anlamda kısa dönem önlemlerle geçiştirme yoluna gidilerek meslek içi bir problem olarak algılandı ancak son on yıllık zaman içerisinde intiharlar üzerinde çeşitli araştırma ve anketlerle sorunun temeline inilmeye çalışıldı. Bu araştırma ve anket çalışmaları belli oranda etkisini göstermesine karşılık sorunu temelinden çözme konusunda yetersiz kaldığı söylenebilir. Çünkü bu tür çalışmaların temel düşüncesi sorunun psikolojik olduğu ve alınacak birkaç basit önlem ile hallolacağı şeklindedir. Ancak polis memurlarının sosyal altyapılarına bakıldığında görülecektir ki sorun yalnızca psikolojik değil aynı zamanda sosyal bir olaydır ve sosyal olgular polisi intihara götüren sürecin başlangıç kısmını oluşturmaktadır. Kurumun buradaki sorumluluğu sorunu doğru algılama ve buna göre çözüm getirmektir.

Son yıllarda polis amirlerinin eğitim düzeyleri sürekli 'Hizmet içi kurslarla' arttırılmaktadır. Bunun yanında pek çok Polis Akademisi mezunu yurt içi ve yurt dışında yüksek lisans ve doktoralarını yapmaktadır. Ancak, iyi eğitilmiş polis amirleri genelde Genel Müdürlük vb. merkezi bölgelerde istihdam edilmektedir. Bundan dolayı modern yöneticilik yaklaşımlarını bilen ve idare ettiği polis memurlarını modern yöntemlerle idare edecek polis amirleri henüz emniyet örgütünün bütün birimlerinde istihdam edilememektedir.¹⁶⁹

İngiltere gibi bazı gelişmiş ülkelerde polislik, halen en saygın mesleklerden biridir. Bu ülkede polislik mesleğinin saygınlığı, polisin eğitim düzeyinin yüksek, çalışma saatlerinin ve gelir durumunun iyi olmasından kaynaklanmaktadır. Yapılan araştırmalara göre İngiliz polis toplumunun her kesimden gelen insan kaynağı ile beslenmektedir. İngiliz toplumu diğer bütün kurumları gibi polisine sahip çıkmakta, toplumun en üst erdem ve değerlerini öncelikle polisinde görmek istemektedir. Ülkemizde ise durum İngiltere'deki gibi iç açıcı değildir mesleki prestijde polislik oldukça gerilerde yer almaktadır. Gerek toplum nazarında gerekse kurumlar arasında polisin hak ettiği yere kurumun ana hedeflerinden olmalıdır. Saygın ve

---

¹⁶⁹ Alkan ve Kul, a.g.e., s353

toplum içinde etkili bir yere sahip olan polisin davranış ve özsaygısı o nispette olur.¹⁷⁰

Maalesef Emniyet Teşkilatında eğitime verilen önem maddi imkânların ve personelin yetersizliği nedeniyle, istenilen ve ihtiyaç duyulan düzeyde değildir. Konular daha çok yüzeysel olarak verilmektedir. Okuldan mezun olduktan sonra kendilerini geliştirmek için faz'a çaba harcamamakta, kurum da bu konuda üzerine düşen görevleri yeterince yapmamaktadır. Güncel konular yapılacak konferanslarla, verilecek derslerle çalışanlara yeterince anlatılmalıdır. Böylece çalışanlarımızın daha bilinçli hareket etmeleri sağlanmalıdır. Personel ile kurum içerisinde iletişim olabildiğince açık olmalıdır. Örneğin intihar konusu (nedenleri, çözümleri ve alınması gereken önlemler) personele çok iyi bir şekilde anlatılmalıdır.¹⁷¹

Bunun yanında polisin zaruri ihtiyaçlarının yanında sosyal aktivitelere de katılımının sağlanması için gereksiz ve polisin vazife alanına girmeyen işlerden arındırılmalıdır. Örneğin %24 oranında TEBLİGAT İŞLERİ (tebligat işlemleri lüzum hâsıl olup olmadığına bakılmaksızın polise yaptırılmaktadır.)%13 oranında özel koruma (sendikacısından iş adamına, milletvekiline kadar bir değil bir birkaç tane koruma zinciri),%12 oranında diğer kurumların tahsilât işleri (icra, haciz, belediyelerin yıkımı gibi),%12 oranında adres tespiti (bütün özel ve kamu kuruluşları alacakları ile ilgili bütün işlemleri polis aracılığı ile yaptırmaktadır.)%11 akıl hastalarının nakli,%8 askerlik(askerlikle ilgili bütün işlemler kaçak olup olmadığı, askerlik duyuruları...),%5 büro işleri, (polis memurları çaycı olarak kullanılabilir.)%15 asıl yapılması gereken iş.¹⁷²

Bir diğer konu ise polisin yalnızlaştırılması ve toplumdan soyutlanması polis okullarında başlamaktadır. Bu okullar (polis koleji ve akademisi de dâhil), çoğunlukla da kent merkezlerine uzak veya kent içinde olsa bile izole edilmiş, kendi başlarına farklı mekânlara konuşlandırılmış yerlerdir. Özellikle hafta içinde öğrencinin günlük tüm zamanı burada geçer. Bir nevi öğrenci hep aynı insanı görür. Diğer bir deyişle, aynaya baksa kendini, etrafa baksa kendi gibi olan insanları –meslektaş adaylarını-, dolayısıyla yine kendini görmüş olur. Bu yeknesaklık, öğrencinin gününün tamamının geçtiği yemekhane, yatakhane ve dersane üçgeninde değişmez bir şekilde devam eder. Askeri nitelikli ve katı disiplin kuralları ile kişi mesleğe uyumlu ve hazır hale getirilir. Kendine uygun ve özgü bir kişilik ve değerler sistemi

---

¹⁷⁰ Zabun a.g.e

¹⁷¹ A.e.

¹⁷² Polis Dergisi,Sayı 26,a.g.e.

geliştirmesine, kısacası birey olmasına bir anlamda izin verilmez.Zamanla okulda şekillenen bu hayat tarzı meslek içerisinde de ileri boyuta taşınarak devam etmekte ve Durkheim'in tesbiti ile polisin yaşadığı toplumla bütünleşememesi intihar riskini beraberinde getirmektedir.¹⁷³

2.4.2. POLİS TOPLUM SORUMLULUKLARI

"M. Banton, Amerikan toplumunun daha heterojen niteliğine rağmen polisin. İngiliz toplumundaki benzerine göre daha az dışlandığını saptar. İngiltere daha bütünleşmiş görünse de, sosyal roller daha keskin olarak belirlenmiş, polisin özel hayatını siyasal hayatından zor ayırmakta ve topluluk içinde hiçbir zaman tamamen erimemektedir.

Polislerin gözünde halkla ilişkiler ilk sorunlarını oluşturur. Onların belirgin niteliği olan toplumsal soyutlamanın sebebi, her şeyden önce sıradan vatandaşların çok karışmak istemedikleri faaliyetlerinin tehlikeli niteliğidir. Polislerin dışlanmışlığı aynı zamanda, trafik kurallarından kamu ahlakı temel ilkelerine kadar giden ihlalleri cezalandırarak otoritelerini kabul ettirmelerinden gelir."¹⁷⁴

Karşılaştırmadan, kırsal ile şehir arasında önemli farklar ortaya çıkar. Kırsaldaki polis, çok değişik görevlerin yerine getirilmesinde tasarrufuna güvenen topluluğun içine iyi yerleşmiş görünmektedir. Çalışması iltifat görür ve çiftçiler tarafından yapılan hediyeler gibi bir şey içmeye davet etmeler, topluluğa entegre olduklarını gösterir. Kırsal polisin sürdürdüğü ilişkiler istihbaratın asıl kısmını sağlar; hem de suçlulardan daha kolay bir şekilde, işsiz güçsüz geçler veya çingeneler toplum dışı yaşayanlar olarak görünür. Bununla birlikte kırsal polis, otoritesini korumak için toplulukla ilişkilerinde bir mesafeyi korur. İnsanlardan uzaklık, polis karakolunda veya onun yakınında yaşadıklarına göre işine iyice sokulmuş olsa bile karısını da ilgilendirir. Fakat o özellikle esnaflar arasında bir hanım olarak görülür. Nihayet kırsal alandaki polis, meslektaşları ve üstleriyle fazla temasta bulunmaz. Bu sonuncular rolünü belirlemese de, terfilerde ve özellikle de sık yer değişikliklerinde etkilidirler. Bu da polis memurlarını bir belirsizlik ve bağımlılık durumuna sokar. Buradan şu sonucu çıkarabiliriz;polis küçük yerleşim birimlerinde toplumla iç içedir bir bakıma polis aynı zamanda toplumun ta kendisidir.Onlarla beraber yaşar,tanırır,komşuluk ve dostane ilişkileri vardır.Ancak şehirlerde ve özellikle

¹⁷³Çağlar,a.g.e., s.118

¹⁷⁴Gleizal,Domenach,Journes,a.g.e., s.275

metropollerde polis kendi yakın çalışma arkadaşları ile daha samimi fakat dışarıya karşı kapalı bir duruş sergiler.Vazife daha önemli gelir kendi yakın çevresi dışındakiler kendisini ilgilendirmez.

Şehir polisi, daha az değişiklik gösteren ve daha çok monoton bir işi yerine getirir. Sadece uzmanların ona bıraktığı şeyle meşgul olur. Örneğin kriminal konular yetki alanına girmezler. Onun rolünü belirleyenler, kırsal alandaki gibi topluluk değil, hiyerarşideki üstleridir. Şehir polisi “kabadayılar” veya göçmenler gibi bazı gurupları negatif olarak algılar, bu onun çalışma saati engeline rağmen kırsalda ki meslektaşından şüphesiz daha çok ilişki kurmasına engel değildir. Nihayet şehirde, polisler birbiriyle dayanışma içerisinde görünürler; özelliklede istisnai olarak yasallığı ihlal ederken ya da daha sık bir şekilde, belli etmeden bir bardak çay veya az bira içmeye gidildiğinde olduğu gibi, işlerini hafifletme veya yumuşatma alışkanlıklarını (easing) yerine getirirken.¹⁷⁵

Polis ile vatandaş arasında kopukluk görev ile direk alakalıdır. Polis ve toplumun diğer kesimleri arasındaki bütünleşme, resmîyet dışı yollarla suçluluğu azaltabilir. Gerçekten de, bütünleşmenin yüksek olduğu toplumlarda, resmîyet dışı sosyal kontrol araçları, toplumda yaşayanların büyük sayılabilecek bir çoğunluğunun sapıcı eylemini önleyen bir faktördür.¹⁷⁶

Burada toplumun da polisten her zaman bir beklenti içerisinde olmamalı aynı zamanda hak ettiği değeri ve saygınlığı göstermelidir.Polis bir toplumun ana unsurlarından biridir.Polisin yıpranması ve işlevlerini yapamaması bir diğer deyişle intihar ve ruhsal hastalıklarla boğuşması toplumu da etkiler.

Yapılan bir araştırmada polislerin çoğunlukla etrafında derdini paylaşacak birilerini bulamamaktan şikayetçi oldukları saptanmıştır.Zira birbiri ardına eklenilen sorunlarla karşı karşıya kalan bir polis çalışanı, dertlerini, tasalarını, üzüntülerini, yeri geldiğinde de sevinçlerini paylaşacak birilerini bulamıyorsa sağlıklı bir ruh sağlığına sahip olabilmesi mümkün görülmemektedir. Her insanın çevresinde dertlerini paylaşacağı en azından birkaç insan bulunmalı ki sıkıntılarını onlarla

---

¹⁷⁵ A.e., s.276

¹⁷⁶Baş, a.g.e.

paylaşarak azaltabilsin. Bu bulgu, aynı zamanda insanın kent yaşamında nasıl yalnızlaştığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.¹⁷⁷

Bunun yanında amirleri ile çatışma veya arkadaşları ile bozuk ilişkiler, işleri yapma ile ilgili metotlar konusunda anlaşamama gibi problemler strese yol açmaktadır. Emniyet teşkilatı gibi, ast üst ilişkilerin ve kuralların yoğun olduğu ve keskin bir şekilde uygulandığı kurumlarda bu tür sorunlar daha çok görülür. Üniformanın verdiği resmiyet, ilişkilerin hiyerarşik bir düzlem içinde işlemesi ve ayrıca toplumsal olaylarda ve diğer görev alanlarında, vatandaşlarla karşı karşıya gelirken, haksız eleştirilere maruz kalması poliste strese ve stresin derecesine negatif etki yapabilir.¹⁷⁸

Bu değişik süreçler içerisinde meydana gelen sosyalleşme, kendine özgü bir 'polis kültürü' yaratmaktadır. Bu alt kültür, bir yandan genel toplumdaki bir uzaklaşma, dolayısıyla topluma bir yabancılaşma; diğer yandan da meslek mensuplarının kendi içlerine kapanarak, özgün değerler ve değer yargıları geliştirmelerine neden olmaktadır. Örneğin, genel gözlem ve mülakatlardan edinilen bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla bu alt kültürün içinde 'polis ve polis olmayanlar'; yani bir 'biz ve onlar' kavramlaştırması meydana gelmektedir. Diğer bir deyişle "sağlıklı bir şekilde kontrol edilmeyen meslek içi arkadaşlık ve dayanışma(solidarity) zamanla meslek mensuplarının kendilerini toplumdaki soyutlayarak(isolation) yabancılaşması sonucunu doğurmaktadır. Bu uzaklaşma doğal olarak polisin hizmet vermeye yükümlü olduğu toplum üyelerini potansiyel kötüler olarak görmelerine yol açar. Çünkü bir yerde biz varsa bizden olmayan (ötekiler) de var demektir. Biz iyi olduğuna göre bizden olmayan doğal olarak kötü olur.¹⁷⁹

Burada dikkat edilmesi gereken bir diğer konu polis birey sorumluluklarında intihara yönelen veya böyle bir sürece giren bir polisin derdini paylaşacağı veya yardımını bekleyeceği bir anda beklentileri karşılanmadığı takdirde ilişkilerinde tamamen içe kapanma ile sonuçlanma ihtimali ve beraberinde intihar gibi hiç istenmeyen bir neticeye gitmesidir. İntihar riski taşıyan personel arkadaşına,yakın çevresine niyetini açıkladığı anda veya belirtileri hissedildiği andan itibaren profesyonel yardıma başvurulması ve yetkili organlara bildirilmesidir.

---

¹⁷⁷ Zabun, a.g.e.

¹⁷⁸ Polis Dergisi,Sayı 29

¹⁷⁹ Çağlar, a.g.e., s.122

2.4.3. POLİS AİLE SORUMLULUKLARI

Türkiye ve benzer ülkelerde, aile-içi ve sosyal ilişkilerde, kişiler arası bağlılık ve bağımlılık en önemli değerlerdir. Çekirdek aile yapısına doğru bir değişme görülse de, bu tür ilişkiler devam eder. Örneğin, yaşlı ana-babalar kendi geçim kaynakları olsa bile evlatlarıyla birlikte veya onlara yakın oturmaya tercih ederler. Evlatlarının da onları huzur evine göndermeleri ayıptır. Maddi yatırımlar yaşlı ana-babadan daha çok çocuklar için yapılırsa bile, kuşaklar arası yoğun duygusal bağlar değişmeden kalır. Yaşlı ana-babalar yaşadıkları sürece ailenin bir parçasıdır. Aile içinde işlevleri vardır ve kendilerini bir kenara itilmiş hissetmezler. Böylece, aile-içi dikey ilişkilerde, kuşakların birbirinden kopması değil, sürekli duygusal yakınlık ve bağlılık görülmektedir.¹⁸⁰

Aile tüm dünyada intiharları önleme veya azaltmada etkili olan en önemli organdır. İntiharların nedenlerinden biri de evlilik problemleri olduğu bilinen bir gerçektir. Polislerde ise genelde eğitim seviyesi düşük ,aile çevresinden,ekonomik özgürlüğünü kazanamamış, ev hanımları ile yapılan evlilikler; düzensiz meslek hayatı şehir hayatına yabancılık gibi nedenlerden dolayı belli bir süre sıkıntılara konu olmaktadır. Polisliği , çoğunlukla tercih eden ataerkil ve kırsal bölgelerden gelen belli oranda örf ve adetlerine bağlı ailelerin çocukları yaşadıkları bölgede aynı örf ve adetleri devam ettirmek istemekte eşleri de bu yönde davranmaktadırlar. Ancak şehir ve toplum hayatının çelişkileri bazen aileleri çıkmaza sokabilmektedir. Burada eşlerin desteği hayati bir önem kazanmaktadır. Ailelerin toplum hayatına uyum sağlama ve sosyalleşmesi eşinin gayretine bağlıdır. İntiharı bir çözüm yolu olarak deneyen bir çok polisin intihar nedeni görünürde psikolojik sebepler ise de temelinde kültürler arası çatışma ve aile hayatının toplum ile olan uyum problemleri yatmaktadır.

---

¹⁸⁰Çiğdem Kağıtçıbaşı ,**Aile ve Kültür**, Remzi kitapevi 2.Basım,İstanbul 1991
“Düzelme”

III. İSTANBUL ÖRNEĞİ

3.1.İstanbul'da İntihar Eden Polisler Üzerinde Örnek Bir Araştırma

3.1.1. Yöntem

Yüzyılın başından itibaren hızlanan endüstriyel gelişmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan ekolojik risk ortamları, bilgi çağının yükselişi ve buna bağlı olarak gelişen teknolojiyle birlikte, giderek daha da artmaktadır. Bilimi ekonomiye bağlayan süreçler, üretim ve tüketimi yeniden tanımlamakta, gündelik hayatımızı etkisi altına alarak yeniden şekillendirmektedir. İnsanoğlunun yaşamına bilim ve teknoloji daha fazla girdikçe, eskiye kıyasla daha fazla ilişki kurmaktadır. İnsanların mevcut yaşam tarzlarına televizyon, bilgisayar vb. gibi modern araçların eklenmesi, bilgi toplumu bireylerinin gündelik hayatlarını baştan sona etkilemektedir.

Günümüz modern toplumu metropol kentlerde adeta bireyselleşerek içinde yaşadığı topluma yabancılaşmaktadır. Toplumun değerlerine yabancılaşan bireyler ise tek başına çözemeyecekleri bir sorunlar yumağının ortasında kendilerini bulmaktadır.

Özellikle geleneksel toplum yapısından modern toplum yapısına geçerek sanayileşen toplumlarda intihar oranlarının geri kalmış ve sanayileşmekte olan ülkelere göre daha yüksekte oranlarda olduğu gözlenmektedir. Çünkü temel felsefesi rekabet ve bireysellik kültürü üzerine kurulu olan çağdaş toplumlarda insanlar, yalnızlaşarak kendilerini kıyasıya bir mücadelenin içerisinde bulmaktadır. Bu rekabet ve bireysellik kültürü , bir toplumu ayakta tutan ortak değerler sisteminin çözülmesine neden olmaktadır.

Toplumda meydana gelen değişme ve gelişmeler o toplumun tüm kurumlarını, yapısını, işleyişini, ilişkiler ağını , bireylerini ve mesleklerini çok derinden etkilemektedir. Bu bağlamda, intihar oranları toplumdan topluma değiştiği gibi bir toplumda kırdan yaşayan ile şehirde yaşayanlar; düşük gelirli ile yüksek gelirli; evlilerle bekarlar yada boşanmışlar; gençler ile yaşlılar; Sıcak iklimde yaşayanlar ile soğuk iklimde yaşayanlar ve farklı meslek gurupları arasındaki değişkenlik göstermektedir.

Sanayileşmeyle birlikte toplumlar, büyük bir değişim ve dönüşüm yaşamıştır. Büyük kentlerin nüfusu hızla artmış teknoloji büyük bir hızla gelişmiş birincil ilişkilerin yerini ikincil ilişkiler almış ve mesleklerde uzmanlaşma ön plana çıkmıştır.

Günümüz toplumlarında en riskli mesleklerden biri de polislik mesleğidir. Çalışma koşullarının ağırlığı, ücret yetersizliği, mesai saatlerinin düzensizliği, sosyal faaliyetlerden yoksunluk, ölümlerle her an karşı karşıya olma, silah taşıma vb. nedenlerden dolayı dünyanın pek çok ülkesinde polis intiharlarının yüksek olduğu gözlenmektedir.

Dünyanın en eski mesleklerinde biri olan “polislik” her şeyden önce bir uygarlık ve “kent” mesleğidir. Medeniyetin ekseni olan şehir, tarihi oluşumu açısından insan hayatında ruhi ve sosyal bir başkalaşımı ifade eder. Şehir hayatı iyi veya kötü, fakat düzen ve istikrarı sağlayan kurallara dayanır. İşte bu sosyal kuralları uygulamak bizatihi kendisi şehir demek olan polisin görevidir. Kısacası polis, bir köy kurumu değil, bir şehir kurumudur. Şehirler ise medeniyet, görgü, eğitim ve kültür merkezidir.

Günümüzde sanayi toplumlarının oluşturduğu karmaşa , özellikle şehirleşme ve göç olgularından kaynaklanan sosyal çalkantılar ve kültür değişimleri suç ve suçlu türlerinin değişmesine neden olmaktadır. Ayrıca sosyal değişimle birlikte ortaya çıkan hızlı nüfus artışıyla, toplumun niteliği değişmekte, toplum yaşantısına yeni kültür gurupları eklenmekte ve bu durum yeni risklere kaynak teşkil etmektedir.

Türkiye,1923-1950 yılları arasında durgun bir sosyal yapıya sahipti. Ancak 1950”lerden itibaren siyasi rejim değişikliği sonucunda hızlı bir zirai makineleşmeye sahne olmuş buda geniş çapta köylerden büyük şehir merkezlerine büyük nüfus akımına yol açmıştır. Aynı zamanda liberal sisteme dayalı çarpık sanayileşme hareketlerinin bir sonucu olarak, gecekondulaşma denilen bir takım yan kültür alanları oluşmaya başlamıştır.

Aynı zamanda meslek bireyin sosyalizasyon araçlarından bir diğeridir. Dolayısıyla meslek bir kişinin yanlış sosyalizasyonuna sebebiyet verebilir. Bu bağlamda özellikle riskli meslek guruplarında intihar olaylarına sıkça rastlandığı gözlenmektedir. Yapılan araştırmalara göre öyle meslek gurupları vardır ki bunların intihar frekansları diğerlerine oranla çok yüksektir. Örneğin Amerika”da kadın doktorların diğer meslek guruplarına göre dört kat daha fazla intihar ettikleri bilinmektedir. İngiltere”de ise polislerin diğer meslek guruplarına göre daha fazla oranda intihar ettikleri tespit edilmiştir. Türkiye “de de silahlı görev yapan asker ve polislik mesleğinde intihar oranları oldukça yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Polislik mesleğinde intiharın sosyal sebeplerine odaklanan bu araştırmada ; demografik özellikler ile intihar,polislik mesleğini tercih eden kişilerin gelmiş oldukları

sosyo- kültürel çevre ile intihar, ekonomik durum ile intihar, polis intiharlarıyla bağlı bulunduğu çevreden kopuş arasındaki ilişkiye , polis meslek kültürünün unsurlarıyla intihar düşüncesi ve özellikle de çalışma koşullarıyla intihar arasındaki ilişkinin olup olmadığı sorularına cevap aranması amaçlanmıştır.

Araştırmada yöntem olarak içerik çözümleme yöntemi uygulanmıştır .İntihar eden personelin birinci derecede yakınları ile görüşme zorluğundan ve intihar eden bireylerin acılarını bir daha yaşamama isteği araştırmamızı var olan yazılı bilgilerden yola çıkarak nedenlerini anlama ve yorumlamaya çalışılmıştır. Ancak gerek kurum içerisinde intihar dosyalarının ayrıntılı tutulmaması gerekse olayın oluş anından bitiş anına kadar olan süreçte üstünkörü yaklaşılması bilgilerin ve yapılan araştırmanın salt intihar olayını peşinen kabul edilmesi araştırmamızda derine inilmesinde engel olarak karşımıza çıkmıştır. Bununla birlikte soruşturma safhasında 24 örnek olayda araştırmaya konu edilen kişiler ile ilgili bilgiler toplanmış bunun yanında yakın çalışma arkadaşlar ile görüşülmüş, yakın çevresi ile olayın nedenleri üzerine görüşleri alınmış ve ortak bir kanaata varılmaya çalışılmıştır.

Polislik mesleğine seçilen bireyler hem bedensel hem ruhsal açıdan herhangi bir problemi olmayan bireylerden seçilmektedir. Ancak sonradan oluşan psikolojik faktörler nedeniyle ruhsal dengeleri bozula bilmektedir. Araştırmaya dahil polislerin psikolojik durumlarında herhangi bir sorun olmadığı kabul edilmiştir.Ancak meslek hayatına başladıktan sonra sağlıklı ve herhangi bir problemleri olmadığı gözlemlenen bu kişilerin neden intihar ettiği önemli bir vaka olarak karşımıza çıkmaktadır.

Polisliğin meslekler arasında saygınlığı bulunmamaktadır. Bunun nedeni hizmeti yapan görevlilerin kişiliğinden değil, yapılan işin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Zira polisin meşgul olduğu işler, genelde saygınlığı prestiji yüksek olan işler değil, aksine kirli, çamurlu, kanalık, karmaşık ve kirli işlerdir. Polisin görevini yerine getirirken muhatap olduğu kişiler ise ahlaksız, hırsız, katil ve asalak tiplerdir.

Yine her yaştan ve mevkiden insanlar ile günün her saatinde karşı karşıya kalan ve onlarla iletişim halinde olan polisin toplum içinde kendi sosyal mevki ve konumu ile karşılaştığı insanların konumu arasında kıyaslama yapmakta yeterli ilgi ve prestijin toplum tarafında kendisine gösterilmediği hissine kapılmaktadır. Teori kısmında yeterli derecede bahsedildiği gibi polisin intihar nedeni olarak ekonomik sebepler, ağır çalışma koşulları veya stres gibi bir çok sayılabilir.Ancak detaya

inildiğinde bu sebepler doğru olarak gözükmesine rağmen sorunun kökeninde sayılan sebeplerin intiharı tetikleyen son safhalar olduğu aslında her intihar olayının ardında sosyal bir bağ olduğu mesela bunlardan bir tanesinin polislerin %70'e yakınının kasaba ve köy kökenli olduğu, ailelerin düşük eğitilmiş oldukları görev alanları olarak şehir ve büyük metropoller olduğundan dolayı iki farklı kültür arasında çelişki yaşadıkları söylenebilir. Bu nedenle polis intiharlarının en çok meydana geldiği İstanbul ilindeki polisler hedef kitle olarak ele alınmıştır. Daha önce intihar etmiş veya teşebbüs halinde kalmış 24 olay ele alınmış bu örnek olaylar üzerinden intiharların sosyal yönlerini yansıtan bilgiler toplanmıştır. Bu araştırmada önem arz eden en büyük sorun polis teşkilatının hiyerarşik çalışma düzenine dayalı kendine has kuralları olan aynı zaman da diğer meslek gruplarına göre içe kapalı bir konumda bulunması, teşkilat içerisinde de gerek aileler de intihar eden kişilerden dolayı bir utanç yaşanma hissi, gerekse kurumların intihar eden kişiler ait bilgilerin tam ve eksiksiz tutulmaması ayrıca üstünün örtülüp hatırlanması istenmeyen basit bir psikolojik vaka olarak bakılması araştırmamızı zorlayan durumlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ailelerin yaşadıkları bir acıyı tazeleyen bu olayları bir daha hatırlayıp tekrar yaşamak istememesi ve bu konu hakkında konuşma isteksizliği diğer bir zorluktur. Görüşme talebine olumsuz cevap veren aileler gözlenen en önemli husus yarı utanma ve intihar nedenini çevreye izah edememe durumudur.

3.1.2. ÖRNEK OLAYLAR

Örnek Olay 1 (Teşebbüs)

Aksaray 1974 yılı doğumlu Hassas Korumalar Büro Amirliğinde görevli bekâr 28.05.1999 14.30 da kendine ait beylik silahı intihara teşebbüs etmiştir. 2 yıllık polis memuru, ilk görev yeri İstanbul.

Beyoğlu ilçesinde görev yapmakla beraber bekâr olduğundan dolayı evinde bayan arkadaşı ile karı koca hayatı yaşıyor. Kız arkadaşına göre ailesinin karşı çıkmasına rağmen polis memuru ile beraber oluyor. Kişinin hayali çılgın ruhlu ve maceraperest biri olduğunu ancak ondan kopamadığını sık sık silahı ile oynadığını belirtiyor. İnsanları şaşırmayı ve korkutmayı çok sevdiğini Silah ile şaka yaptığını ve silahı boş olduğu halde dolduruyormuş gibi yapıp tetiğe bastığını söylüyor. Burada belirtmek gerekir ki intihar eden veya intihara meyleden kişiler bu niyetlerini söz

veya hareketleri ile hissettirirler. Ancak polis teşkilatında bu durum genellikle silahla oynama, silahın tetiğini boşa düşürme veya hiçbir neden yokken sağa sola nişan alma şeklinde olabilmektedir.

Polis memuru babasını kaybetmiş ve ona iyi bir evlat olamamanın üzüntüsü ile beraber annesinden nefret ettiğini söylüyor. Düzensiz ve gelişi güzel hayatı var iş haricinde ki zamanlarını dışarıda eğlenerek veya kız arkadaşı ile geçiriyor.

Ailesi ilişkileri kopuk. Olay günü kız arkadaşı ile gece beraber kalıyor sabah uandıktan sonra kız arkadaşı kahvaltı hazırlıyor ve kahvaltı yaptıktan sonra öğleden sonra kız arkadaşı ayrılmak üzere iken “ Ben Ölürsem Üzülür müsün mezarıma gelir misin “ gibi normal bir insanın etmeyeceği sözler sarf ediyor, kız arkadaşı evden ayrılırken silahını arkasından doğrultarak tetiği düşürüyor” seni nedense öldüremiyorum korktun mu” gibi kişilik bozuklukları sergiliyor sonra ikinci kez silahı kendine doğrultarak tetiğe basıyor ve başından yaralanıyor. Kendi ifadesine göre kız arkadaşı başka bir bayanla ilişkisini öğrenince silahı ile kendini vurmak istediğini engellemeye çalışırken yaralandığını iddia ediyor. Ailesi ile ilişkileri zayıf ekonomik açıdan bir birikimi yok memur maaşı ile geçiniyor ve zamanının büyük kısmını gece hayatında geçiriyor geleceğe ilişkin herhangi bir plan ve beklentisi bulunmamakta.

Genelde emniyet teşkilatı içerisinde ceza alan veya problemlili bireylerin gönderildiği birimlerden olan hassas korumalar bir çok emniyet çalışanını sürgün olarak gördüğü bir birim olması, burada çalışan polis memurları bir çok yönden sorgulama evresi geçirmesi, önemsiz bir fert muamelesi gördüğü hissini yaşamasına sebep olmaktadır. Yine kişinin bekar olması ve aile bağlarının zayıf olması ailenin birey üzerindeki kontrol mekanizmasını devre dışı bırakmakta, İstanbul gibi bir şehirde yaşayan polis memurlarında hayatını günlük yaşama sorunları, göz ardı etme ve sorumluluktan kaçma sonuçlar doğurmaktadır. Neticede toplum hayatından ziyade daha çok toplumun kurallarından soyutlanan birey Durkhiem'in tesbiti ile toplum hayatından uzak kişiyi kendi sorunları ile baş başa bırakan etkenlerin ne kadar çoğalırsa intihara giden yol o kadar hızlı olmaktadır.

Örnek Olay 2 (İntihar)

Karabük 1977 Doğumlu Narkotik Şube Müdürlüğünde görevli Komiser yardımcısı, bekar ,14.07.1999 günü saat.11.00 Beylik Silahı ile intihar eder.

Narkotik Şube Müdürlüğünde Komiser Yardımcısı olarak çalışmaktadır. Görevi gereği sokaklarda uyuşturucu satıcıları ile mücadele halindedir. Bu sırada uyuşturucu satan bir bayanla tanışır ilişkilerini ilerletirler ve sık sık bir araya gelir. Sağlıklı olmayan sosyal hayatı vardır.Görevi gereği uyuşturucu satıcıları ile mücadele etmesi gerekirken, uyuşturucu satan bir kadın ile arkadaşlık yapacak kadar sosyal çıkmazın içerisinde dir.İntihar olayının olduğu gün kendilerini karı koca olarak tanıtarak otele yerleşirler. Gece yarısı bayan silah sesiyle uyanır ve arkadaşının intihar ettiğini görür. İntihar nedeni olarak her ne kadar uyuşturucu satıcısı bayan ile beraberliği sebep gösterilse de yakınları ile yapılan görüşmede çevresine beraber olduğu kadını sevdiğini evlenmek istediğini ancak iş ve aile tepkisinden çekindiği için cesaret edemediğini, bir çıkmaz içinde olduğunu sık sık dile getirdiği, iş hayatında çevresi ile fazla ilgili olmayan etrafındakiler ile iletişimi zayıf olduğunu iş arkadaşları tarafından dile getirilmekle beraber, iş ile sosyal hayat arasında uyum sorunu yaşadığı görülmektedir.

Emniyet Teşkilatında amir yetiştirilmesi temel olarak polis kolejlerinde başlamaktadır.14 yaşında henüz ergenlik çağında sıkı bir disiplin ve hiyerarşinin hakim olduğu okulda ancak hafta sonlarında sabah çıkılıp akşam tekrar okula gelme zorunluluğun olduğu zamanlarda sosyal hayatın içerisinde yer alabilmektedir.Yine öğrencilerin tırnak makasında elbisesine tüm ihtiyaçları okul tarafından karşılanmakta mezun olana kadar her hangi bir sosyal sorumluluk almaktan uzak bir hayat tarzı sürmektedirler. Bu okulların kent merkezlerinden uzak mekanlarda kurulu bulunması,tüm ihtiyaçların belli kurallar çerçevesinde sunulması okul hayatı boyunca aynı öğrencilerle 24 saatini geçirme zorunda kalması gelecekte polis teşkilatında amirlik yapacak öğrencileri sosyal olmaktan uzaklaştırmaktadır. Devamında polis akademisinde de aynı hayat tarzının devam etmesi neticesinde 22-23 yaşına kadar toplum içerisinde yer almamış,kendine ait değerler üzerinde bina edilmiş bir kişiliğe sahip olmayan ve sorumluluk üstlenmemiş polis amirlerine toplumun asayiş ve güvenliğini sağlama gibi ağır bir sorumluluk ile birlikte çok çeşitli yetkiler ile donatılmaktadır. Yine mesleğin en ağır çalışma koşullarının olduğu ve önemli birimlerinden biri olan narkotikte; toplum içerisindeki bir çok sosyal grupla bir anda karşı karşıya bırakma kişiyi sosyal bir şoka uğratmakta,kendi öz değerleri ile toplum değerleri arasında kalması neticesinde sosyal bütünleşmeyi tamamlayamamaktadır.

Örnek Olay 3 (intihar)

Gaziantep 1974 yılı doğumlu, Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde 2 yıllık polis memuru olarak görevli.Bekar, 16.07.1999 günü saat 00:40'da beylik silahı ile intihar eder.

Çevik Kuvvette çalışmaktadır. Ekonomik durumu iyi olmadığı için bir bankadan aldığı krediyi ödeyememiş, aşırı borçlanmıştır. Sürekli alkol almakta, yine çevik kuvvette çalışan arkadaşı ile beraber kalmakta olduğu eve, sürekli sarhoş olarak gelmektedir. Daha sonra tanıştığı bayan arkadaşını da eve davet etmiş ve aynı evde kalmaya başlamışlardı. Ancak ev arkadaşı bu durumdan rahatsız olur . Olay günü beraber eğlence yerine gittiklerini, aşırı alkol aldığını eve dönüş yolunda sürekli silah ile havaya ateş etmek istediğini nitekim Unkapanı civarında üç el ateş ettiğini söyler. Eve geldiklerinde kız arkadaşı ile tartışır, odada yalnız kaldığında diğer odada arkadaşları olmasına rağmen hiç tereddüt etmeden beylik silahı ile intihar eder. Beraber kaldığı iş arkadaşı kişinin düzensiz ve gelişi güzel bir hayatının olduğunu uyarılara rağmen aldırış etmediğini işten çıktıktan sonra zamanın büyük kısmını dışarıda ve alkol alarak geçirdiğini ailesinin ekonomik durumunun zayıf olduğunu ara sıra kendisinin aradığını başka bir bağının olmadığını ifade etmiştir.

Büyük çoğunluğu orta alt tabakadan gelen polis adayları ilk sosyalleşme deneyimini burada yaşamakta. Kendini yeni sosyal statüsüne hazırlamaktadır.Hemen hemen tüm polis adaylarının hayalinde mezun olduktan sonra filmlerde gördüğü aksiyoner polis rolüne uygun birimlerde çalışacağını,suçlunun amansız takipçisi, mağdurun hakkının yılmaz savunucusu olacağı,toplumda en önemli ve kritik görevi ifa ettiği hissi vardır. Ancak çevik kuvvet birimde yetersiz çalışma koşullarında, toplu halde yaşama zorunluluğu ile bir nevi askerlik düzeni içerisinde,maç görevleri,toplumsal olaylarda ön planda müdahale birliği olarak kendini görmek idealist bir polis memurunu istemediği bir durumdur. Beklentisinin aksine bir durumla karşılaşan bir memur zaman zaman alkol alma, aynı evde karşı cinsle beraber evlilik dışı bir hayat yaşama gibi sapma davranışları gösterebilmektedir. İlk mezun polis adayların toplu görev alanlarından olan bu birimde çalışmaları neticesinde hayalleri ile gerçekler karşısında bir çelişki durumu meydana getirmektedir. Yine kendi teşkilatı içerisinde hiçbir polisin çalışmak istemediği,sürgün yeri olarak görülen çevik kuvvette görev yerlerinde bütün günü

çalışma arkadaşları ile ekip otosunda,görevli olmadıkları zamanlar ise birim içerisinde etrafı duvarla çevrili alanlarda geçirme zorunluluğu sivil hayattan kopmalara sebep olmakta,toplumsal olaylarda müdahale eden konumundan dolayı halk arasında iyi bir imaja sahip olmaması ise ayrı sosyal etken olarak görülmektedir. Yine tüm çalışanların ilk polislik deneyimlerini yaşadıkları çevik kuvvet biriminde diğer birimlere göre toplu hareket etme, beraber yaşama zorunluluğu ve meslek doyumuna erişememiş olmadan dolayı kendi alt kültürlerini oluşturmaktadırlar. Bu durum kendi aralarında sosyal dayanışmayı sağlamakla beraber, yanlış yönlendiğinde veya fazlaca ön plana çıkarıldığında iş haricinde yaşadığı sosyal çevre veya sosyal ilişkilerde kırılmalara sebep olmaktadır. İş ve sosyal çevre uyumunu sağlayamadığı zamanlar yalnız kalmakta kendini soyutladığı çevreden hızla uzaklaşarak alkol, evlilik dışı hayat sürme gibi sosyal sapma davranışı gösterebilmekte, hızla bozulan hayat düzeninden dolayı bulamadığı çözümü intihar ile çözme yoluna gidebilmektedir.

Örnek Olay 4 (Teşebbüs)

Kırıkkale 1972 yılı doğumlu, İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde 1 yıllık polis memuru olarak görevli.Bekar, Esenler Menderes mah. İkamet etmekte, 30.09.1999 saat:23:00'da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde görevlidir. İş yerinin yakındaki bir pasta hanede çalışan bir bayanla arkadaşlık kurar. Bayan, polis memuru evde bulunmadığı zamanlar eve giderek memurun temizlik ve yemek işlerini yapar ve aynı evde zaman zaman beraber kalmaktadır. Olay günü kız arkadaşının bir nedenden dolayı kendisini terk etmesinden dolayı bunalım geçirir telefon kulübesinden kız arkadaşına telefon açarak dönmesini söyler aldığı olumsuz yanıt üzerine silahını başına dayayarak eğer dönme intihar edeceğini söyler ancak çevrede bulunan polis memurları tarafından alınarak engellenir.Kendisi ile yapılan görüşmede intihar gibi bir niyetinin olmadığını o an kız arkadaşını gözdağı vermek geri dönmesini sağlamak amacıyla böyle bir harekete giriştiğini silahı ile oynarken çevredeki polislerin bu durumu yanlış anladığını belirtiyor.

Yine bu örnek olayımızda çevik kuvvet biriminde ilk meslek deneyimini yaşayan memurlarda çok sık rastlanan bir durum olan karşı cins ile arkadaşlık neticesinde aşırı duygusal bağlılık görülmektedir. Bazen bu durumlar memurlarda

kontROLSÜZ davranışlara dönebilmektedir. Çok büyük bir bölümünün meslek öncesi hayatlarında bu tür ilişkilerin yaşanmasının hoş görülmediği köy ve kasaba kökenli olması, örf ve adetlerin katı bir şekilde yaşandığı çevre ile şehir hayatının rahatlatıcı ortamında hesap verme zorunluluğunun olmaması memurları şehir hayatında daha rahat hareket etmesine sebep olmaktadır. Tüm çalışanların yeni mezun ve meslek hayatların ilk görev yeri olan çevik kuvvet biriminde çalışan memurlarda bu durum daha bariz bir şekilde görülebilmektedir.

Örnek Olay 5 (teşebbüs)

Adana-KOZAN 1974 yılı doğumlu, Ümraniye İlçe Emniyet Müdürlüğünde 3 yıllık polis memuru olarak görevli. Evli, eşi çalışmıyor, Ümraniye Y.Dudullu'da ikamet etmekte 19.12.1999, saat:00:15”de beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Ümraniye İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli 2,5 yıllık evli çocukları yok. Eşi daha önce hamilelik döneminde çocuk kaybettiği için psikolojik rahatsızlığından dolayı polis Hastanesinde tedavi görüyor. Polis memuru içine kapanık bir kişilik sergiliyor çevresi ve iş arkadaşları ile iletişimi zayıf kimse ile konuşmuyor. Olay günü maç seyrediyor eşinin ikram ettiği tatlıyı ekşi dediği için tartışma çıkıyor eşinin söylediği ”pislik” lafından dolayı sinirleniyor ve hazmedemiyor ve eşini tartaklıyor daha sonra bu iş bitmiştir diyerek silahı ile yan odaya geçiyor ve intihar etmek istiyor. Eşi aslında bu hareketini beklemediği ancak zaman zaman kavga ettiklerinde kendinden geçtiğini ve kendini kaybettiğini söylüyor.

Örnek olayda aslında intihara teşebbüs etmede ateşleyici bir unsur olarak görünen ‘pislik’ lafının temelinde polis alt kültüründe her zaman ağırlığını hissettiren polislik gururunun ön plana çıkması, ayrıca çocuğunun olmamasından dolayı gerek meslek gerekse çevrenin bakış açısı sosyal bir baskı unsuru olarak etken olmaktadır. Diğer örnek olaylarda görülen ani olarak silaha sarılması daha önceden intihara hazırlıklı olduğunu göstermektedir.

Örnek Olay 6 (Teşebbüs)

Hatay-DÖRTYOL, 1969 yılı doğumlu, Bağcılar İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli. Evli, eşi çalışmıyor Seyrantepe polis lojmanlarında ikamet etmekte 21.04.2003, saat:03:00’da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Hava limanında saat:23.00 sıralarında Kıbrıs'tan tatilden gelen eşini karşılar beraberce evlerine gider ve eşinin Kıbrıs'tan hediye olarak getirdiği alkollü içecekten beraber içerler daha önceden sık sık tartışıklarından yine bir vesile ile tartışma başlar. Çocuklarını eşinin annesine bırakmışlardır. Eşi seyahatten geldiğinden dolayı istirahat için odasına çekilir, kişi ise tartışmanın etkisi ile silahını alarak gece yarısı dışarı çıkar bir süre sonra tekrar gelir ve eşinden telefonunu ister eşi telefonu verir ancak sabaha karşı olduğunu söyleyerek eve gelemsini söyler. İçerir girer ve tekrar tartışmaya başlarlar kendi beyanına göre silahı toplu tabanca ve emniyeti olmadığından silahı ateş alır ve ağır yaralanır hastanede ilk ifadesinde intihar etmek istediğini söyler ancak daha sonra hastanede polislerin kendisini sıkıştırdıkları için ben yaptım dediğini ancak olayın kaza sonucu olduğunu söyler olay günü alkollüdür.Yapılan görüşmede böyle bir olayın olmadığını yalnızca silahı ile oynarken kazaen ateş aldığını.Eşi ile arasının iyi olduğunu her aile de olan tartışmaların kendi evinde de yaşandığını ancak bunun intihar için bir neden olamayacağını belirtiyor.

Aile geçimsizliğinin intiharların nedenlerinden biri olduğu bilinmekle beraber tek başına bir etken değildir. Alkol diğer örnek olaylarda görüldüğü gibi burada da bir sapma davranış olarak göze çarpmaktadır.Gece yarısı alınan alkol ve devamında gelen tartışma neticesinde sorundan kurtulmak amacıyla evden uzaklaşma isteği bir çözüm olarak denenmekte ancak alkollü olarak silaha yakınlık intiharın daha rahat denenmesine neden olmaktadır.

Örnek Olay 7 (teşebbüs)

Erzurum–Pasinler, 1974 yılı doğumlu,Maltepe Önleyici Hizmetler Büro Amirliğinde 7 yıllık polis memuru olarak görevli.Evli,eşi çalışmıyor, 22.01.2006 günü saat:00:10'da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

İstirahatlı olduğu gün saat:00.10 sıralarında Deniz restoran da arkadaşları ile alkol alıp sohbet ederler yanlarına gelen bir başka şahıs polis ve Devlet memurlarına hakaret etmesi ile tartışma başlar etrafta bulunan kişilerce ayrılırlar daha sonra hakaret eden şahsın evinin önüne giderek silahını başına dayar. Gelen ekipler vasıtası ile intihar engellenir kendi ifadesinde polise hakaret eden. Hakaret eden şahsa özür dilemesini istediğini ve silahının mermi haznesinde mermi bulunmadığını kimseye zarar vermek istemediğini alkolün etkisiyle silahın başının

hizasına geldiğini intihar gibi bir düşüncesinin olmadığını, ekonomik problemlerinin olduğunu olaydan 2 gün önce çocuklarının kendisinden bir takım isteklerde bulunduğunu ancak alamadığı için çok zoruna gittiğini söylüyor. Olay sırasında hastanede alınan raporda 1.85 promil alkollü olduğu tespit edilmiştir. Olaydan sonra sevk edildiği Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığı bulunmadığı tespit edilmiş ve silahlı aktif polisliğe iade edilmiştir.

Polis teşkilatı bünyesinde silahlı ve resmi üniforma ile görev yapan polis memurları görevleri gereği kendilerini devletin korunmasında hayati öneme sahip oldukları hissine sahiptirler. Yine teori bölümünde de bahsedildiği üzere polis alt kültürünün ana özelliklerinden bir tanesi de muhafazakar bir yapıya sahip olmalarıdır.Devlet aleyhine söylenebilecek en ufak bir söz karşısında savunma ve koruma refleksini gösterme gereği hissetmektedirler.

Örnek Olay 8 (İntihar)

Niğde, 1975 yılı doğumlu,Küçük Çekmece İlçe Emniyet Müdürlüğünde 3 yıllık polis memuru olarak görevli.Evli,eşi çalışıyor, K.Çekmece Gültepe mah. İkamet etmekte, 18.10.2004 günü saat:23:00 intihar eder.

Kişi devamlı surette alkol almakta ve eşini dövmetedir.Yine eşini darp ettiği bir günde ayıldıktan sonra ne yaptığını hatırlamaz bu nedenle aralarında tekrar tartışma çıkar ve eşyalarını alarak evden ayrılır.

Arkadaşlarının evine yerleşir. İstirahatlı olduğu günler evine gidip,banyo ve temizlik ihtiyacını görmekte aynı zamanda 1,5 yaşındaki oğlunu severek tekrar evden ayrılmaktadır. Her iki tarafın ailesi bu duruma müdahale amacıyla telefonla aramaktadırlar ancak kişi eşine telefona cevap vermemesini söyleyerek umursamaz tavırlar sergilemektedir.18.10.2004 günü saat 18:00 de eşi işten geldiğinde evde oturmaktadır ve gel konuşalım der. İlk etap da boşanmak istediğini eşine söyler eşi bu isteğini reddeder ve temiz eşyalarını alarak evden ayrılır. Eşi de morali bozulduğundan dolayı oğlunu alarak aile dostunun evin gider. Polis memuru tekrar arayarak nerede olduğunu sorar ve yanına gider. Eve girer girmez Ramazan ayı olmasına rağmen ev sahibinden alkollü içecek ister.Ancak ev sahibi ramazan ayı olduğundan dolayı ret eder. Eşini alarak evine gider. Bu arada ailesine (babasına) sık sık yalanlar söyler. Eve geldiklerinde tekrar boşanmak istediklerini söyler, eşi tekrar reddeder. Kendisini çok sevdiğini ayrılmak istemediğini söyler.Polis memuru eşine kendisini çok sevdiğini bir melek olduğunu söyleyerek çocuğu uyut ben gidip

eşyalarını alacağım diyerek evden ayrılır. Ancak daha sonra arkadaşlarının evinde kendi silahı ile intihar eder.

Örnek olayda alkol yine sapma davranış olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu arada aile içi anlaşmazlıklar ve aile hayatından kopma neticesinde evden ayrılması İntihara giden yolda hızlı bir değer olarak görülmektedir. Ayrıca toplum değerlerine ters olabilecek isteklerde bulunması ise toplum değerlerinde koptuğunu göstermektedir. İş haricinde eve uğramayıp arkadaşlarının evinde kalması sorunlardan ve sosyal çevreden kaçma olarak değerlendirilebilir.

Örnek Olay 9 (İntihar)

Yozgat ŞEFAATLİ, 1966 doğumlu, Atışalanı Polis Merkezi Amirliğinde görevli. Evli, eşi çalışmıyor, K.Çekmece Halkalı polis lojmanlarında ikamet eder, 07.09.2004 günü saat:07:30'da beylik silahı ile intihar eder.

İntihar eden kişinin mide rahatsızlığı vardır. Olay günü evden işyeri olan Atış alanı Polis Merkezine gitmek üzere çıkar. Evinin karşısında bulunan otobüs durağının arkasındaki boş alanda tek el başına ateş ederek intihar eder. Eşi maddi manevi sorunlarının olmadığını söylemektedir. Kardeşi ve babasını artık çalışamayacağım çok rahatsızım diyerek memleketinden çağırır. Uzun süredir mide rahatsızlığından dolayı sık sık tedavi görüyor. Ancak iyileşemediği için psikolojik sorunlar yaşıyor. Babası ve kardeşi kişinin hiçbir maddi probleminin olmadığını yalnızca son günlerde beliren sağlık sıkıntılarında dolayı kendine dert ettiğini imkanı olsa mesleği bırakıp memleketine dönmek istediğini ancak aile olarak maddi durumlarının iyi olmadığını için bu isteğini gerçekleştiremediğini söylüyorlar.

Dünya ve Türkiye genelinde sağlık sebeplerinden dolayı intiharlar ön sıralarda yer almakla beraber, polis intiharlarına bakıldığında sağlık sebeplerinin ön sıralarda yer almadığı görülmektedir. Ancak ekonomik yönden fazla bir sıkıntısının olmamasına rağmen, sık sık baba ve kardeşlerini İstanbul'a çağırıp artık dayanamadığını mesleği bırakmak ve memleketine dönmek istediğini böylece sorunlarından kurtulacağını belirtmesi yaşadığı çevre ve şehir hayatına yabancılaşma neticesinde kaçışa bir örnektir.

Örnek Olay 10 (intihar)

1974 Yılı doğumlu, Avcılar İlçe Emniyet Müdürlüğünde 6 yıllık polis memuru olarak görevli. Evli, eşi çalışmıyor Avcılar Ambarlı mah. İkamet etmekte, 09.04.2004 saat 01:30”beylik silahı ile intihar eder.

Olay günü kişi işten eve gelir. Eve geç geldiğinden aralarında tartışma yaşanır. Tartışmaya çocukları uyuduğundan yatak odasında devam ederler. Bu sırada silahını eline alarak divana eğilir ve yüzünü kapattığı esnada silahı ile intihar eder. Eşi silah sesini duyduğunu o anda şuurunu kaybeder. Son 6 aydır alkole başlamış maddi sıkıntıları yok iş yerinde uyumlu, neşeli ,esprili ancak içine kapanık bir kişilik örneği sergilemektedir. Ekonomik olarak herhangi bir problemleri yok. Ancak eşi ile arasında sık sık tartışma olduğu ifade ediliyor. İntihar etmeden önce, akşam mesai arkadaşı ile beraber dışarıda geziyorlar. Arkadaşının ifadesine göre gözlemleyebildiği kadarı ile hiçbir probleminin olmadığı varsa bile kendisi veya çevresi ile bunları paylaşmadığını ancak son zamanlarda çevresi ile iletişimini azalttığını belirtmektedir.

Alkol ve içine kapanarak sosyal çevreden kopma bir etken olarak görülmektedir. Aile içi kavga ve anlaşmazlıklar yine aynı durumu paylaşan diğer polis memurları durumu ile benzerlik göstermektedir.

Örnek Olay 11 (intihar)

Konya-ILGIN 1969yılı doğumlu, Sultanbeyli Polis Merkezinde görevli. Evli, 20.06.2006, eşi çalışmıyor Sultanbeyli Ahmet Yesevi mah.’de ikamet etmekte, saat 23:50”de beylik silahı ile intihar eder.

Polis memuru Sultanbeyli Polis Merkezinde görev yapar. Banka kredisi ile kendine bir araç alır. Ödemede sıkıntısı yoktur. İntihar ettikten sonra eşi herhangi bir sorununun olmadığını ancak ailevi olarak sorunlarının olduğunu söyler. Eşi olay gecesi üst komşusuna çıkıp kişi konusunda yardım ister. Polis memuru üst komşuya çıkmadan önce banyo yapmak ister eşine gel sende yap belki sabaha çıkmayız der, ancak eşi sen git ben geliyorum der. Eşi silahı da alarak üst komşusunun portmantosuna koyar, abdest alıp yukarı çıkar çay içtikten sonra komşusuna sorununun olmadığını gayet normal olduğunu söyler. Eşine sert bir şekilde kendi

evlerine inmeleri gerektiğini söyler. Misafirlikten geldikten sonra silahını sorar eşi komşusuna bıraktığını söyler. Kişi kendisine zarar vermeyeceğini söyleyerek eşini ikna eder silahı getirir,şarjörünü çıkartır ve odasına ben geliyorum diyerek gider ve bir müddet sonra silah sesi gelir.

Yapılan görüşmede kişinin görünürde herhangi bir probleminin olmadığını varsa da bilmediğini ev içinde kavga ettiklerini söylüyor.Ancak son zamanlarda davranışlarında gariplikler olduğunu bu nedenle silahını ev içerisinde kendinden uzak tutmaya çalıştığını ifade ediyor. Nitekim intihar etmeden önce abdest alma isteği bunu eşine de teklif etmesi intihar niyetinin aslında daha önceden planlandığını göstermektedir.

Örnek Olay 12 (Teşebbüs)

Kilis 1972 yılı doğumlu Bahçelievler Trafik Denetleme Amirliğinde görevli. Evli,20.08.2004 günü saat 22:30'da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Kişi kendisinden 8 yaş büyük ve daha önce 2 kez evlenmiş olan bir bayanla ile evlenir. Eşinin önceki evliliklerinden 3 çocuğu vardır.aynı zamanda eşinin kız kardeşi de aynı evde yaşamaktadır. Eşi daha önce işlediği bir suçtan dolayı sabıkalıdır. Emniyet Genel Müdürlüğü izin vermemesine rağmen bu bayanla evlenir. Evlendiğinde Mersin'de görevlidir, sık sık kavga ederler. Evlenmeden önce eşinin evine gelip gidenlerin çok olduğunu söylemektedir. Bu nedenle eşinden şüphelenmektedir. Eşinin kendisi ile sırf çocuklarına bakması ve geçimini sağlaması için evlendiğini düşünmektedir. İstanbul'a tayin ister ve taşınır. Ancak sorunlar bitmez,borca girer daha sonra evini ayırır. Ayrı evde kalmaya başlar,olay günü eşinin kaldığı eve konuşma amacıyla gider biraz oturur. Daha sonra yatak odasında silahını alır, doldur boşalt yaptıktan sonra eşinin alınına silahı dayar "bu gün düşündüğüm şey gerçek olacak" "sürprizim buydu, bu gün ölüm var."diyerek tehdit eder.psikolojik açıdan sorunlu sözler söyler, baldızı telefon ile Polis çağırır ancak eşinin iknası ile vazgeçer onu öldürmekten vazgeçer silahı kendine dayayarak intihar etmeye kalkışır.Yapılan görüşmede Kendisin psikolojik boşluk içinde olduğunu davranışlarının normal olmadığını yaşadıklarının etkisi altında kaldığını söyler.Eşinin daha önce iki evlilik yapmasını,önceki evliliğinden olma çocuklarının bakımını üstlenmesi için kendisi ile evlendiğini düşündüğünü ayrıca evlendikten sonra eşinin geçmişi ile ilgili öğrendiği bazı konuların moralini çok bozduğunu yanlış

bir tercih yaptığını başka çıkış yolu olmadığı için böyle bir şeye teşebbüs ettiğini ancak amacını korkutmak olduğunu söylüyor.

Evlilik hayatını yalnızlıktan kurtulma amacıyla yapmıştır. Yine eşinin kendinden yaşça büyük,daha önce sabıkalı,daha önce 2 evlilik yapmış ve bu evliliklerden 2 çocuğunun bulunması,polis memurunun Türk toplum yapısında pek görülmeyen bir evlilik yaptığını göstermektedir.Evliliğin uzun vadeli bir birliktelik yerine daha çok duygusal ve ekonomik kaygılara dayalı bir evlilik olduğu görüntüsü vardır.

Örnek Olay 13 (İntihar)

İstanbul-PENDİK 1960 yılı doğumlu.10.08.2006 günü saat 13:50'de beylik silahı ile intihar eder.

Kişi Kız arkadaşı ile abisinin bulunduğu müşavirlik bürosuna giderek konuşmak ister kız arkadaşının abisi "seninle konuşacak bir şeyimiz yok" diyerek kolundan tutarak dışarı atar ve kapıyı kapatır. Ancak polis memuru bir süre sonra kapıyı açıp içeri girer. Silahını çekerek önce Nurcan isimli kız arkadaşını vurur,daha sonra abisini yaralar ve silahını başına dayayarak intihar eder.Çevresi ile yapılan görüşmede intihar edecek bir yapısının olmadığını Nurcan isimli arkadaşını çok sevdiğini ancak kızın ailesinden karşı çıkmalar olduğu için zor bir durumdadır birkaç kez yine bu konularda tartışmalarının olduğu söyleniyor.İş arkadaşları intihar edecek bir yapıda görünmediğini intihar etmesinin kendileri için bir sürpriz olduğunu söylüyorlar. Ekonomik bir sıkıntısı olmadığı biliniyor.Ancak ikili ilişkilerde yaşadığı sıkıntılardan dolayı son zamanlarda davranışlarının garipleştiği, çevresi, ile kavgalı hale geldiği sık sık arkadaşları ile tartıştığı bilinmektedir.

Örnek Olay 14 (teşebbüs)

Kilis 1973 yılı doğumlu,Havalimanı Şube Müdürlüğünde görevli.Bekar 12.02.2002 saat 11.30'da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Şahıs polis Okulundan mezun olduktan sonra Hava limanı Şube Müdürlüğünde göreve başlar. Aynı yerde çalışan bayan bir memura karşı duygusal hisler beslemeye çalışır. Ancak utangaç kişiliğinden dolayı duygularını açamaz, bir arayış içerisinde. Görev çıkışı yolda karşılaştığı daha önce beraber çalıştığı başka bir polis memurundan yardım ister. O da konuyu halledebileceğini söyler. Fakat

aylarca oyalar. Bu zaman içinde para ister. Daha sonra bayan memur ile eşinin konuştuğunu ve arkadaşlık teklifini kabul ettiğini söyler. Ancak buluşma gerçekleşmez, amirinden yardım ister. Amiri yardım vaadinde bulunan memuru çağırır ve konuşur daha sonra bayan memuru çağırır. Adı gecen bayan hiç bir şey bilmediğini kimseye herhangi bir söz vermediğini söyler. Kişiye de çok kızgın olduğunu söyler. Polis memuru bu durum üzerine duygusal boşluğa düşer.Yıkılmış bir ruh hali ile ekip arabasında silahını çekerek intihar etmek ister,ancak ikna edilir.

Aynı zamanda telsizden duygusal hisler beslediği kişiye şiir söyleyecek kadar manevi boşluk yaşamaktadır.Bu tür olaylarda tüm polis memurlarının iddia ettiği gibi kesinlikle intihar gibi bir niyetinin olmadığını ancak aldatılmışlık hissi içerisinde olduğunu sevdiği polis memuresinin alenen kendisini sevmediğini söyleyince hayal kırıklığına uğradığını bu durumun kendisinde derin yaralar açtığını çevresi ve arkadaşları tarafından aldatılmışlık duygusu içerisinde kontrolünü kaybederek bu şekilde davrandığını söyler.

Örnek Olay 15 (İntihar)

Sivas,1966 yılı doğumlu,Fatih İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli.Evli, eşi çalışmıyor ,24.05.1999 saat 20.45”de beylik silahı ile intihar eder.

Evlidir, ancak sık sık Laleli’de içkili restoranlara giderek alkol alır. Bu restoranların birinde garson olarak çalışan yabancı uyruklu bir bayan ile ilişki kurar. Ve sık sık birlikte olmaya başlarlar. Ancak ailesi bu durumu öğrenir,rahatsızlığını dile getirir. Fakat ailesini dinlemez ve bana karışmayın der. Eşi yabancı uyruklu bayana telefon ederek,eşi ile aile hayatı yaşayamadıklarını aile düzenlerinin bozulduğunu ve eşini bırakmasını söyler. Yabancı uyruklu bayan bırakır, ancak kişi bırakmaz sıkıştırır ve arkadaşlıklarının devamını talep eder. Restoranda olay çıkarır. Silahını başına dayayarak intihar etmek ister. Çevresi engeller. Olay günü yabancı uyruklu bayanı ve arkadaşını sahilde bir çay bahçesine davet eder. Alkollüdür,biraz konuşurlar sonra tuvalete gider gelir ve aniden silahı ile karnına ateş ederek intihar eder. Arkadaşları ve ailesi kişinin son görev yeri olan Fatih ilçesinde göreve başladığı andan itibaren sık sık içkili eğlence yerlerine takıldığını evini ihmal ettiğini söylüyor.Beraber yaşadığı yabancı uyruklu bayan ile yaşamaya başlamasından itibaren ailesini bir yük olarak gördüğünü ailesinin bu ilişkiyi bilmesine rağmen eşine ‘bana karışma ‘diyebilecek kadar pervasız ve rahat olduğunu söylüyorlar. Polis

memurunun iş yoğunluğu yüksek,şehrin en işlek yerinde olan polis merkezinde çalışmasından dolayı farklı bir sosyal çevre içerisine girdiği aile hayatından tüm karşı çıkmalara rağmen evlilik dışı birlikte yaşama gibi cinsel sapma davranışı gösterdiği çevre baskısından dolayı bunaldığı ancak bu ilişkilerinden vazgeçmediği görülmektedir.Ancak bozulan evlilik hayatı, sosyal çevreden soyutlanma neticesinde bir taraftan bırakmadığı evlilik dışı ilişkilerinde ki çelişkiler diğer taraftan ise yanlışlığını bilmesine rağmen evliliğini ihmal etmesi intihara giden yolda önemli aşamalar olarak görülebilir.

Örnek Olay 16 (Teşebbüs)

Konya-ILGIN,1978 yılı doğumlu, İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde 1 yıllık polis memuru olarak görevli.Bekar,16.03.2002 saat 14:30”da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

İzinsiz olarak memleketi Konya\ılgın’a gider.Babasının mezarını ziyaret eder.Kız kardeşi nişanlı olmasına rağmen, evli bir şahıs tarafından kaçırıldığı için bunalıma girmiştir. Kız kardeşi babası öldükten sonra, üvey annesinin yanında kalmaktadır. Dağılmış bir aile yapısına sahiptir. Babasının mezarını ziyaret ettiğinde alkollüdür ve duygusal yoğunluğun etkisinde beylik silahı ile havaya ateş etmeye başlar. 3 kez havaya ateş ettikten sonra dördüncü atışı kafasına isabet eder.İş arkadaşları çevresi ile ilişkilerinin zayıf olduğunu, sorunlu bir hayata sahip olduğunu,kendine fazla dikkat etmediğini amirlerine karşı yalan söylediğini belirtirler.Babasının mezarına alkollü gitmesi davranışlarındaki bozukluğunu göstermektedir. Gerek kültürümüzdeki örf ve adetlerde gerekse dini kaidelerde ölen bir kişinin mezarına alkollü gitme pek rastlanan ve olumlu karşılanan bir davranış tarzı değildir.

Örnek Olay 17 (İntihar)

Bartın 1976 yılı doğumlu, Çevik kuvvet Şube Müdürlüğünde 2 yıllık polis memuru olarak görevli.Bekar, 21.03.2000 saat 23.30”da beylik silahı ile intihar eder.

Çevik Kuvvette çalışırken bayan polis memuru ile tanışır.Arkadaş olurlar. Sık sık bir araya gelip konuşurlar. Polis memuru bayan polis memuru ile evlilik düşünür ve kendini bu duruma göre hazırlarken , bayan arkadaşı bu evliliğin

zamana ihtiyacı olduğunu söyler ve arkadaşlığı bitirir. Ancak ısrarla arkadaşlığın devamını ister.Bunalıma girer.Davranışları normal değildir, 21.03.2000 günü akşam görev dönüşü arkadaşına mesaj çeker. Daha sonra bayan memurun evine 23:30 sıralarında gider,kapı önünde kendisini görür görmez hiçbir şey söylemeden silahını çeker kafasına dayar,tetiği çeker ancak silah ateş almaz.Tekrar silahına mermi sürerek tereddütsüz tetiğe basar ve intihar eder.Kız arkadaşına göre arkadaş olma teklifinin kişiden geldiğini sık sık işyerinde beraber olduklarını ancak onun bu arkadaşlığı çok ciddiye aldığını son dönemlerde arkadaşlığı bitirdiğinden dolayı çok ciddi bir sarsıntı yaşadığını bu nedenle tekrar konuşmaya başladıklarını ancak

Polis memuru ile yalnızca arkadaş olduklarına bunun haricinde evlilik düşünmenin henüz erken olduğuna ikna edemediğini bu sebepten dolayı kavga ettiklerini onu yaşadığı şartlara göre fazla hayalci olduğuna inanmaktadır. Ancak mesleğe yeni başlayan memurlar ilk sosyalleşme aşamalarını yaşadıkları görev yerlerinde ya iş çevresinde karşı cins ile yakınlaşma çabasına girmekte veya yaşadıkları sosyal çevreden ilişkiye girmekteler.Ancak yaşının gereği olarak çoğu zaman aceleci davranmakta ve yanlış kararlar verebilmekteler. Genellikle bu kararlar yalnızlık hissinden kurtulmak ve şehir hayatının yıpratıcılığına karşı dayanışma amaçlı verilen kararlar olmaktadır.

Örnek Olay 18 (İntihar)

Sarız 1970 yılı doğumlu,Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli.Evli, Sarıyer’de ikamet etmekte,17.05.2000 günü saat22.55”de beylik silahı ile intihar eder

Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğünde çalışır. Yazın şark tayini çıkacağından dolayı ,düzeninin yıkılacağını, şarkta görev yapamayacağını söyler. Ancak çözümünün olmadığından dolayı bunalıma girdiğini çevresine söyler.Eşi ile birlikte Kireçburnu’nda bir restaurantda alkol alırken yine bu sorun gündeme gelir.Ani bir hareketle silahını çeker ve kafasına ateşleyerek intihar eder.Ekonomik bir sorununun olmadığı biliniyor neden intihar etmiş olabileceği konusunda eşinin bir fikri yok.Yalnızca İstanbul’dan ve çevresinden ayrılacağı için bir üzüntü ve bunalım yaşadığı bu nedenle intihar etmiş olabileceği bilinmektedir.

Polis teşkilatında ilk görev yeri olarak hayat standardının yüksek olan,terör probleminin olmadığı şehirlere tayin olmaktadır. Belli bir zaman sonra doğu görevi olarak tabir edilen daha az gelişmiş sosyal imkanların az olduğu illere tayin olmaktadır. Yaşadığı şehir ile bütünleşmiş bireyin alıştığı çevreden ayrılmak ve oturmuş düzenini bırakmak zor bir durum olarak karşısına çıkmaktadır.

Örnek olay 19 (İntihar)

İstanbul 1960 yılı doğumlu, Kadıköy Asayiş Büro Amirliğinde görevli. Evli,18.05.2000 saat 13:00”da beylik silahı ile intihar eder.

Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğünde görev yapar.Daha önce 2 evlilik yapmış birde gayrimeşru yaşadığı bir arkadaşı var.Sık sık alkol alır.Cep telefonu ile arkadaşına uygunsuz mesajların yanında ruhsal durumu bozuk,görevli polis memuruna ters,ruhsal durumunun iyi olmadığını belli eden mesajlar çeker.İntihar etmeden önceki gece bayan arkadaşı ile maçı izler.Eve giderken ikinci eşi arar, bayan arkadaşı cevap verir ve tartışılır. Bayan arkadaşı ilişkisini bitirdiğini söyler. Gece 03:00 gibi intihar teşebbüsünde bulunur.Ancak yapamaz.Sonraki gün işe gelir.Gayet normal davranır, beraber çalıştığı arkadaşını “Seni yukarıdan çağırıyorlar” diyerek, arkadaşını odadan uzaklaştırdıktan sonra tek el kafasına ateş ederek intihar eder.Gece hayatına düşkünlüğü ile biliniyor daha önce başından iki evlilik geçmiştir ancak yürütemediği için ayrılmıştır. Ekonomik olarak sıkıntılarının olduğu bilinmektedir.Sosyal hayatında hem evlilik dışı ilişkilerden dolayı problemler yaşamaktadır.

Örnek Olay 20 (İntihar)

İzmir 1971 yılı doğumlu ,Asayiş şubede görevli.Evli, eşi çalışmıyor G.Osmanpaşa Mimar Sinan cad. oturmak,18.12.2002 günü saat 00.10’da beylik silahı ile intihar eder.

Şark görevini Hakkari’de yapar, dönüşte İstanbul Asayiş Şubesi gibi çalışma koşullarının çok ağır olduğu bir kısımda çalışmaya başlar.İki çocuğu vardır.Şark görevinde iken yatak odasında ki aynayı silahı ile ateş ederek kırar.İzmir’den borç ile ev aldıkları için aşırı borçları vardır.Yine intiharın akşamında eşine intihar edeceğini

belirtir konuşmalar yapar.Olay akşamı “Al şu silahla beni vur” diye eşine konuşur.Ancak eşi “Seni neden vuracaktım şu silahınla oynayıp durma! İyi ki silahın var!”diyerek diğer odaya çocukların yanına geçer.Birkaç dakika sonra silah sesi gelir, eşi intihar etmiştir.Eşinin beyanına göre sık sık silahı ile oynayan biridir.Özellikle intihar etmeden önceki son günlerde sık sık silahı çıkarıp sağa sola nişan almakta, eşine bunalımda olduğunu belirtir.Ölmek istediğini belirten teklifler yapmaktadır. Borç burada birey üzerinde ağır bir baskı unsuru olarak öne çıkmakla beraber doğu görevi sırasında birkaç kez silahı sağa sola ateş etmesi önemli bir nokta olarak görülebilir. İntihar etmeden önce eşine kendisini vurmaya şaka yolluda olsa teklif etmesi ise intihar etmeye hazırlıklı olduğunu göstermektedir.

Örnek Olay 21(Teşebbüs)

Tunceli 1973 yılı doğumlu, Sabiha Gökçen Havalimanında görevli. Evli, eşi çalışmıyor ,Kartal Petroliş mah. İkamet etmektedir,17.11.2001 günü saat 00:10'da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Eşi ile sık sık kavga eder.olaydan iki gün önce de kavga ederler ve eşi babasının evine gider.Polis memuru ise durumu ailesine açar ancak beklediği desteği alamayınca eşinin ifadesi ile daha fazla bunalıma girer ve kendisini boşlukta hissetmeye başlar.Aile ve çevresinden dışlandığı hissine varır. Eşine olay gecesinde telefon açarak barışmak istediğini ve eve gelmesini ister. Eşinden olumsuz cevap alınca;”Sabaha cesedimi görürsün o zaman” diyerek telefonu kapatır.Eşi telaşa kapılarak tekrar telefon açar, ancak cevap alamaz.Acele ile eniştesi ile birlikte eve gelirler. Ancak evde gayet sakin bir şekilde oturmaktadır.Barışma amaçlı konuşurlar ancak bir neticeye ulaşamazlar.Tekin silahını alarak banyoya girer ve karnına bir el silahla ateş ederek intihara teşebbüs eder. İfadesinde banyo yapmak istediğini,silahını çamaşır makinasının üzerine bırakırken ateş aldığını iddia ederek, intihar etmek istemediğini söylüyor.

Örnek Olay 22 (teşebbüs)

Gaziantep 1971 yılı doğumlu,Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde görevli.Evli 22.02.2001 günü saat 01.30'da beylik silahı ile intihara teşebbüs eder.

Senelik İzin alarak memleketi G.Antep 'e gider.Evli ve mutlu bir hayatı var ekonomik açıdan herhangi bir sıkıntısının olmadığı, olay günü dışarıda alkol aldığı eve gelince alkol almaya devam ettiğini, alkollü olarak silahını temizlemeye çalıştığını, ancak silahın patladığını belirtiyor.Ancak şahıs çevik kuvvet şube müdürlüğünde çalıştığı sırada sağlık durumundaki bozulmalar nedeni ile Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları hastanesine sevki yapılmış,yapılan muayenesinde "Dürtü Kontrol Bozukluğu "teşhisi konulmuştur.Herhangi bir sorunun bulunmadığını ancak sık sık silahı ile oynadığını sağa sola silahı ile nişan aldığını intihar etme gibi bir niyetinin olmadığını olay gecesi de alkol aldığından dolayı kendinde olmadığını bu nedenle yanlışlıkla silahın ateş aldığı söylemektedir.

Örnek Olay 23 (İntihar)

K.Maraş 1973 yılı doğumlu ,Bağcılar ilçe Emniyet Müdürlüğünde görevli. Bekar, Bağcılar'da ikamet etmekte,beylik silahı ile intihar eder.

Kişi olay günü arkadaşlarını yemek yeme davetiyle eve çağırır .Mangal yakılırı alkol alır.Daha sonra arkadaşları gitmek isteyince kağıt oynayalım diye arkadaşlarını evde tutar.

Bir ara cep telefonunu ile oynamaya başlar arkadaşlarının dalgınlığından istifade ederek. Silahı ile intihar eder.Arkadaşlarının beyanına göre daha önceden herhangi bir sorununun olmadığını neden intihar ettiği hakkında bir tahminlerinin olmadığını söylüyorlar.

İntihar eden veya teşebbüs eden genç ve bekar memurlar arasında alkol alma ve alkollü iken silahı ile oynama sık sık rastlanan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.Ancak burada dikkat edilmesi gereken bu kişilerin sosyal münasebetlerin çalışma arkadaşları ile kısıtlı olması ya evde alkol alıp eğlenme veya dışarıda sınırlı bir sosyal çevre ile münasebet içerisinde olma sosyal sapma ve toplumdan uzaklaşma olarak açıklanabilir.

Örnek Olay 24 (intihar)

İğdir doğumlu, Kocasinan Karakolunda görevli.Evli , eşinden ayrı yaşıyor Bahçelievler Kocasinan mah.'de ikamet etmekte, beylik silahı ile intihar eder.

Evli ancak eşi daha önce ki ailevi sorunlar nedeni ile Almanya'da bulunan anne babasının yanına gider. Akraba evliliği yapmıştır. Eşinden ayrı yaşadığı için sık sık bunalıma girer ve birkaç kere intihara teşebbüs eder ancak çalışma arkadaşları ile amirleri tarafından ikna edilir. Arkadaş çevresinde eşinden ayrıldığı için çok zor günler geçirdiği ve dayanacak gücü kalmadığını belirtiyorlar. Olay günü ailesine "kendimi vuruyorum" anne, baba sizi çok seviyorum" gibi ifadeler içeren bir mektup bırakmıştır. Çalışma arkadaşları kendisinin iyi ve uyumlu içine kapanık, ekonomik açıdan durumunu iyi olduğunu az miktarda borcunun bulunduğu ancak ara sıra içine girdiği bunalım neticesinde birkaç kez intihara teşebbüs ettiğini bu nedenle sık sık kendisini kontrol ettiklerini söylüyor. Yaşadığı ailevi sorunlar nedeniyle sosyal bir çıkmaz yaşadığından dolayı intiharı bir çözüm yolu olarak seçmiş olduğu görülmektedir.

3.1.3.DEĞERLENDİRME

Modernleşme ve şehirleşmenin getirdiği yeni hayat tarzı toplumsal çözümler meydana getirirken toplum içerisinde düzeni ve güvenliğini sağlamakla görevli polislerde kendi içerisinde yalnızlaşmasına ve toplumdan uzaklaşmasına neden olmaktadır. İleriki safhalarda çevresinden ve meslek grubundan uzaklaşan birey intihara meyilli bir hale gelebilmektedir.

Personelinin büyük bir kısmını kırsal kökenlilerin oluşturduğu polislerde kültür değerlerinin iç içe girdiği kentlerde uyumda zorluk çekmekte şehir kültürüne uyumda zorluk çekmektedirler. Bu da intiharı tetikleyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye genelinde en önemli intihar nedeni (% 31,9) hastalık olup daha sonra sırayı (%25,5)ile aile geçimsizliği, üçüncü sırayı (%16,1) ile geçim zorluğu almaktadır. Öğrenim başarısızlığı (%3,6) en seyrek olarak tespit edilen intihar nedenidir. İstanbul örneğinde intihar eden ve intihara teşebbüs eden 24 örnek olay içerisinde en yüksek oranı aile geçimsizliğine bağlı gece hayatı ve düzensiz hayat, ikinci sırayı ekonomik sebepler, üçüncü sırayı hastalık almıştır.

Türkiye genelinde intihar aracı olarak en yüksek oran ile asma, ikinci olarak ateşli silah, üçüncü olarak ilaçla intihar iken İstanbul örneğinde 24 örnek olayının 24 de(% 100) ateşli silahla (kendi beylik silahı) intihar ve intihara teşebbüsünde

bulunmaları diğer intihar araçlarını kullanmamaları dikkat çekicidir. Burada dikkat çekilmesi gereken bir diğer konu ise polislerin İstanbul da meslek onurlarının intihar şekillerinde de ön plana çıktığı hususudur. Nitekim İncelenen 24 örnek olay içerisinde 23 olayda beylik silahı ile kafasına ateş ederek bir olayda yine beylik silahı ile karnına ateş ederek intihar ve intihara teşebbüs etmiştir.

İntiharların genellikle kesin, kararlı ve ölümlü sonuçlanan yöntem olan ateşli silah ile gerçekleşmesi, toplumdaki dışlanma ve yalnızlığa itilme ile ilişkili olabilir. Bunun yanında Türkiye’de intihar yöntemlerinde asma ve ilaç ile intihar ön sırada iken polisler arasında incelenen örnek olaylarda tümünün kendi beylik silahı ile intihar etmeleri polis alt kültürünün bir neticesi olan ölüme giderken korkmadığı ve gururuyla intihar ettiği söylenebilir.

İstanbul da son 10 yıl içerisinde intihar eden polisler arasında polis memurları 1. sırada yer almaktadırlar. Örnek olaylarda bulunmamasına karşın bayan polis memurları ise erkek polis memurlarına göre intihar oranı 2,5 kat fazladır. Ancak İstanbul Emniyeti ve Türkiye deki tüm polisler arasındaki bayan polis memurlarının sayı olarak azlığı bayan polis memurlarının intihar oranında önemli bir artışa neden olmaktadır.

Yine meslek hayatının en zor ve en etin bir dönemini teşkil eden toplum içerisinde yer edinme ve kendi başına topluma ve kent hayatına uyumda büyük zorlukların yaşanması ilk beş yıldaki intihar oranı 9 örnek olay ve % 37,5 ile en önemli bir oranı teşkil etmektedir.

24 örnek olayda yer alan intihar ve intihara teşebbüs vakalarından bir kısmı lojmanda kalan, diğer kısmı ise Esenler, Bağcılar, Ümraniye Maltepe, Küçükçekmece gibi göç nedeniyle hızlı bir yapılanmanın yaşandığı kendine has kültür değerlerinin oluştuğu orta alt gelir grubunun meydana getirdiği varoş tabir edilen semtlerde yaşamaktadırlar.

İncelenen 24 örnek olaydan intihar etmeden önceki son çalıştıkları birimlerce bakıldığında 14 örnek olay(% 58,2) ile İlçe Emniyet Müdürlüklerinde 5 örnek olay (%20,8) ile Çevik Kuvvette 2 örnek olay (%8,3) ile Hava limanı Şube Müdürlüğü 1 örnek olay ile (%4,16) Hassas Korumalar Şube Müdürlüğü, Narkotik Şube Müdürlüğü, Asayiş şube müdürlüğü gelmektedir. Biri hariç diğer 23 örnek olay emniyet içerisinde yoğun çalışma ortamının olduğu, halkla direkt iletişim halinde

bulunan birimlerde çalışmaktadırlar.Birimler arası değerlendirmede İlçe Emniyet, Çevik Kuvvet ve karakol birimlerinin intihar olaylarında ilk sırayı aldıkları görülmektedir.Bu durum Çevik Kuvvet personelinin sorunlarını dile getirmek amacıyla izinsiz gösteri olaylarının temelinde bazı sorunların var olduğunu göz önüne sermektedir.

24 örnek olaydan 9 (%37,5) bekar 15 örnek olay (%62,4) evlidir. İntihar nedenlerine bakıldığında 8 örnek olay (%33,2) düzensiz aile hayatı ve kız arkadaşı ile tartışma. 10 örnek (%41,6) olay aile içi geçimsizlik, sürekli eşler arası tartışma, 1 olay eşi tarafından terk edilme, 1 olay hastalık, 1 olay mesleki sorun, 1 olay ekonomik sebepler ve 1 olay ise psikolojik sorun olarak yer almaktadır.

Yaş durumuna göre intihar, mevcut toplam intihar olaylarının 1/3 ten fazla bir oranını oluşturduğu ve neden olarak ise mesleğe yeni giren genç polislerin disiplinli olan ve zor çalışma şartlarına sahip mesleğimize uyum sağlayamaması, ilk yılların genelde yalnız ve aileden uzakta geçmesi gibi nedenler ise sebep olarak sayılabilir.Meslekteki ilk yılların aile kurma,evlenme gibi insana sorumluluk yükleyici bir döneme rastlaması da önemli bir noktadır.

İncelenen 24 örnek olaydan 10 tanesi (%41,6) intihar ve intihara teşebbüs etmeden önce alkollüdürler. İntihar eden polis memurlar arasında aşırı alkol tüketimi çevre faktörünün etkisinde görülmekte ise de hayata tutunma çabasında başarısız olma veya sosyal çevreden çeşitli nedenlerden dolayı uzaklaşma neticesinde kendi içine çekilme toplum ile kendi arasına mesafe koymanın bir değişik şekli olarak görülmektedir. Ancak burada vurgulanması gereken önemli bir konu alkol ile silahın bir arada olması intihara karar verme aşamasında olan birey için kolaylık sağlamaktadır.

Bekar polis memuru intiharlarının 9 örnek olay (% 37,5) oranında çıkması ve bu örnek olaylarının 5 inin Çevik Kuvvette çalışması, ilk görev yeri olması nedeniyle hayatın içinde tutunamamak, aile sorumluluğunun bulunmaması kendisini hayata bağlayacak güçlü bağların olmaması ile açıklanabilir.

İncelenen olaylara göre emniyet teşkilatı içerisinde sanıldığıının aksine intihar nedenleri arasında ön sıralarda, yapılan diğer tüm araştırmaların aksine ekonomik sebepler,stres gibi nedenler değil daha çok personelin sosyal hayatta ilişkilerinin zayıf olması,toplum içerisinde yalnızlık ve kent hayatının hızlı işleyişine intibaksızlık yatmaktadır.Nitekim meslek hayatının ilk 5 yılındaki intihar oranlarının yüksek

çıkması ve intihar ve intihara teşebbüs edenlerin bekar özel hayatlarında inişli çıkışlı seyir bunu doğrulamaktadır.

Veriler, polislik gibi toplumsal yaşamın düzeni açısından çok önemli bir mesleğin seçiminde, standartlaşmış ve etkisi yüksek olan bir etkenin olmadığını göstermektedir.Sonuç itibarı ile, polislerin mesleklerini tercih etmelerinde negatif değer ölçülerinin baskın bir rol oynadığı söylenebilir. Bu durum,onların meslekleri ile bütünleşmelerini,mesleki kültür, değer ve norm kalıplarına sahip olmalarını olumsuz yönde etkilemektedir.Sonuç itibarı ile ortaya çıkan sosyo demografik nitelikler,Türk polisinin kültürel, toplumsal ve eğitim statüsü açısından düşük düzeyli bir sosyolojik ve demografik profile sahip olduğunu göstermektedir.

Mekansal bağlamda ise, küçük yerleşim birimlerindeki polislik ile büyük yerleşim birimlerindeki polislik arasında önemli farklılaşmalar olmaktadır.Küçük yerlerde polis halkla daha fazla yüz yüze ve dostluk ilişkisi içinde bulunması nedeni ile insanların her türlü problemleriyle ilgilenir.Burada polisle halk arasındaki sosyal ilişki resmi ve ikincil bir ilişki olmaktan çok güven ve işbirliğine dayanan birincil bir ilişki biçiminde tezahür etmektedir.Oysaki büyük şehirlerin ve metropollerin merkezlerinde polis kendisini insanlardan hayli uzak bir mesafede bulmaktadır.Şehirlerin ve metropollerin soğuk yüzü, resmi ve ikincil ilişkiler genelde kişiler arasında özelde ise, polis vatandaş arasındaki güven duyma alanını daraltmıştır.

Polis alt kültürü ve polisin çalışma doğası onu toplumdan tecrit etmeye eğilimlidir.Polis bireylerini birleştiren kardeşlik anlayışı ölçüleri,eşit olarak onları toplumun geri kalan bölümünden izole etmektedir.Polisi toplumdan tecrit eden, toplumla çatışma ortamı oluşturan karakter özellikleri,toplumdan bağımsız değerleri kapsayan yeni bir sosyal grubu doğurur.Bu sosyal grubun toplumun diğer kalanından farklı tezahür eden kuralları karakteristik olarak grubu geri kalanlardan ayırır.

Polisin en başta, öncelikle mesleğe girmeden önceki hayatının alt kültür yapısının irdelenmesinin faydasına inanılmış ve polisin genel bir yapısı ortaya konmaya çalışılmıştır.Buna göre polisin genelinin çok çocuklu,eğitim seviyesi düşük,dar gelirli küçük muhitlerde yaşayan,daha çok ekonomik nedenlerden dolayı bu mesleği seçen kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Topluma dinamik bir yapı kazandıran değişim faktörü, toplumun tüm unsurlarını ve çevresini etkilemektedir. Bu etkiden en fazla pay da sosyal bütünleşmeye düşmekte ve sosyal olayların analizlerini zorlaştırmaktadır.Değişim,sosyal bütünleşmeyi engelleyici bir duruma gelirken, bunun karşıtı olan sosyal çözülmeyi hızlandırabilmektedir.

Sosyal bütünleşmeyi etkileyen fiziksel, ekonomik,teknolojik, sosyal ve kültürel faktörler,değişim süreciyle beraber aynı şekilde sosyal çözülmeye de yol açabilir.Bu nedendir ki değişimle sosyal bütünleşme arasında doğrudan bir ilişki vardır.Değişimin kaçınılmaz olduğu düşünülürse, değişimin olumsuz etkilerini azaltmak için,sosyal yapıyı meydana getiren unsurlarla, bütünleşmeyi kolaylaştırıcı önlemler alma yoluna gidilmelidir.

Türkiye de artan şehirleşmeyle birlikte, nüfusun %60 dan fazlası da şehirlerde oturmaktadır.Metropol bölgeleri kuşatan yeni şehirlier çoğu zaman şehirde aradıklarını bulamamakta, maddi açlık ve manevi boşluk tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Şehir çevrelerinde devam eden inşaat hummasıyla birlikte yeni bir kültür de inşa edilmektedir.

Göçler ile birlikte bireylerin sosyal ve kültürel ortamları değişmekte buda beraberinde uyum sorunu ve intihar düşüncesini tetiklemektedir.

Eve haciz gelmesi, iflas, ev yıkımı, iş hayatında prestij kaybı gibi durumların, intihar ve intihar girişimlerinde tetikleyici olabildiği görülmüştür. Ekonomik sıkıntılar kadınlarda intihar girişimi davranışına yol açarken erkeklerde intihara neden olabilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sanayileşme ve şehirleşme kültürlerde bir değişmeye neden olmakta, günlük hayatta etki etmektedir. Dolayısıyla ülkemizde İstanbul, İzmir, Ankara, Adana gibi şehirleşmenin tam anlamıyla bir süreç halinde yaşandığı ve diğer kırsal bölgelerden yoğun göç alan illerde görev alan polis memurları da köken olarak sahip oldukları kültür yapıları ile şehre hem uyum sağlamaya çalışmakta, hem de şehrin doğal işleyişine aykırı suçlular ve suç ile mücadele etmeye çalışmaktadırlar. Ancak bu aşındırıcı yapıda ayakta kalma mücadelesi veren polisler eğer kendileri de bu yapıya ayak uyduramadıkları takdirde bunalıma girmekte ve aile, çevre ve iş hayatında yeterli desteği bulamadıkları takdirde, sorunların devamında çözüm olarak intihara kadar yaşanan süreç başlayabilmektedir.

Toplumbiliminde de önemi sürekli vurgulanan değişim faktörü, en çok sosyal bütünleşmeyi etkilemektedir. Sosyal bütünleşmeyle doğrudan ilgili olarak ortaya çıkan şehirleşme, nüfus artışı, sanayileşme eğitim ekonomik gelişmeler kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi alanlardaki değişimler sosyal bütünleşmeyi etkileyen en önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu faktörlerin sosyal bütünleşme ile ilişkisi daha geniş kapsamlı çalışmaların konusu olabilecek boyuttadır. Polis memurlarının en önemli sorunlarından biri görev yaptıkları yerlerde toplumla bütünleşmeyi tam veya sağlıklı gerçekleştirememeleridir. Ancak burada önem arz eden hususlardan biri polis teşkilatının karakol,asayiş gibi birimlerde çalışan memurlardan önemli kısmının diğer birimlere oranla toplumda tüm sosyal tabakada ki gruplarla sosyal bütünleşme sağlayabilmeleridir. Ancak bazı durumlarda bu bütünleşme aile ve çevreden kopmalarla neticelenebilmektedir.

Büyük şehirlerde polislerin yoğun olarak yaşadığı arka planda kalan yeni yerleşim birimi halini almış olan gecekondu kültürü etkileşim içinde olması intiharlara etki eden sebeplerden biridir.Zira gecekondulaşma, aslında her iki kuruluşla uyum sağlama niteliğini zamanla kaybettiği için “geçişli” diyebileceğimiz bir kimliği yansıtmaktadır. Bu “geçişli “durum yani kırılık hayat tarzına alışık olan insanlarımızın kent hayatının dinamik yapısına uyum sağlayamayışı, bir takım yan kültür alanlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak suçluluk, fuhuş, alkolizm, uyuşturucu madde alışkanlıkları, intiharlar, akıl hastalıkları ve benzeri toplumsal bozukluklar, çarpık davranışlar yoğun bir biçimde karşıt-kültür alanlarının

ortaya çıkmasını hızlandırır. Bir yan kültür alanı olarak, gecekondulaşma yoğunluk kazandıkça, karşıt-kültür alanlarının oluşması da o nispette güçlenir.

Polis memurlarının büyük çoğunluğu toplumla bire bir etkileşim içerisinde bulunan birimlerde çalışmak istememekte meslek içinde prestijli birimlerde çalışmak istemektedir.

Mesleğe başlarken statü kazanmak için polisliği seçtiğini söyleyen polisler, daha sonra mesleki saygınlığının bulunmadığını ifade etmiştir. Bu durum mesleki beklentinin karşılanmadığını göstermektedir.

Özellikle stres oranı çok yüksek olan polislik, mensupları üzerinde ciddi tahribatlar yapmakta, erken yaşlanma, sinirsel ve ruhsal bozukluk ve hatta intihar gibi olaylara sebebiyet vermektedir. Stresin polis intiharları üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Polisliğin meslek icabı doğasında bulunan hiyerarşik yapılanmanın işleyişi kolaylaştırdığı gibi mensupları arasında çatışma ortamı kendini ifade edememe üstleri ile iletişim kopukluğu yaşamakta sağlıklı bir ilişki kuramamaktadırlar.

Yeni başlayanlar ilk mesleki kariyerlerine çalışmak istemedikleri çevik kuvvet ve karakol gibi gerek toplum gerekse suç ve suçlularla direkt etkileşim halinde bulunan birimlerde göreve başlamakta, karşılaştıkları sorunlar karşısında ilk etapta çözüm bulamamakta kendini toplum ve çevreden soyutlama tercihinde gitmektedir.

Metropol illerde görev alan polisler kırsal kültür yapısı ile geldikleri şehir hayatına uyum sağlayamamakta ve kimlik bunalımına girmektedir. Bu durum zaman içerisinde derinleştikçe, hem sosyal çevreden hem de mesleki çevreden kaçma sonucunu doğurmaktadır.

İntihar vakalarında çoğu aslında kendini belli etmektedir. Yani intihara meyilli kişiler intihar edeceklerine dair ipuçlarını çoğu zaman yakınındaki kişilere verirler. Ancak komşuluk ilişkilerinin zayıfladığı, aile içi şiddetten doğan iletişimsizlik, meslek arkadaşları ile girilen çekişmeler gibi mesleki sorunlar yanında sosyal hayattan soğuma gibi nedenlerden dolayı intiharı önlemeye yönelik yerinde müdahaleler yapılamamaktadır. Bu nedenle gerek ailelere gerekse Polis memurlarına konu ile ilgili eğitim verilmelidir. Ayrıca bir polis memurundan yalnızca görev beklenmemeli karşılığında yoğun çalışma temposundan kurtararak, memurun kendine ve ailesine ayıracak yeterli zaman verilmelidir.

Polisliğe müracaat edenlerin yarısından fazlası kırsal bölgelerden sosyo-ekonomik durumu zayıf ailelerin çocuklarıdır. Polisin eğitim düzeyi yıllara göre artmakla beraber bu durum yeterli seviyede bulunmamaktadır.

Polis intiharlarının kökenindeki sebepler üzerine gerek bağlı oldukları kurum gerekse yaşadıkları sosyal çevrede üstün körü yaklaşımlar mevcuttur. İntiharların sebepleri üzerine psikolojik yaklaşımlar ile birlikte ihmal edilen ancak sorunun temel başlangıç aşamasını oluşturan kültürel yapı, aile hayatı, sosyal bütünleşme, toplumda kendi başına kabul görölme gibi sosyolojik yaklaşımlara da yer verilmeli ve soruna bu açıdan bir bakışa ihtiyaç duyulmalıdır.

İntihar girişimlerinde ya da intihar vakalarında psikolojik faktörlerin yanı sıra kişinin sosyal çevresi de göz önüne alınarak tedavinin çok yönlü yapılması gerekmektedir. Sadece ilaç tedavisi sorunun bir yönünü çözümlerken bireylerin sosyal çevresini ve oradaki sorunları değiştirmemektedir. Genel olarak tedavi sonrası güncel yaşama dönen birey aynı problemlerle yeniden yüz yüze kalmaktadır.

Mesleğin temelinde ekonomik nedenler gerginlik, çalışma koşulları gibi intiharı tetikleyen son safhalara dikkat kesilmek ve sorunu uçta aramak yerine temelde kendi kültür değerleri ile mesleki alt kültür değerlerine ters düşme, sosyal hayattan kopma gibi nedenlerde aranmalıdır. Zira teori bölümünde görüldüğü gibi intihar sayıları özellikle İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyük metropollerde yoğunlaşmakta, düşük nüfuslu illerde, ise dikkat çekici seviyelerde değildir.

Polis adayı ve meslekte olan memurların büyük kısmı orta alt sosyo-ekonomik tabakadan gelmektedir(Çiftçi, memur, işçi) dolayısıyla yeni başladıkları ve alışık olmadıkları bir hayata geldikleri bölgelerin kültürel yapısını da taşıma istemekte veya şehir hayatından kendi kültürel yaşantısına cevap beklemektedirler. Ancak kültürel çözümlenin daha hızlı yaşandığı kentlerde bulamadıkları yakınlıktan dolayı şehrin "getto" denilen kırsal kesimlerinden göç eden ailelerin oluşturduğu, geldikleri bölge kültürel değerlerin hakim olduğu bölgelere kaçmakta veya şehir kültürünün yıpratıcı yapısına yenik düşerek kendini bu hayatın içerisine bırakmaktadırlar. Bunun neticesinde mesleğin getirdiği ağır yük ve diğer sorunların altında kalkamayan memurlar çareyi polisi sosyal hayata kapalı toplum hayatından uzaklaşmasına engel olan polis alt kültürünün yaşandığı lojman hayatından kurtarıp sosyal hayatın içine kanalize edecek yöntemler denenmelidir.

Polis adaylarına mesleğe başlamadan önce meslek bilgilerinin yansira genel kültür, şehir hayatı ve kent kültürü üzerine dersler verilmesi uygun olacaktır. Yani her kentin kendine göre işleyen kuralları yine o kentin sosyal hayatını çok iyi bilmesi ve polisler tarafından tam olarak hazmedilmesi gerekir.

Polis intiharlarının yoğun olarak yaşandığı Amerika'daki uygulamanın bir benzeri de ülkemizde uygulanmaya konulmalıdır. Buna göre emniyet teşkilatında tehlike arzeden, gerek aile içinde sorun yaşayan aile bireyleri, gerekse işyerinde uyum problemi riski taşıyan personel tespit edilerek aileleri ile birlikte bir eğitim programı düzenlenmeli; bununla yanında tüm personele dağıtılmak üzere kitapçık video kaseti veya slayt gösterileri hazırlanarak bilgilendirme programı uygulaması yapılmalıdır. Yalnız yaşayan bireyler, evliler ve beraber yaşayanlar için rehberlik hizmeti sağlanmalıdır.

Teorik kısmında bahsedildiği üzere gerek polise adayları gerekse görev yapan memurların genel eğitim yapılarına bakıldığında, ailelerin büyük kısmının ilkokul mezunu olduğu, üniversite mezunu ailelerin %2 civarında çok cüzi bir miktar olduğu ayrıca ailelerin %70 gibi yüksek bir oranla köy ve kasaba da yaşadıkları görülür. Bu noktada zaten gerek eğitim açısından gerekse kültürel açıdan yeterli birikime sahip olmayan ailelerin yardım ve destek vermekten çok uzaktadırlar. Bu nedenle bu açığın meslek içerisinde meslek içerisinde dayanışma ile halledilebileceği bu sayede kontrol mekanizmasının da işleyebileceği anlaşılmalıdır.

Polisin geleneksel bir yapıdan çağdaş bir yapıya geçerken sosyal ilişkilerin rasyonelleşmesi sosyal ilişkilerin günün ihtiyaçlarına uygun olarak kabuk değiştirmesi normal bir süreç sayılmalıdır. Ancak geleneksel yapı ile modern yapı arasında çelişki yaşayan bireylere konusunda uzman destek birimleri kurulmalıdır.

Sosyal rollerin farklılaşması, davranış kalıplarının değişmesi, toplumun sürekli yenilenen dünyada varlığın devam ettirebilmek için gösterdiği bir dinamizmdir. Ancak toplumun var oluşu ile özdeşleşen kurumlar ortadan kalkıyor, yerleri sosyal sistemde boş kalıyor ve bunların yerine getirildiği fonksiyonlar bir başka şeyler tarafından yerine getirilmiyorsa, bu durumda değişime değil, çözülme söz konusudur. Büyük metropol illerde görev yapan polislerin yaşadıkları sorunlara psikolojik nedenler yanında bu yönden bakma ve çözüm bulma ihtiyacı vardır.

Sosyo-kültürel alanda değişikliklerin yaşanması, toplumda bir yapının ve düzenin sağlanmasına engel değildir. Değişimden kaçılmayacağına göre, yapılması gereken ailenin devletin, eğitim kurumlarının kısaca her kesimin genel ve yaygın bir

kültür birliğinin sağlanması için üzerine dűşen görevleri gereği gibi yerine getirmesidir. Kendi kültürümüzü ve değerlerimizi diğer kültürlere karşı kendi alternatifimiz olarak geliştirmek ve olgunlaştırmak zorundayız. Ekonomik gelişime ve maddi refahla ilgilenip intihar gibi sosyal alanı ilgilendiren sorunlar göz ardı edilirse ileride toplumsal açıdan büyük tehlikelerle karşılaşılması kaçınılmaz olacaktır. İstenmeyen sonuçlarla karşılaşmamak için gerekli önlemler planlı ve bilinçli bir şekilde uygulanmalıdır. Geleceđimizin güvencesi için polis memurlarının yaşadıkları çevre ile sağlıklı bir sosyal bütünleşme gerçekteştirilmesi en doğru bir davranış olacaktır.

Eğitim ile polisler kendilerini intihara götürebilecek psikolojik faktörleri tanımlayıp,intihardan kaçınabilirler.Polisler yoğun olarak çalışacakları ortama girmeden önce polis okullarında eğitilmelidirler. Polis amirleri de, polis memurları içerisinde intihar ve intihar teşebbüslerine karşı riskli grupları erken tanıma ve bu eylemlerini önleyici yönde eğitime tabi tutulmalıdırlar.

İntihar girişiminde bulunan kişilerle olaydan hemen sonra yapılan görüşmeler, bireyin intihar girişiminden önce yakınları ve çevre ile ilişkilerinde bozulmalar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum karşısında, bireyin sosyal çevre ile ilişkileri zayıflamakta ve sonuçta birey sosyal yalnızlık içerisine girmektedir.

Polis memurlarında sorunlu bireylerin uzun süre takibi intihar edip etmeyeceği konusunda sonuca götürür.İntiharı düşünen pek çok kimse ölüm hakkında karışık hislere sahiptir ve kurtarılmayı ümit eder.Bu kişilerin çoğunluğu niyetlerini şu veya bu şekilde ortaya koymaktadırlar.Bu işaretler tespit edilip ciddiye alındıklarında, önleme ve müdahale mümkün olabilmektedir.

Tüm bunlar değerlendirildiğinde polis intiharlarının temelinde sosyalleşememe problemi şehir kültürüne adaptasyon sorunu vardır. Her ne kadar tetikleyici unsurlar olarak gerginlik,mesleki zorluklar,hiyerarşi gibi nedenler gözükse de gerisinde kültürel zayıflık ile görev yaptığı çevre kültürüne uyumsuzluğu yatmakta olup neticesinde soyutlanma çareyi intihar ederek bulmaktadır.

Çözüm olarak tüm intihar oranlarına karşı yerel ve ulusal medyanın intihar haberlerini çok dikkatli işlememesi intihar haberleri verilirken haber içinde intihar kelimesinin yer alması olayla ilgili resmi görüntü olay yeri ve fotoğrafların yer alması gibi nedenler de bilinç altına intiharın bir çözüm aracı olarak algılanması gibi bir

etkiye sahiptir. İntihar olaylarında intihar eden kişi ile benzer problemi yaşayan kişilerin onları model alarak intihar davranışına yönelmeleri kaçınılmazdır.

Polis özellikle, toplumsal yapı göz önüne alınarak, halkın sosyal refahının yanı sıra toplumla bütünleşmesi amacıyla toplum merkezli uygulamalar amaçlanabilir. Bu uygulamalardan bir tanesi de gençleri, özellikle lise çağındaki gençlerin yabancılaşmasının önlenmesi için, kentteki yaşlılar, kimsesizler ve çocuklarla daha fazla ilgilenmelerini sağlamak için toplum hizmetine katılımları sağlanabilir.

Bu nedenle polisteki sosyal yalnızlığı gidermek ve toplumla özdeşleşmesini sağlamak açısından polisin eğitime önem verilmelidir. Bu da ancak toplum destekli görevlere ağırlık verilmesi ile mümkün olabilir.

Polis maddi tatminin yanı sıra manevi tatmin sağlanmalı ve moral değerleri yüksek tutulmalıdır.

Özellikle toplumsal yapı göz önüne alınarak, halkın sosyal refahının yanı sıra, toplumla bütünleşmesi amacıyla toplum merkezli uygulamalar amaçlanabilir. Bu uygulamalardan bir tanesi de gençleri, özellikle lise çağındaki gençlerin yabancılaşmasının önlenmesi için, kentteki yaşlılar, kimsesizler ve çocuklarla daha fazla ilgilenmelerini sağlamak için toplum hizmetine katılımları sağlanabilir.

Az gelişmiş toplumlarda, gelişmiş toplumlara göre intihar oranları daha düşüktür. Gelişmiş toplumlardaki aşırı bireyselleşme ve rekabet, değer sisteminin çözümlenmesine neden olmaktadır. Bu da yabancılaşmayı artırırken, bireylerde hiçbir yere bağlı olmamama ve intihar düşüncesini tetiklemektedir. Bireylere ekonomik özgürlük verme, çalışma koşullarını iyileştirme, gerginliğe neden olan sorunları giderme tek başına intiharı engellemez. Bireyi toplum içerisinde yer edinme sosyal statü kazanma, kabul görme ve sosyal çevre ile ilişkilerde sağlıklı bir yapıya sahip olma intiharı etmesinde önemli etkenlerdir.

KAYNAKÇA

- ARKUN, Nezehat : İntiharın Psikodinamikleri, İstanbul Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1978
- BALOĞLU, Burhan : Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemi, Der Yayınları, İstanbul 2006
- BİLGİSEVEN, Amiran Kurtkan : Ziyaeddin Fahri FINDIKOĞLU, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları İstanbul 1987
- COLE, Donald W. :Meslek İntiharları, Çev. Yaşar COŞAR, İgi Yayıncılık ,1985
- DEMİREL Sait : Kendini Yaralama Davranışı, Konya 2004
- DİE : Evlenme, Boşanma, İntihar ve Ölüm İstatistikleri, Ankrara 2002
- DURKHEIM,Emile : İntihar, Çev: Prof Dr. Özer OZANKAYA, İstanbul, Cem yayınevi,İstanbul 2002
- EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ : Polis İçin Günlük Yaşam Kuralları, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara 2002
- ERKAL, Mustafa E. :Etnik Tuzak,Der Yayınevi,İstanbul 1998
- ERKAL ,Mustafa E. : Sosyoloji Toplum Bilimi, Filiz kitapevi,İstanbul-1987
- ERÖZ Mehmet : İktisat Sosyolojisine Başlangıç, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1978
- GLEIZAL Jean-Jacques, DOMENACH J.Gatti, Claude JOURNES : Batı Demokrasilerinde Polis,Çev.Mustafa KANDEMİR,Temiz Yayınları Ankara-2000
- GÜNGÖR, Erol : Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik, Ötüken Yayınları İstanbul 1996
- GÜNGÖR, Erol : Ahlak Psikoloji Ve Sosyal Ahlak, Ötüken Yayınları İstanbul 2000
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem : Yeni İnsan Ve İnsanlar, Evrim Yayınları

10.Baskı,İstanbul 2004

KAĞITÇIBAŞI,Çiğdem: İnsan Aile ve Kültür, Remzi Kitapevi 2.Basım,İstanbul 1991

OKTİK,Nurgün : Muğla'da İntihar ve İntihar Girişimleri, Muğla Üniversitesi Yayınları,Muğla 2006

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI :Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu, Ankara 2004

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI : Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu, Yayınları 2003

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI : Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polis, Polis Akademisi Yayınları, Ankara1996

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI : Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu , Ankara 2001

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI : Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel Durumu, Ankara 2002

TÜRKDOĞAN,Orhan : Değişme Kültür ve Sosyal Çözülme, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, İstanbul 1988

TÜRKDOĞAN Orhan : İslam Ekonomik Sistemi ve Weberci Görüşler, Turan Yayıncılık, İstanbul 1996

VOLANT, Eric :İntihar Sözlüğü, Çev.Turhan ILGAZ, İstanbul 2005

YILMAZ, Yaşar :Polis ve İntihar, Emniyet Genel Müdürlüğü APK Daire Başkanlığı yayınları,Ankara 2000

AKSOY, Lütfullah : "Batman'da İntihar Vakaları" Batman Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Batman 2000,s. 2-17

ALKAN Necati , KUL Mehmet :”Polis İntiharları”,Polis Dergisi Sayı:47,Ankara 2006, s.343-358

AYDIN,Hamdullah :”Askeri İntiharlar”,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 1979,s.32-45

BAŞ, Mehmet Erkan : "Emniyet Teşkilatı Personel Meslek Etiği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2005, s.20-85

Batman Barosu Başkanlığı: "Batmanda Yaşanan İntihar Olayları İle İlgili Araştırma Raporu", Batman 2001, s.2-16

ÇAĞLAR ,Ali : “ Türk Polis’nde Sosyalleşme ve Polis Kültürü”, Türkiye’de Suç ve

Polislik, Güner Matbaacılık, Ankara 2001,s.115-141

ERLEND Hem, BERG Anne marie, EKEBERG Qivind :“Suicide Among Police Officers” The American Journal Of Psychiatry, April 2004

FINDIKLI,Remzi : "Türkiye’de Suç Ve Polislik " Güner Matbaacılık, Ankara 2001,s.89-113

GÖK, Murat :“İstanbul’da Polis İntiharları”,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi ,İstanbul 1992,s.2-45

İÇLİ,Tülin : "Sanık Haklarının Suç Araştırmasına Etkisi", Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları,Ankara 2003,s.154-156

JAMES,George : "Police Suicide Leaves A Void, and Questions" New York Times, New York November 1994

KUL Mehmet ,DEMİR Fatih : "Kültür ve Polis" Polis Dergisi Sayı: 34 ,Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara 2001,s.148-161

BUCKNER Taylor , CHRISTIE Nils , FATTAH Ezzat : "Kültür ve Polis" Çev.Adnan ÖZDEMİR , Polis Dergisi Sayı:26,Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi ,Ankara 2001,s.375-386

DEMİRBİLEK Mesut ,TUNCER Hakkı , TEKİNBAŞ Mustafa Reşat :“Polis İntiharları”Polis Dergisi,Sayı:29 Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara 2001,s.152-165

POLİS VAZİFE SELAHİYAT KANUNU : Resmi Gazete No:2559 Kanunu Tarihi:4.7.1934

ZABUN,Musa :“Polis ve İntihar”,Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi ,Ankara 2001, s.158-172

POLİS VAZİFE SELAHİYAT KANUNU : Resmi Gazete No:3201 Kanun Tarihi : 4.6.1937

SÖNMEZ ,Nevzat : "Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Yapısı ve Bunun Mesleğe Yansıması", Polis Dergisi Sayı: 35, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara 2003,104-109

SÖNMEZ,Nevzat : Polis Mevzuatı,Seçkin Yayınları, Ankara 2007

T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı :“1995–2000 Yılları Resmi Kayıtlarından Batman’da Gerçekleşen İntihar ve İntihar Girişimleri Üzerine Bir İnceleme”, Ankara 2000, s.15-20

T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı :“Batman’da Artma Eğilimi Gösteren İntihar Olayları”, Aile Araştırma Kurumu, Ankara 2000,s.4-33

T.C. Batman Valiliği: “İntihar Vakaları İle İlgili Değerlendirme Raporu”,Batman

Valiliği, Batman 2006, s.9

ZABUN, Musa : "Emniyet Teşkilatında İntihar" Polis Dergisi Sayı: 26, Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼ Basımevi ,Ankara 2001, s.183-186

Çevrimiçi: "Genel Değerlendirme ve öneriler"
<http://egm.gov.tr/StratejiGelistirmeDB/arastirma/intihar/b¼l¼m9.htm> 12.05.2006

Çevrimiçi: [http: " Suicide " //www.euro.who.int/document/e77922 pdf](http://www.euro.who.int/document/e77922.pdf) 05.04.2006

Çevrim İçi: BAKER, E. Thomas, BAKER, p. Jane "Preventing Police Suicide"
<http://www.fbi.gov/publications/leb/1996/oct966.txt> 22.06.2006

Çevrimiçi: "Polis Bunalımda" <http://www.internethaber.com> 25.08.2006

Çevirim İçi: "İntiharın Tarihçesi" <http://www.intihar.de/frame.htm> 17.07.2006

Çevirim İçi: <http://ntvmsnbc.com/news/362540.asp> 25.09.2006

Çevrim İçi: <http://sabah.com.tr/2005/26/dun126.html> 23.07.2006

Çevirim İçi: "Polisin Tarihçesi" <http://www.sivas.pol.tr>, 11.05.2006

Çevrim İçi: "Polis İntiharlar" <http://www.sucanalizi.com/index.php> 19.06.2006

Çevrim İçi: <http://www.tumgazeteler.com/fc/In.cgi?cat=402334> 15.07.2006

Çevrim İçi: "Stres" <http://tr.wikipedia.org/wiki/stres> 27.08.2006